

OLSZANKA, 2025

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLSZANKA

NA LATA 2025-2035

Opracowanie

Spis treści

Wstęp	4
1.1. Podstawa prawna	5
1.2. Metodologia opracowania strategii	6
1.3. Komplementarność strategii	8
1.4. Obszary strategicznej interwencji (OSI)	20
2. Wnioski z diagnozy	23
2.1 Sfera społeczna	24
2.2 Sfera gospodarcza i finansowa	31
2.3 Sfera przestrzenna i środowiskowa	33
4. Analiza strategiczna: mocne strony, wyzwania i potencjały	40
4.1 Analiza SWOT	40
4.2. Kluczowe potencjały rozwojowe Gminy Olszanka	42
5. Wizja i misja rozwoju	46
6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	48
7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	53
8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	66
9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	77
10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	84
11. Część wdrożeniowa	87
11.1. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii	87
11.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	89
11.3. Finansowanie strategii	91
11.4. Opiniowanie i proces konsultacji społecznych	92
11.5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	93
11.6 Ewaluacja ex-ante	93
Załącznik 1 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	97
Spis tabel	100
Spis rysunków	100

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 to kluczowy dokument wyznaczający kierunki długofalowego rozwoju gminy. Stanowi całościowy zapis wizji i misji rozwoju w perspektywie 2035 roku. Dokument określa cele strategiczne i operacyjne oraz konkretne kierunki działań, których realizacja ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym i środowiskowym, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców.

Strategia została przygotowana w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w szczególności ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436). Jest dokumentem planistycznym o ustandaryzowanej strukturze, który z jednej strony opiera się na regulacjach prawnych, a z drugiej odzwierciedla potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Celem opracowania jest skoordynowanie i ukierunkowanie rozwoju Gminy Olszanka na różnych płaszczyznach. Strategia pełni rolę narzędzia integrującego lokalne polityki zrównoważonego rozwoju, programy i plany sektorowe, a jednocześnie stanowi platformę komunikacji z mieszkańcami. Posiadanie takiego dokumentu umożliwia także skuteczniejsze ubieganie się o środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne. Ważnym aspektem strategii jest jej wymiar społeczny – sprzyja ona budowaniu wspólnoty lokalnej poprzez zaangażowanie mieszkańców w proces jej tworzenia i wdrażania.

Strategia została opracowana przy współpracy ekspertów, przedstawicieli samorządu, przedsiębiorców, liderów lokalnych oraz mieszkańców, co zapewnia szeroką reprezentację interesariuszy i pełniejsze odwzorowanie realnych potrzeb społeczności lokalnej. Ustalenia zawarte w dokumencie wyznaczają kierunki rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej. Ich realizacja ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców, wzmocnieniu spójności lokalnej i równomiernemu rozwojowi całej gminy.

W perspektywie roku 2035 Gmina Olszanka ma być miejscem o wysokiej jakości życia, równowadze rozwojowej i silnych więziach społecznych. Opierając się na swoich zasobach, gmina zamierza rozwijać się w kierunku nowoczesnej, przyjaznej i odpornej na przyszłe wyzwania przestrzeni. Horyzontalnym celem władz samorządowych pozostaje wzmocnienie wspólnoty mieszkańców oraz budowanie dumy i satysfakcji z bycia częścią gminy. Zrównoważony rozwój rozumiany jest jako równomierne wspieranie poszczególnych sołectw, z poszanowaniem głosu społeczności lokalnej oraz z konsekwentnym poszukiwaniem źródeł finansowania kluczowych przedsięwzięć rozwojowych.

1. Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

1.1. Podstawa prawna

Formalną podstawą przystąpienia Gminy Olszanka do opracowania Strategii jest Uchwała nr XIII/91/2025 Rady Gminy Olszanka z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (DZ. URZ. WOJ. OPOLSKIEGO, Poz. 1044 z dnia 23.04.2025 r.).

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198.). Znowelizowane przepisy ustawy o samorządzie gminnym wskazują na obowiązkowe elementy, które powinna zawierać poprawnie opracowana strategia. W związku z tym zawiera przede wszystkim wnioski z diagnozy, która przeprowadzana jest na potrzeby strategii, oraz określa w szczególności:

1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni;
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581.), wraz z zakresem planowanych działań;
7. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Przepisy, które zostały wprowadzone ustawą dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378, z 2022 r. poz. 1079, z 2024 r. poz. 862) ustanowiły, że strategię rozwoju gmin zyskały umocowanie prawne, a znowelizowane przepisy jasno definiują procedurę ich opracowania, a także zakres merytoryczny. *Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035* spełnia wymagania określone w art. 10 e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W niniejszym dokumencie uwzględniono

pełny, wymagany przepisami, ramowy zakres merytoryczny strategii. Wskazane powyżej elementy znajdują odzwierciedlenie w strukturze dokumentu. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, strategia obejmuje nie tylko kwestie społeczno-gospodarcze, lecz także komponent przestrzenny, który odgrywa istotną rolę w planowaniu rozwoju lokalnego. Integracja wszystkich trzech wymiarów - społecznego, gospodarczego i przestrzennego - umożliwia prowadzenie spójnej, efektywnej i zrównoważonej polityki rozwoju gminy.

1.2. Metodologia opracowania strategii

Przy opracowywaniu niniejszej strategii zastosowano różnorodne narzędzia i metody badawcze. W kolejnych akapitach przedstawiono etapy prac oraz opis zastosowanych metod

Analiza danych zastanych (desk research)

Analiza ta polega na opracowaniu i interpretacji danych zastanych. W jej ramach przeanalizowano ogólnodostępne dane statystyczne oraz informacje zawarte w dokumentach diagnostycznych i strategicznych, a także statystyki publikowane m.in. przez Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy. Zgromadzone dane zostały wyselekcjonowane pod kątem ich przydatności do diagnozy i posłużyły jako podstawa do sformułowania wniosków dotyczących badanego obszaru.

Badanie sondażowe ilościowe

Głos mieszkańców i ich udział w opracowaniu dokumentu odegrały istotną rolę, ponieważ umożliwiły lepsze zaplanowanie zadań rozwojowych. Rozpoznanie potrzeb, dostrzeganych deficytów oraz oczekiwań społeczności lokalnej pozwoliło na trafne określenie kierunków działań i przedsięwzięć do realizacji. Badanie przeprowadzone zostało w okresie kwiecień - maj 2025 roku za pomocą formularza ankiety w wersji papierowej i elektronicznej. W badaniu wzięło udział 307 mieszkańców, których opinie pozwoliły na ocenę obecnej sytuacji w gminie oraz pomogły wskazać kierunki i stanowiły wskazówkę do zaplanowania dalszego rozwoju gminy. Ankieta składała się z 19 pytań, zarówno zamkniętych (jedno- i wielokrotnego wyboru), jak i otwartych. Dotyczyły one m.in. oceny lokalnego rynku pracy, infrastruktury, usług społecznych i zdrowotnych, jakości życia, planów migracyjnych, problemów społecznych, mocnych i słabych stron gminy, atrakcyjności turystycznej oraz preferowanych kierunków jej rozwoju w dłuższej perspektywie.

Badania jakościowe

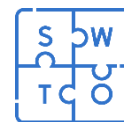
Badania tego typu przyjęły formę warsztatów moderowanych przez ekspertów DELTA PARTNER Sp. z o.o. Zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian oraz uwarunkowań rozwojowych, mających wpływ na Gminę Olszanka. Badania przeprowadzono w czerwcu 2025 r. w udziałem pracowników samorządowych, radnych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych oraz zainteresowanych mieszkańców. Uzyskane dane pozwoliły na rozbudowę części diagnostycznej i stanowiły istotny wkład w tworzenie strategii.

Analiza SWOT

Analiza SWOT ma na celu podsumowanie informacji zebranych na etapie diagnostycznym. Zebrane informacje podzielono na cztery grupy: przedstawiające wewnętrzne czynniki (mocne i słabe strony) oraz zewnętrzne (szanse i zagrożenia rozwojowe), mające wpływ na rozwój Gminy Olszanka. Analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju zawartych w dokumencie.

Opracowanie misji i wizji

Wizję i misję gminy Olszanka wypracowano na podstawie przeprowadzonych na etapie diagnostycznym analiz oraz wyników badań ilościowych i jakościowych, co pozwoliło na trafne określenie wizji rozwoju i misji, będącej celem nadrzędnym w przedmiotowej strategii.

Sformułowanie wizji rozwoju, celów i kierunków działań

Cele strategiczne zostały sformułowane na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT. Stanowią również wypadkową wniosków wypracowanych podczas badania ankietowego oraz są odpowiedzią na realne problemy, deficyty i wyzwania zdiagnozowane w gminie, jak również zmieniające się uwarunkowania. Wynikają one bezpośrednio z wypracowanej misji i wizji Gminy Olszanka.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model struktury funkcjonalno - przestrzennej jest ilustracją i graficznym przedstawieniem założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia on główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest on bardziej przystępny w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa skupiona jest na mechanizmach wdrażania, takich jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii, które umożliwią efektywną i skuteczną realizację zapisów dokumentu. Ponadto, rozdział ten zawiera również informacje na temat podmiotów zaangażowanych w realizację strategii oraz ich roli, zasady współpracy, jak i wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Ponadto, dokument zawiera także informacje na temat potencjalnych źródeł finansowania zaplanowanych w strategii zamierzeń.

Konsultowanie i opiniowanie projektu strategii

Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania strategii były sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Opolu, Zarząd Województwa Opolskiego, a także mieszkańcy, którzy wyrazili chęć zgłoszenia swoich uwag do projektu strategii.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

Analiza ex-ante

Ewaluacja ex-ante przeprowadzana jest przed wdrażaniem strategii. Pozwala ona na ocenę na ile zaplanowane zadania rozwojowe są trafne z punktu widzenia potrzeb oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobu ich realizacji. Ten typ ewaluacji pełni istotną rolę i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści strategii.

1.3. Komplementarność strategii

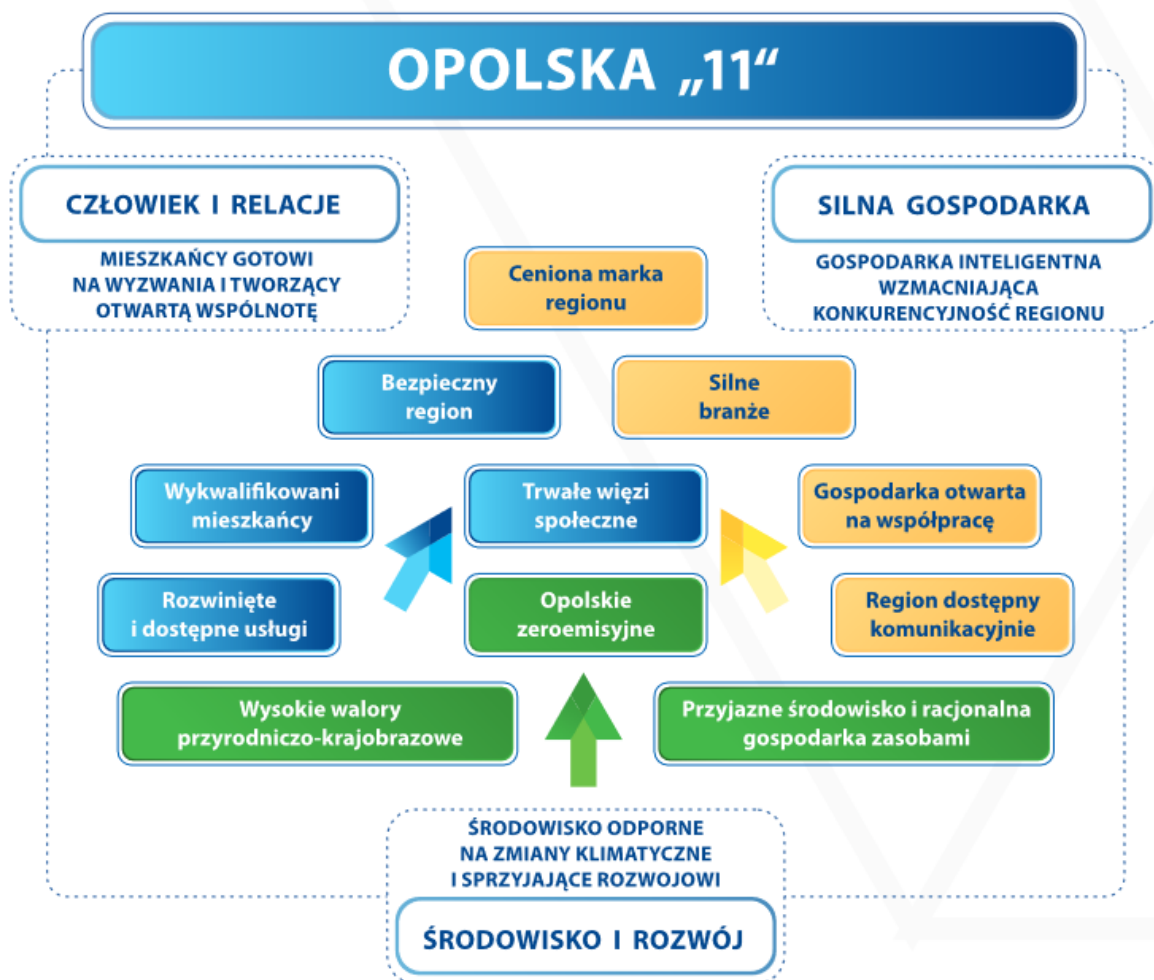
Prezentowany dokument wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych. Poniżej wskazano 11 dokumentów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, z którymi niniejsza strategia jest spójna. Systemowa spójność z nadrzędnymi dokumentami ma umożliwić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji założeń strategii. Niniejsza strategia jest zgodna m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030);
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030;
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego 2030;
- Wojewódzka Strategia w Zakresie Polityki Społecznej na lata 2016-2025;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019;
- Audyt krajobrazowy województwa opolskiego.
- Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 - 2033;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Olszanka na lata 2021 -2029;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olszanka (przyjętym uchwałą Nr XXXVIII/232/2013 z dnia 27 września 2013 r.);
- Program ochrony środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2026;
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe Gminy Olszanka na lata 2010 – 2025.

Opracowany dokument Strategii stanowi kontynuację założeń ze Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2016–2025 z perspektywą do 2030 roku. Koncentruje się on na rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz zapewnieniu wysokiej jakości usług publicznych. Jego celem jest także ochrona lokalnej tożsamości i dziedzictwa, a także wspieranie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości.

Rysunek 1 Opolska „11” - cele operacyjne na tle celów strategicznych

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Spójność ze strategią rozwoju województwa opolskiego

Szczególnie istotne znaczenie przy opracowywaniu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka odgrywa Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030. Powyżej przedstawiono tzw. Opolską „11”, czyli jedenaście zdefiniowanych w strategii celów operacyjnych, które uszczegóławiają trzy cele strategiczne, tj.:

- Cel strategiczny 1: Człowiek i relacje – Mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę,
- Cel strategiczny 2: Środowisko i rozwój – Środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi,
- Cel strategiczny 3: Silna gospodarka – Gospodarka inteligentna, wzmacniająca konkurencyjność regionu.

W Strategii Opolskie 2030 wskazano również obszary, które wymagają dodatkowego wsparcia tzw. „OSI – obszary strategicznej interwencji”. OSI wyodrębnione w województwie opolskim zostały

wskazane w kolejnym rozdziale wraz z informacją, w który typ obszarów wpisuje się planowany w strategii rozwój Gminy Olszanka.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 jest komplementarna ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 w każdym z wymienionych wcześniej celów strategicznych i operacyjnych, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1 Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 (cele operacyjne)	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 (cele strategiczne)
• Trwałe więzi społeczne. • Wykwalifikowani mieszkańcy. • Rozwinięte i dostępne usługi. • Bezpieczny region.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.
• Gospodarka otwarta na współpracę. • Silne branże (miejsca pracy, konkurencyjność przedsiębiorstw, klimat inwestycyjny, inteligentne specjalizacje). • Ceniona marka regionu.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
• Opolskie zeroemisyjne. • Przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami. • Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe. • Region dostępny komunikacyjnie.	Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

Spójność ze strategią ponadlokalną

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka jest również spójna z zapisami Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 – 2033. Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035 pozostaje w pełnej zgodności z dokumentem wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023–2033. Cele strategiczne obu dokumentów wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają, tworząc spójny system działań rozwojowych.

Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033

Strategia Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023 - 2033	Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035
Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności subregionalnej gospodarki.	Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej w oparciu o wyróżniającą się jakość usług publicznych oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i zasobów naturalnych.	Cel strategiczny 1. Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.

Cel strategiczny 3. Integracja przestrzenna, techniczna i planistyczna subregionu przy jednoczesnym ograniczeniu zjawiska antropopresji.

Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

Na poziomie gospodarczym cele subregionu dotyczące wzrostu konkurencyjności znajdują odzwierciedlenie w lokalnych priorytetach związanych z rozwojem przedsiębiorczości i zwiększaniem atrakcyjności inwestycyjnej Olszanki. W obszarze społecznym i kulturowym działania ukierunkowane na wzmacnianie tożsamości wspólnoty lokalnej są tożsame z priorytetami gminy w zakresie budowania kapitału społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Z kolei w wymiarze przestrzennym i środowiskowym integracja planistyczna i ograniczanie presji antropogenicznej wpisują się w lokalny cel dotyczący zrównoważonego rozwoju przestrzennego i adaptacji do zmian klimatu. Tym samym Strategia Rozwoju Gminy Olszanka nie tylko odpowiada na specyficzne potrzeby lokalne, ale jednocześnie wzmacnia realizację celów rozwojowych całego subregionu brzeskiego.

Zgodność z prawem wodnym

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960), w szczególności art.315 oraz art. 326 ust. 1 określającego ustalenia strategii rozwoju gmin, pod uwagę bierze się i uwzględnia się dokumenty planistyczne o których mowa w art. 315 pkt 1-3, mianowicie: plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, plany zarządzania ryzykiem powodziowym i plany przeciwdziałania skutkom suszy. Dodatkowo w celu zapewnienia ochrony ludności mienia przed powodzią w strategii uwzględnia się obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują przepisy odrębne określone w ustawie Prawo wodne są także obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne. W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960) oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy - Prawo wodne. W związku z wymogami ustawowymi poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje dotyczące gospodarowania wodami. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się również w dokumencie diagnozy przeprowadzonej na potrzeby niniejszej strategii.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Wskazany dokument planistyczny przyjęty został *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*. Stanowi podstawę do podejmowania decyzji związanych z kształtowaniem stanu zasobów wodnych oraz szczegółowych zasad gospodarowania.

Gmina Olszanka jest położona w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry, w zlewni bilansowej Przyodrze. Wyznaczając cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), uwzględnia się ocenę stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Zgodnie z obowiązującą metodyką, cel środowiskowy dla JCWP rzecznych obejmuje:

- osiągnięcie dobrego stanu chemicznego,
- osiągnięcie dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.

Poniżej przedstawiona została charakterystyka poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) występujących na terenie Gminy Olszanka.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCW	Status	Stan ogólny	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
					Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	
RW6000101334662	Dopływ z Osieka Grodkowskiego	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	Zły stan wód	dla złagodzonych wskaźników [otów(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny	Zagrożona
RW6000091334668	Dopływ spod Czeskiej Wsi	PN - Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000101331149	Sadzawa	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000091334659	Psarski Potok	PN - Potok lub strumień nizinny	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak danych	dobry stan chemiczny	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW6000111299	Nysa Kłodzka od zbiornika Nysa do ujścia	RzN - Rzeka nizinna	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Nysa Kłodzka	Zagrożona

RW6000111334699	Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	RzN - Rzeka nizinna	SCW - sztuczna część wód	zły stan wód	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny	Zagrożona
RW600010133129	Kościelna	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	brak danych	dobry stan chemiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona
RW600009133449	Gnojna	PN - Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny	Zagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Poniżej przedstawiona została charakterystyka poszczególnych jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) występujących na terenie Gminy Olszanka. W zakresie celów środowiskowych dla tej części wód podziemnych wyznaczono dobry stan chemiczny wody oraz dobry stan ilościowy.

Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka

Kod JCWPd	Ocena stanu ogólnego	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW6000109	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry określa kluczowe zasady gospodarowania zasobami wodnymi na terenie Gminy Olszanka, położonej w regionie wodnym Środkowej Odry. Większość jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) ma status silnie zmienionych i charakteryzuje się złym stanem wód. Pomimo wyznaczonych celów środowiskowych, takich jak osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i ekologicznego, ocena ryzyka wskazuje, że ich realizacja jest zagrożona. Wymaga to podjęcia dodatkowych działań naprawczych, szczególnie w kontekście poprawy jakości wód oraz ograniczenia presji antropogenicznej. Wdrożenie odpowiednich środków zarządzania wodami będzie kluczowe dla osiągnięcia założonych celów środowiskowych i zapewnienia zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych w gminie. Gmina będzie realizować działania zmierzające do osiągnięcia celów zapisanych w Planie zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, w granicach swoich kompetencji oraz środków finansowych.

Podstawowe działania przewidziane dla poszczególnych cieków wodnych na terenie Gminy Olszanka zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5 Działania podstawowe przewidziane do realizacji w ramach jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Olszanka

Ciek wodny	Przewidywane działania podstawowe
Dopływ z Osieka Grodkowskiego	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Dopływ spod Czeskiej Wsi	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Sadzawa	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Psarski Potok	Działania renaturyzacyjne.
Nysa Kłodzka od zbiornika Nysa do ujścia	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. - Działania renaturyzacyjne. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.

	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych. - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kanał Psarski Potok - przerzut wody z Nysy Kłodzkiej do Oławy	- Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
Kościelna	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych.
Gnojna	- Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

Źródło: Aktualizacja planów gospodarowania wodami

W związku z założeniami Programu Wodno-Środowiskowego Kraju, na terenie Gminy Olszanka planowane są następujące działania:

Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków:

- Realizacja działań renaturyzacyjnych, w szczególności w obrębie Psarskiego Potoku oraz odcinka Nysy Kłodzkiej od zbiornika Nysa do ujścia.
- Rozpoznanie zasadności działań naprawczych mających na celu utrzymanie naturalnego charakteru koryta rzek i ochronę obszarów zależnych od hydromorfologii.
- Usuwanie barier migracyjnych oraz ograniczanie skutków wcześniejszych regulacji cieków wodnych.

Gospodarka ściekowa:

- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w zlewni Nysy Kłodzkiej.
- Uporządkowanie i modernizacja infrastruktury ściekowej poza aglomeracjami, w szczególności w zlewni ciek Gnojna.
- Przeprowadzenie analiz techniczno-ekonomicznych dla poprawy gospodarowania ściekami na terenach wiejskich.

Ochrona obszarów chronionych:

- Wdrażanie działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów przyrodniczo cennych znajdujących się na terenie gminy.

- Weryfikacja i ewentualna realizacja działań naprawczych w obszarach chronionych zależnych od warunków hydrologicznych.

Ograniczenie zanieczyszczeń rolniczych:

- Kontrole stosowania programów działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczeń azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, w szczególności w zlewniach Dopływu z Osieka Grodkowskiego, Kanału Psarskiego oraz Nysy Kłodzkiej.
- Wspieranie rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych ograniczających spływ biogenów do cieków wodnych.

Zarządzanie wodami i monitoring:

- Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych w obrębie rzeki Nysy Kłodzkiej.
- Monitorowanie jakości wód i weryfikacja zasadności podejmowania działań naprawczych w kontekście celów środowiskowych.

Realizacja powyższych działań w Gminie Olszanka ma na celu osiągnięcie dobrego stanu wód, zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej UE. Wdrażanie Programu Wodno-Środowiskowego Kraju przyczyni się do poprawy jakości i zwiększenia retencji zasobów wodnych, ochrony obszarów przyrodniczych oraz lepszej adaptacji gminy do skutków zmian klimatycznych. Przełoży się to zarówno na poprawę stanu środowiska, jak i na jakość życia mieszkańców.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Nadrzędnym celem Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. (Dz.U. 2022 r. poz. 2714), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Przyjęte cele odnoszą się do wszystkich etapów zarządzania ryzykiem powodziowym (etap prewencji i ochrony, etap przygotowania oraz etap odbudowy i analiz).

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy Prawo wodne, planowane

zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym wyszczególnia rzeki na obszarze dorzecza Odry, dla których stwierdzono największe ryzyko powodziowe. Wśród wymienionych, nie znalazły się cieki wodne przepływające przez Olszankę.

W załączniku nr 1 do niniejszej Strategii przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Olszanka, uwzględniające:

- obszary na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 1% (raz na 100 lat).

Jako obszary, na których występuje ryzyko powodzi oraz prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi w gminie wskazano część południowo - wschodnią, na terenie sołectwa Michałów.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) stanowi studium zjawiska suszy w Polsce. Dokument ten zawiera między innymi katalog działań, którego celem jest obniżenie strat spowodowanych suszą w kraju. Susza to, obok powodzi, naturalne zjawisko, które oddziałuje na środowisko i społeczeństwo. Aby nie zabrakło wody w odpowiedniej jakości, opracowano Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Jest to pierwszy dokument planistyczny o randze krajowej podejmujący temat minimalizowania skutków suszy. Jego opracowanie wynika z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych (Ramowej Dyrektywy Wodnej), a także przepisów prawa krajowego (art. 184 ustawy – Prawo wodne). PPSS został przyjęty **18 września 2021 r.** w drodze **rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy** (Dz. U. 2021 r. poz. 1615). PPSS opracowany został na okres 6 lat (2021-2027). Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, dokument ten podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz na 6 lat. PPSS jest komplementarny względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej. Do celów szczegółowych PPSS należą:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

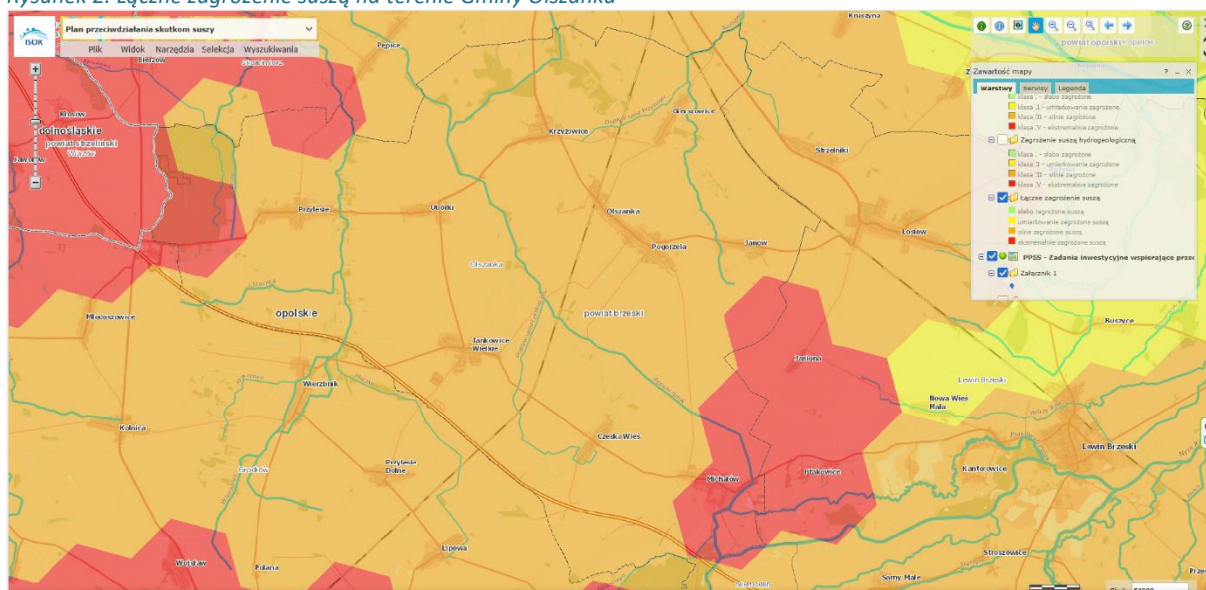

W przypadku zagrożenia suszą, stosując metodologię zawartą w Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) gmina Olszanka znajduje się na obszarach zaklasyfikowanych jako:

- ekstremalnie (klasa IV) i na niewielkim obszarze silnie (klasa III) zagrożone suszą atmosferyczną (długotrwały okres z małą ilością opadów - poniżej średniej, lub ich brakiem, często połączony z wysokimi temperaturami i niską wilgotnością powietrza),
- ekstremalnie (klasa IV) zagrożone suszą rolniczą (występuje, gdy niedobór wody w glebie jest tak duży, że nie jest w stanie zaspokoić potrzeb roślin),
- słabo (klasa I) oraz umiarkowanie (klasa II) zagrożenie suszą hydrologiczną (stan niedoboru zasobów wodnych w rzekach i jeziorach, charakteryzujący się niskimi stanami wód i przepływami),
- umiarkowanie (klasa II) zagrożenie suszą hydrogeologiczną (najpoważniejsza faza suszy, polegająca na niedoborze wody w zasobach podziemnych).

Według klas łącznego zagrożenia suszą jest to gmina Olszanka charakteryzuje się silnym i częściowo ekstremalnym zagrożeniem suszą (część sołectwa Michałów, Janów oraz Przylesie).

Rysunek 2. Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Olszanka

Źródło: Informatyczny System Osłony Kraju https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpPPSS

Należy podkreślić, że Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035 to dokument w pełni realizujący i wpisujący się w obowiązujące przepisy prawa. Dokument gwarantuje realizację spójnej polityki z poziomu lokalnego w ramach zarządzania rozwojem. W celu zwiększenia odporności Gminy Olszanka na zjawiska ekstremalne, takie jak powódź i susza, Strategia przyjmuje zestaw szczegółowych wytycznych dotyczących gospodarowania wodami, planowania przestrzennego oraz ochrony zasobów przyrodniczych. Działania te wpisują się w cele środowiskowe wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej, krajowych i regionalnych planów gospodarowania wodami oraz strategii adaptacji do zmian klimatu.

1. Wyznaczanie pasów buforowych wzdłuż cieków wodnych.

W dokumentach planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) będą wyznaczane pasy buforowe o szerokości co najmniej kilku–kilkunastu metrów, służące ochronie wód powierzchniowych, ograniczaniu spływu biogenów oraz poprawie retencji dolinowej. Zaleca się ich jednostronne lub obustronne zadrzewianie.

2. Ochrona i przywracanie funkcjonalności historycznych systemów melioracyjnych.

Strategia przewiduje identyfikację starych urządzeń i systemów gospodarowania wodą oraz określenie możliwości ich renowacji lub ponownego wykorzystania. Celem jest zwiększenie retencji krajobrazowej oraz poprawa cyrkulacji wód na terenach rolniczych.

3. Racjonalizacja poboru wód podziemnych na potrzeby rolnictwa.

Gmina rekomenduje ograniczenie ujmowania wód podziemnych wyłącznie do nawodnień podsiąkowych i kropelkowych, z wyłączeniem stosowania deszczowni, które generują największe straty zasobów wodnych. Rozwiązanie to wspiera ochronę lokalnych ujęć i zasobów wodonośnych.

4. Ochrona obszarów hydrogeniczych.

Łąki, torfowiska, tereny podmokłe i inne obszary hydrogeniczne będą objęte szczególnymi zasadami ochrony, w tym zakazem ich przekształcania na grunty orne. Działanie to ma na celu zachowanie ich naturalnej zdolności retencyjnej oraz ochronę wartości przyrodniczych.

5. Renaturyzacja cieków wodnych i usprawnienie systemów kanalizacyjnych.

Strategia zakłada stopniową renaturyzację cieków przekształconych poprzez odtwarzanie naturalnych koryt rzecznych, ograniczanie nowych uregulowań hydrotechnicznych oraz odkrywanie odcinków cieków zabudowanych w przeszłości. W miarę możliwości dążyć się będzie również do rozdzielania kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową, poprawiając efektywność gospodarki wodno-ściekowej.

6. Rozwój retencji naturalnej i krajobrazowej.

Na obszarach regularnie zalewanych przewiduje się działania ukierunkowane na zwiększenie retencji: zakładanie łąk, odtwarzanie terenów podmokłych, zalesienia lub zadrzewienia. Podejście to zmniejsza ryzyko powodziowe, poprawia bilans wodny oraz wzmacnia odporność ekosystemów na suszę.

Prezentowane opracowanie zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi przytoczonymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi oraz aktami prawnymi, co zapewnia na etapie realizacji osiągnięcie efektu synergicznego.

1.4. Obszary strategicznej interwencji (OSI)

Gmina Olszanka położona jest w województwie opolskim. W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli obszary, które wymagają podjęcia specjalnych działań i interwencji. Obszary te wymagają szczególnego wsparcia,

w celu aktywowania endogenicznych potencjałów rozwojowych, a także po to, by wyeliminować i ograniczyć negatywne skutki procesów, które zachodzą na ich terenie. W przypadku województwa opolskiego, obszary strategicznej interwencji pokrywają się ze strukturami funkcjonalno - przestrzennymi, w ramach których następuje integracja funkcjonalna.

Wśród OSI wskazanych w strategii Opolskie 2030, znajdują się:

1. OSI Subregion Aglomeracja Opolska,
2. OSI Subregion Brzeski,
3. OSI Subregion Kędzierzyńsko-Strzelecki,
4. OSI Subregion Północny,
5. OSI Subregion Południowy.

Dodatkowo w dokumencie uwzględniono również OSI krajowe, które zostały wskazane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, do których zaliczono również część miast i gmin województwa opolskiego, mianowicie:

1. OSI Miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
2. OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

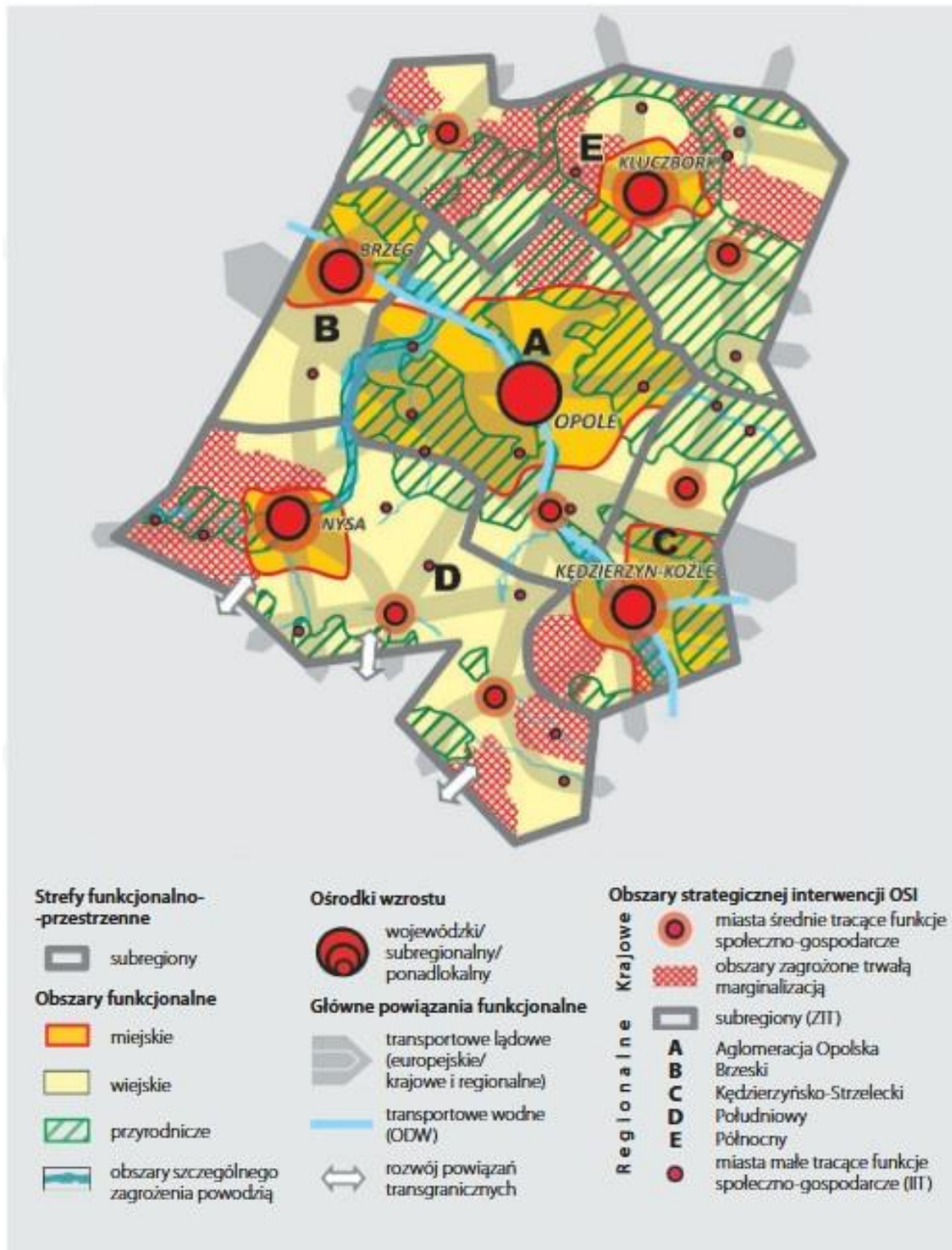
W przypadku Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) zdefiniowanych dla województwa opolskiego, Gmina Olszanka została zakwalifikowana do OSI Subregion Brzeski¹. Jest to obszar dotychczas zdominowany funkcją rolniczą, obecnie z rozwijającymi się nowymi, pozarolniczymi funkcjami, wymagający godzenia wysokich walorów przestrzeni z potrzebami nowoczesnego przemysłu, osadnictwa i rolnictwa. W subregionie motorem rozwoju jest miasto Brzeg wraz z przynależnym Miejskim Obszarem Funkcjonalnym (MOF), z rozwijającą się strefą gospodarczą, w których już teraz prężnie rozwijają się nowe przedsiębiorstwa. Dobre skomunikowanie z Aglomeracją Opolską, zarówno drogowe, jak i kolejowe może być atutem rozwoju subregionu. W subregionie położone jest miasto Grodków, które z kolei jest zaliczone do grupy małych miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, wymagających wsparcia polityką województwa.

Cele polityki przestrzennej oraz planowane działania interwencyjne i regulacyjne dla Obszaru Strategicznej Interwencji Subregionu brzeskiego stanowią istotny kontekst dla Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025–2035. Strategia ta wpisuje się w kompleksowe podejście do przeciwdziałania trwałej marginalizacji poprzez zrównoważony rozwój przestrzenny, ochronę zasobów przyrodniczych, wzmacnianie funkcji społecznych, kulturowych i gospodarczych, a także poprawę jakości życia mieszkańców.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Mapa 1. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa opolskiego – synteza

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

2. Wnioski z diagnozy

Rozdział ten zawiera wnioski z opracowania pt. *Diagnoza strategiczna*, która obejmuje przekrojową analizę aktualnej sytuacji Gminy Olszanka w ujęciu społecznym, gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym oraz instytucjonalnym. Prace nad diagnozą dla Gminy Olszanka zrealizowano z wykorzystaniem zintegrowanego podejścia badawczego, łączącego następujące źródła i techniki pozyskiwania i analizy danych:

→ Analiza danych zastanych (desk research)

Podstawę opracowania stanowi analiza danych zastanych, przeprowadzona w oparciu o ogólnodostępne dane, pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Gminy Olszanka, Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance, a także lokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych, sprawozdań budżetowych i raportów tematycznych (w tym m.in. Raportu o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok). Zakres czasowy analiz obejmuje lata 2018–2023, z rozszerzeniem o dane z roku 2024 w przypadku ich dostępności.

→ Warsztaty strategiczne

W ramach komponentu jakościowego 24 czerwca 2025 roku zorganizowano warsztat strategiczny, w którym udział wzięli przedstawiciele samorządu lokalnego, sołtysi, organizacje społeczne, lokalni liderzy oraz przedsiębiorcy. Spotkanie miało charakter moderowanej dyskusji i umożliwiło identyfikację kluczowych problemów rozwojowych oraz potencjałów. Zebrane informacje zostały wykorzystane w opracowaniu analizy SWOT oraz wyznaczeniu kierunków rozwoju gminy.

→ Badanie ankietowe

W celu pogłębienia diagnozy o głos mieszkańców przeprowadzono badanie ankietowe metodą CAWI (ang. Computer - Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www), które umożliwiło zebranie opinii dotyczących m.in. jakości życia, dostępności usług społecznych i komercyjnych, poziomu infrastruktury oraz zauważalnych problemów społecznych. Ankietyzację przeprowadzono w kwietniu i maju 2025 r. i wzięło w niej udział 307 osób. Mimo że badanie nie miało charakteru reprezentatywnego, pozwoliło na rozpoznanie opinii i oczekiwań społecznych. W badaniu udział wzięli mieszkańcy reprezentujący różne grupy wiekowe i zawodowe. W trakcie jej opracowania wykorzystano najnowsze możliwe do pozyskania dane, aktualne w momencie jej opracowania.

W zależności od ich dostępności - tam gdzie byłoby to możliwe przedstawiono dane za 2025 r., w pozostałych przypadkach dane te dotyczą 2024 r. Wnioski z diagnozy bazują również na materiałach jakościowych pozyskanych podczas spotkań i warsztatów, lub informacji wskazanych w badaniu ankietowym, czasami są one opinią części mieszkańców, bądź stanowią pojedyncze głosy interesariuszy.

2.1 Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna gminy Olszanka charakteryzuje się *stałym spadkiem liczby mieszkańców*. W latach 2013 – 2024 populacja gminy zmniejszyła się o 5,4% – z 4 961 do 4 691 mieszkańców. Prognozy GUS w zakresie liczby ludności pokazują, że sytuacja ta nie ulegnie poprawie. Problemem jest zjawisko *starzenia się społeczności lokalnej*. Gminę charakteryzuje stały wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (z 18,1% w 2018 r. do 22,4% w 2024 r.). Rośnie zarówno odsetek jak i liczba seniorów (liczby seniorów w ciągu ostatnich 5 lat wzrosła z 487 do 568 osób). Jednocześnie notuje się spadek odsetka ludności w wieku produkcyjnym. Gmina Olszanka jest w stanie *kryzysu przyrostu naturalnego*. Od 2018 roku notuje się ujemne saldo urodzeń, a w 2023 roku współczynnik urodzeń był dwukrotnie niższy od współczynnika zgonów. Wskaźnik przyrostu naturalnego jest zdecydowanie gorszy niż średnia wojewódzka i powiatowa. Gmina notuje (z pewnymi wyjątkami) *niekorzystne trendy migracyjne*. W pierwszej kolejności jest to ujemne saldo migracji. Przykładowo w 2024 r. wskaźnik salda migracji wyniósł -2,6 na 1 000 mieszkańców (w 2023 r. było to -3,4). Jednocześnie widoczny jest brak stabilnego napływu nowych mieszkańców kompensującego ubytki naturalne. W badaniu sondażowym aż 17,2% respondentów wskazało, że migracje młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich w istotny sposób dotyczą Gminy Olszanka. Jednym z przejawów sytuacji demograficznej jest poważny *spadek liczby osób w wieku 25-34 lat* (z 791 w 2018 r. do 529 w 2024 r.). Niesie to ryzyko dla lokalnego rynku pracy oraz stabilności potencjału osadniczego. Bardzo *niska gęstość zaludnienia w gminie* (50,9 osób/km²) świadczy o jej typowym, wiejskim charakterze o rozproszonej strukturze osadniczej. Taki układ przestrzenny, choć sprzyja zachowaniu walorów środowiskowych, utrudnia rozwój efektywnych sieci usług publicznych i komunikacji zbiorowej.

Kapitał społeczny i aktywność obywatelska w Gminie Olszanka

Gminę charakteryzuje *wysoka aktywność organizacji społecznych*. W Olszance prowadzi działalność 30 organizacji społecznych, a wskaźnik ich liczby na 1 000 mieszkańców wynosi 6,35 na 1 000 mieszkańców i jest znacznie wyższa niż dla powiatu i województwa. Na uwagę zasługują Ochotnicze Straże Pożarne, które pełnią kluczową rolę, zarówno w sferze bezpieczeństwa, jak i w aranżacji wydarzeń kulturalno – społecznych. Atutem gminy są *silne powiązania w relacjach ponadlokalnych*. Gmina jest członkiem Stowarzyszenia Subregion Brzeski oraz Lokalnej Grupy Działania „Brzesko - Oławska Wieś Historyczna”. Organizacje te stanowią platformę umożliwiającą kreowanie nowych możliwości dla rozwoju Gminy. Warto podkreślić, że w Olszance regularnie notuje się wysoką frekwencję wyborczą, co dowodzi

stałego intensywnego zaangażowania obywatelskiego mieszkańców. Mimo tego sami mieszkańcy dość krytycznie oceniają ten aspekt życia. W badaniu sondażowym 18,7% respondentów wskazało, że niska aktywność społeczna i obywatelska jest problemem dotyczącym Gminy Olszanka. Gmina jest *pozytywnie postrzegana przez jej mieszkańców*. Aż 77,2% respondentów uważa Olszankę za dobre miejsce do życia (24,1% zdecydowanie tak oraz 53,1% raczej tak). Mieszkańcy cechują się również *silnym przywiązaniem do miejsca zamieszkania* (73,6% planuje mieszkać w gminie przez najbliższych 5 lat), co przekłada się pozytywnie na poziom bezpieczeństwa oraz podejmowanie inicjatyw społecznych, kulturalnych czy edukacyjnych. Jednakże należy wziąć pod uwagę, że z uwagi na historię gminy, wciąż konieczne jest dokładanie starań w celu tworzenia przestrzeni do integracji mieszkańców.

Struktura rodzin w gminie Olszanka jest bardzo zróżnicowana. Podając za danymi Narodowego Spisu Powszechnego (NSP 2021) w gminie na 1 359 rodzin, 973 (71,6%) to małżeństwa, 240 (17,7%) to matki z dziećmi, 98 (7,2%) to związki niesformalizowane, a 48 (3,5%) to ojcowie z dziećmi. Wskazuje to na potrzebę prowadzenia *elastycznej polityki społecznej, uwzględniającej różne modele życia społecznego*. W szczególności istotne jest zapewnienie wsparcia dla rodzin niepełnych i niesformalizowanych poprzez rozwój dostępnych usług społecznych (np. opieka nad dziećmi, wsparcie psychologiczne, poradnictwo rodzinne), a także dostosowanie oferty mieszkaniowej i edukacyjnej do potrzeb rodzin o różnej strukturze.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Olszanka realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS oferuje szeroki zakres wsparcia, dopasowany do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców. W badaniu sondażowym 36% respondentów pozytywnie oceniła działalność instytucji pomocy społecznej w gminie. Analiza wsparcia jakie oferuje OPS wskazuje na stabilną sytuację w tym zakresie. Pozytywnym aspektem jest *spadek wskaźnika beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej* na 10 tys. mieszkańców (z 267 w 2019 r. do 214 w 2023 r.). Co więcej wskaźnik ten jest niższy niż ten na poziomie województwa opolskiego (310) i powiatu brzeskiego (325). W ostatnich latach w OPS w Olszance nie odnotowano przypadków uzależnień jako przyczyny korzystania z pomocy. W sferze pomocy społecznej notowany jest *spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa* – z 50 (2018) do 38 (2023), co może świadczyć o poprawiającej się sytuacji materialnej części mieszkańców. Ponadto maleje liczba rodzin, objętych świadczeniami niepieniężnymi. Wyzwaniem dla samorządowych służb w zakresie pomocy społecznej jest wciąż *wysoka liczba rodzin, którym udzielane są świadczenia* (191 w 2019 r. oraz 332 w 2023 r.). Kluczowymi wyzwaniami w zakresie polityki społecznej pozostają *rosnące potrzeby wsparcia mieszkańców związane z chorobami przewlekłymi, niepełnosprawnością i bezrobociem*. Szczególnej uwagi wymagają

działania ukierunkowane na rozwój usług opiekuńczych oraz wsparcie osób w trudnej sytuacji zdrowotnej i zawodowej.

W Gminie Olszanka *oferowane są usługi publiczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologicznej* (Ośrodek Zdrowia w Olszance). Placówka ta znajduje się w zasobach majątkowych gminy. W gminie notowany jest *znaczący i trwały spadek liczby udzielanych porad lekarskich* od 2020 roku. W sondażu mieszkańcy dość krytycznie oceniają dostęp do lekarza (83,7% do specjalisty i 36,5% do rodzinnego).

Barierą jest *brak placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobka)*. Ogranicza to dostęp do wczesnej opieki zdrowotnej i około rozwojowej dla najmłodszych wpływa na ograniczenie aktywności zawodowej rodziców. Atutem jest *funkcjonowanie punktu aptecznego*, zapewniającego podstawowy dostęp do farmaceutyków mieszkańcom bez konieczności dojazdu do innych miejscowości. Porozumienie międzygminne w zakresie pomocy psychologicznej i socjalnej umożliwia mieszkańcom korzystanie z *bezpłatnego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i socjalno-prawnego* w Brzegu. Gmina jest mocno zaangażowana w *aktywną profilaktykę zdrowotną i społeczną*, realizując działania edukacyjne i profilaktyczne (np. spektakle, wydarzenia sportowe, wyjazdy edukacyjne), wspierając zdrowie psychiczne i fizyczne dzieci i młodzieży.

W obszarze pomocy społecznej gmina Olszanka stoi przed narastającymi wyzwaniami wynikającymi ze zmieniającej się struktury demograficznej i zmieniających się potrzeb mieszkańców. Szczególnie zauważalny jest wzrost liczby seniorów, w tym osób samotnych (niesamodzielnich), co przekłada się na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie środowiskowe. Obecnie *brakuje dziennych form opieki zarówno dla osób starszych, jak i z niepełnosprawnościami* – takich jak domy opieki czy asystenci osób niesamodzielnich. Ograniczony dostęp do transportu publicznego dodatkowo wyklucza te osoby z życia społecznego, ograniczając ich udział w zajęciach i dostęp do oferowanych usług publicznych.

Istotnym wyzwaniem są również *niedobory w zakresie profilaktyki społecznej i psychologicznej*. Zidentyfikowano potrzebę wsparcia dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, przeciwdziałania przemocy, a także rozwoju oferty psychologicznej. Równocześnie *brakuje przestrzeni do integracji i wsparcia dla młodzieży*, która jest szczególnie narażona na problemy związane z uzależnieniami, hejtem czy cyberprzemocą. Niedostateczna liczba mieszkań socjalnych utrudnia usamodzielnienie się osobom w trudnej sytuacji życiowej.

W gminie wciąż poważnym wyzwaniem pozostaje niska integracja mieszkańców napływowych, co wymaga podjęcia działań wzmacniających więzi społeczne i budujących poczucie lokalnej tożsamości. Mimo obecności organizacji pozarządowych, konieczne jest ich wsparcie merytoryczne – szczególnie w pozyskiwaniu funduszy i przygotowywaniu projektów na działania integracyjne. Niezbędne są także szkolenia dla pracowników pomocy społecznej i urzędników w zakresie realizacji

programów społecznych. Dodatkowo, istotnym problemem jest relatywnie niski poziom cyfryzacji, dlatego konieczny jest rozwój e-usług w celu usprawnienia komunikacji między mieszkańcami, a administracją.

Edukacja i wychowanie przedszkolne

Gmina Olszanka dysponuje *rozbudowaną i zróżnicowaną siecią placówek edukacyjnych* obejmującą wszystkie sołectwa. Działalność prowadzą 4 zespoły szkolno-przedszkolne, w tym jedna placówka jest prowadzona przez organizację pozarządową (Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich). Pozytywnym efektem dbałości władz gminy o rozwój edukacji jest *wzrost wskaźnika objęcia wychowaniem przedszkolnym* (z 73,7% w 2020 r. do 80,6% w 2023 r.). Mimo tego wskaźnik ten jest w dalszym ciągu niższy względem powiatu oraz województwa. Na uwagę zasługują relatywnie słabsze wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Olszanka z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego. W 2024 roku uczniowie uzyskali odpowiednio 42,8% z języka polskiego, 34,0% z matematyki oraz 44,4% z języka angielskiego, co plasuje gminę poniżej wyników powiatu brzeskiego i województwa opolskiego. Niższe wyniki egzaminu ósmoklasisty mogą wynikać z ograniczonego dostępu do zajęć dodatkowych i specjalistycznego wsparcia, braków kadrowych w kluczowych przedmiotach oraz uwarunkowań społeczno-demograficznych charakterystycznych dla gmin wiejskich. W gminie nie jest zlokalizowana żadna szkoła ponadpodstawowa. W badaniu sondażowym 41,3% respondentów pozytywnie oceniło jakość nauczania w szkołach. Mimo tego gmina notuje *malejący współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych* (spadek z 82,95% w 2018 r. do 74,5% w 2023 r.).

W związku z obserwowanym spadkiem liczby dzieci w wieku szkolnym pojawia się *potrzeba racjonalizacji sieci placówek oświatowych*. Mieszkańcy zwracają uwagę na konieczność rozwoju oferty zajęć dodatkowych, szczególnie w zakresie edukacji cyfrowej i językowej. Jednym z wyzwań pozostaje *brak odpowiedniego przygotowania kadry nauczycielskiej do pracy z dziećmi, posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego*. Uczniowie napotykają również trudności w dostępie do szkół średnich, głównie z powodu problemów komunikacyjnych.

Kultura

Działalność kulturalna gminy organizowana jest w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance. Siedziba tej instytucji znajduje się w zabytkowym pałacu w Krzyżowicach. Ośrodek prowadzi szeroką działalność animacyjną, organizuje wydarzenia lokalne i regionalne, współtworzy ofertę edukacyjną i aktywizacyjną. Efektem jego działań jest *stopniowy wzrost liczby wydarzeń i uczestników po niedawnej pandemii*. Wzrost liczby wydarzeń z 5 (2020 r.) do 11 (2023 r.), a ich uczestników z 600 do 2 550. Atutem gminy jest *mocne zaangażowanie społeczności lokalnej i różnorodność podejmowanych inicjatyw kulturalnych* (np. Gminny Dzień Seniora, przeglądy,

konkursy, warsztaty). Jest to element wzmacniający więzi społeczne i aktywizujący i integrujący mieszkańców. Do mocnych stron gminy Olszanka należy *dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich*. Prowadzą one działalność we wszystkich 10 miejscowościach, pełniąc funkcję lokalnych centrów aktywności. Jednakże część z tych świetlic wymaga pilnej modernizacji. Dzięki swojej powszechności świetlice stanowią kluczową infrastrukturę wspierającą życie społeczne i kulturalne mieszkańców. Konieczność modernizacji części obiektów wynika głównie z potrzeb dostosowania ich do współczesnych standardów oraz zwiększenia energooszczędności. Inwestycje te pozwoliłyby na efektywniejsze wykorzystanie potencjału tych miejsc i poszerzenie oferty skierowanej do różnych grup wiekowych. Gmina Olszanka posiada *dobrze rozwiniętą sieć biblioteczną*, na którą składają się 5 placówek bibliotecznych. W 2024 roku odnotowano wzrost liczby czytelników do 436 osób (por. 400 w 2023 r.). Aktywność bibliotek przejawia się również w organizacji klubów czytelniczych oraz udziale w ogólnopolskich programach promujących czytelnictwo. Mimo tych pozytywnych tendencji, wskaźnik czytelnictwa w gminie wynoszący 93 czytelników na 1 000 mieszkańców w 2024 roku pozostaje znacząco niższy od średniej wojewódzkiej (140) i powiatowej (140). Gmina Olszanka posiada *niezwykle bogate dziedzictwo kulturowe*, o czym świadczy aż 528 obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Wśród nich znajdują się wartościowe obiekty architektury - pałace, kościoły oraz zabytkowa zabudowa wiejska, które stanowią znaczący potencjał dla rozwoju turystyki kulturowej i edukacji regionalnej. W przeprowadzonym sondażu aż 34,2% respondentów wskazało, że materialne dziedzictwo gminy (np. architektura sakralna, zabytki) są czynnikiem, które wyróżniają Gminę Olszanka na tle regionu. Warto dodać, że był to czynnik najwyżej oceniony spośród wszystkich wskazywanych przez mieszkańców. Jednocześnie aż 49,2% respondentów zaprzeczyła stwierdzeniu, że Gmina Olszanka jest atrakcyjna pod kątem turystycznym (a 27,7% odpowiedziała „trudno powiedzieć”). Mimo imponującej bazy zabytkowej, obecnie *brakuje spójnych i systematycznych działań promocyjnych w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego* w działaniach rozwojowych. Liczne zabytki nie są w pełni wykorzystywane w aktywnych działaniach turystycznych, edukacyjnych czy promocyjnych, co skutkuje niewystarczającym wykorzystaniem potencjału kulturowego. W konsekwencji, dziedzictwo to nie jest odpowiednio zintegrowane z ofertą kulturalno-edukacyjną ani nie przekłada się w satysfakcjonującym stopniu na rozwój lokalnej gospodarki, co stanowi straconą szansę dla zrównoważonego rozwoju gminy. W przeprowadzonym sondażu, aż *41% respondentów negatywnie oceniło atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie* (a jedynie 19% jako dobrą i bardzo dobrą). Stanowi to wyraźne wyzwanie dla władz gminy, które powinny podjąć działania na rzecz lepszego wykorzystania tych zasobów dla rozwoju turystyki i tożsamości regionalnej. Gmina dysponuje stosunkowo bogatą ofertą kulturalną, jednak problemem pozostaje *niska frekwencja oraz ograniczone zaangażowanie mieszkańców w realizowane wydarzenia i inicjatywy*. Brakuje miejsc sprzyjających codziennym spotkaniom i integracji, takich jak klubokawiarnie czy kawiarnie, których

utworzenie jest ważną potrzebą społeczną. Wśród ciekawych pomysłów pojawiła się *koncepcja trasy sakralno-rowerowej, łączącej zabytkowe kościoły na terenie gminy*, która mogłaby stać się elementem rozwoju turystyki lokalnej. Mieszkańcy sygnalizują również potrzebę poszerzenia oferty warsztatowej, obejmującej m.in. rękodzieło, kulinaria czy kosmetykę. Choć każda wieś dysponuje świetlicą, wiele z nich wymaga modernizacji, a część pozostaje nieaktywna. Kultura może i powinna stać się narzędziem integracji społecznej i budowania tożsamości lokalnej, co wymaga dalszych inwestycji i wsparcia organizacyjnego.

Sport i rekreacja

Działalność w zakresie kultury fizycznej i turystyki gminy realizowana jest w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance. Gmina może poszczycić się *rozbudowaną i dostępną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną*, w tym boiskiem „Orlik” w Olszance, boiskiem wielofunkcyjnym w Jankowicach Wielkich i w Przylesiu, salą sportów siłowych w Pogorzeli oraz licznymi boiskami trawiastymi i strefami street workout lub siłowniami w każdej miejscowości. Znajduje to potwierdzenie w badaniu ankietowym, w którym ponad połowa respondentów (54,8%) ocenia dobrze jakość infrastruktury sportowej. Pozytywnym aspektem jest fakt, że jedynie 13% ankietowanych wystawiło ocenę negatywną. *Aktywność sportowa mieszkańców jest wysoka* – wskaźnik 39,1 ćwiczących na 1 000 mieszkańców przewyższa średnie powiatowe (24,6) i wojewódzkie (33,5). Silnie rozwinięta jest piłka nożna, reprezentowana przez 6 klubów sportowych, w tym Ludowe Zespoły Sportowe i Akademię Piłkarską Olszanka. Samorząd aktywnie wspiera sport poprzez dotacje dla klubów i organizację zajęć, co jest doskonałą platformą dla działań integrujących mieszkańców. Sprzyja temu również dostępność tej infrastruktury. W opinii 56,9% mieszkańców, ta dostępność jest oceniona na wysokim poziomie.

Mimo tych mocnych stron, w ofercie sportowej gminy widoczne są pewne ograniczenia. Zauważalny jest mocny nacisk na piłkę nożną. Pewnym ograniczeniem jest *brak rozpoznawalnej informacji o zajęciach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów*. Kolejnym wyzwaniem jest *brak zadaszonych hal sportowych w mniejszych miejscowościach*, co ogranicza całoroczną aktywność. Dodatkowo, *brak systemowej współpracy między szkołami, a klubami sportowymi* oznacza niewykorzystany potencjał w zakresie pełnego rozwoju talentów w dziedzinie sportu. Aby wzmocnić kulturę fizyczną w gminie, konieczne jest poszerzenie oferty o nowe dyscypliny, zwiększenie dostępności obiektów całorocznych oraz lepsza integracja działań szkół i klubów sportowych. Dalsze inwestycje w infrastrukturę i promocję różnorodnych form aktywności mogą przyczynić się do jeszcze wyższego poziomu zaangażowania mieszkańców w sport i rekreację.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze rozwinięta oferta sportowa, obejmująca przede wszystkim piłkę nożną, sporty siłowe oraz aktywność jednostek OSP, które odgrywają ważną rolę w życiu społecznym i sportowym. Planowane są kolejne inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, takie jak miasteczko

rowerowe, pumptracki, skateparki oraz nowe place zabaw. Mieszkańcy, w tym młodzież i druhowie OSP, wykazują wysoką aktywność w zawodach i wydarzeniach sportowych. Jednakże dostrzegalna jest potrzeba większego wsparcia organizacyjnego i promocyjnego tych działań. Ponadto zwraca się uwagę na brak bardziej zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, szczególnie poza sportem – m.in. w obszarze informatyki, zajęć rozwijających pasje czy kreatywność.

Mieszkalnictwo

Gmina Olszanka odnotowuje *stabilny rozwój zasobów mieszkaniowych*, o czym świadczy wzrost liczby mieszkań z 1 438 w 2018 roku do 1 526 w 2024 roku (wzrost o 88). Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę wynosi 32,4 m², co plasuje gminę powyżej średniej powiatowej i zbliża do wojewódzkiej. W latach 2018-2024 wydano 106 pozwoleń na budowę, głównie na domy jednorodzinne, co świadczy o *relatywnie dużym zainteresowaniu inwestorów prywatnych w lokowaniu obiektów mieszkalnych w gminie*. Warto przy tej okazji dodać, że według oficjalnych danych GUS, w latach 2019 – 2023 w Gminie Olszanka zameldowało się 193 osób, spośród których 68,4% przyprowadziła się z miasta Brzeg.

Mimo spadku liczby mieszkań komunalnych do 12, *zachowały one przyzwoity standard* (średnio 56,1 m²). Lokale te pełnią istotną funkcję socjalną, stanowiąc alternatywę dla osób w trudniejszej sytuacji finansowej. Główne wyzwanie rozwojowe gminy w kontekście mieszkalnictwa stanowi *niskie tempo przyrostu mieszkań*, które wyniosło 2,13 mieszkania na 1000 mieszkańców w 2024 roku. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa (2,2), choć nieco wyższy niż w powiecie (1,6), co wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań inwestycyjnych w tym obszarze oraz *niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych* (jedynie 6% powierzchni gminy objęte planami zagospodarowania, co ogranicza możliwości inwestycyjne). Dalszy rozwój mieszkalnictwa wymaga intensyfikacji inwestycji budowlanych, rozbudowy bazy mieszkań komunalnych oraz zwiększenia zakresu planowania przestrzennego.

Gmina odnotowuje *rosnące zainteresowanie osiedlaniem się na swoim terenie*, co wynika m.in. z atrakcyjnych cen działek oraz dostępności terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Jednocześnie występują wyzwania związane z *rozproszoną zabudową oraz brakiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*, co utrudnia racjonalne planowanie i rozwój przestrzenny. W niektórych miejscowościach obserwuje się *wyludnianie starszych domów*, co prowadzi do zróżnicowanego rozwoju poszczególnych obszarów gminy. Konieczne jest dostosowanie infrastruktury technicznej, w szczególności sieci wodno-kanalizacyjnej i oświetlenia, do potrzeb nowo powstających osiedli oraz zwiększającej się liczby nowych, osiedlających się mieszkańców.

2.2 Sfera gospodarcza i finansowa

Gospodarka lokalna

Gospodarka gminy Olszanka opiera się w dużej mierze na mikroprzedsiębiorczości. Aż *97,4% firm to mikroprzedsiębiorstwa*, co świadczy o znacznej liczbie osób samozatrudnionych oraz aktywności firm rodzinnych (lokalnych). W gminie zarejestrowana jest jedna firma zatrudniająca powyżej 50 pracowników.

Od 2018 roku liczba zarejestrowanych firm zwiększyła się o 24,1%. Mimo tego widocznego wzrostu liczby firm, wskaźnik przedsiębiorczości, liczony liczbą podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wyniósł 406 i był niższy od wskaźnika na poziomie powiatu (1 292) i województwa (1 202). Mimo *niskiego wskaźnika przedsiębiorczości* wciąż więcej firm dokonuje rejestracji niż zostaje skreślona z rejestru REGON. W opinii mieszkańców biorących udział w badaniu sondażowym *jedynie 22,6% respondentów pozytywnie oceniła warunki dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej* na terenie gminy.

Głównymi branżami podmiotów gospodarczych w gminie są budownictwo (sekcja F), handel i naprawy (sekcja G), przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M). *Rolnictwo jest istotnym filarem gospodarki*. Szczególnie widoczna jest ekspansja upraw trwałych (z 22 ha do 122 ha), co świadczy o rozwoju sadownictwa lub specjalistycznych plantacji. Stopniowo zanikają małe gospodarstwa rolne (do 1 ha powierzchni).

Kluczową determinantą rozwojową w kontekście rynku pracy dla Gminy Olszanka jest *uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, pomiędzy drogą wojewódzką nr 401 i autostradą A4* (Uchwała nr LXIV/388/2024) z przeznaczeniem pod działalność gospodarczą. Był to strategiczny krok, który umożliwia lokowania w na tym obszarze inwestycji produkcyjnych i logistycznych, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy. Jest to realna odpowiedź gminy na problem braku lokalizacji podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy poza rolnictwem.

Gmina Olszanka ma charakter typowo rolniczy, choć *coraz mniej mieszkańców utrzymuje się bezpośrednio z rolnictwa*. Na jej terenie działa duże przedsiębiorstwo – Eberspächer, specjalizujące się w produkcji systemów klimatyzacyjnych, jednak poza nim występuje ograniczona liczba miejsc pracy, co wpływa na odpływ aktywnych zawodowo mieszkańców. *Istniejąca strefa inwestycyjna posiada istotny potencjał rozwojowy*, jednak znaczna część gruntów należy do właścicieli prywatnych, co utrudnia planowanie i zagospodarowanie. W przestrzeni gospodarczej gminy występują również negatywne zjawiska, takie jak *upadek jednej z dużych firm, który pociągnął za sobą problemy z zaległymi podatkami i nielegalnym składowaniem odpadów*. Dla dalszego rozwoju lokalnej

gospodarki kluczowe jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz promowanie działalności nieuciążliwej w ramach strefy gospodarczej. Warto również wspierać rozwój lokalnych producentów, oferujących wysokiej jakości produkty takie jak wina, oleje czy soki, co może stać się elementem budowania lokalnej marki i oferty turystycznej.

Lokalny rynek pracy

Analiza danych z lat 2018–2024 wskazuje na względnie stabilną sytuację na rynku pracy w gminie Olszanka. Wskaźnik bezrobocia utrzymuje się na relatywnie niskim poziomie. Za sytuację problematyczną można uznać *wysoki, bo aż 37% udział długotrwale bezrobotnych w ogółu bezrobotnych*. W strukturze bezrobotnych zauważalna jest przewaga mężczyzn nad kobietami. Osoby powyżej 50. roku życia stanowiły 28% bezrobotnych, a te do 30. roku życia – 25%, co obrazuje potrzebę zróżnicowanej polityki rynku pracy, ukierunkowanej zarówno na wsparcie dla seniorów, jak i młodych dorosłych. Atutem gminy jest *wysoki wskaźnik zatrudnienia* (odsetek osób w wieku produkcyjnym, które są aktywne zawodowo), który wynosi 397,9 jest wyższy do tego na poziomie powiatu (375,6) i województwa (366,1).

Sami mieszkańcy dość sceptycznie odnoszą się do lokalnego rynku pracy. W badaniu sondażowym *ponad połowa respondentów (54,4%) negatywnie oceniła możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy, a 55,1% uważa dostępność miejsc pracy za niewystarczającą*. Wysoki odsetek negatywnych opinii (34,7%) dotyczy również wysokości zarobków. Ze względu na strukturę gospodarczą gminy znaczna część mieszkańców dojeżdża do pracy poza jej obszar. W 2021 roku wyjazdy do pracy dotyczyły 1 151 osób, podczas gdy tylko 177 przyjeżdżało do gminy (do miejsca pracy). Główne kierunki zatrudnienia to Brzeg, Skarbimierz, Opole, Oława i Wrocław. Sytuacja ta wskazuje na *relatywnie silne uzależnienie od zewnętrznych rynków pracy i ograniczoną chłonność lokalnego rynku usług*.

W zakresie oferowanych płac, średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2024 roku wyniosło 6 838 zł, a mediana 5 472 zł. Choć są to wartości niższe niż średnie krajowe i wojewódzkie, pozostają konkurencyjne w skali powiatu. Jednakże należy wziąć pod uwagę fakt, że dane te dotyczą podmiotów zatrudniających 10 i więcej pracowników. Z punktu widzenia rynku pracy ważne jest również dbałość o osoby z niepełnosprawnością. Według danych GUS, pochodzących ze spisu powszechnego z 2021 roku, *w gminie niepełnosprawność zadeklarowały aż 624 osoby*, z tego 353 (56,6%) to osoby, których niepełnosprawność jest potwierdzona prawnie (decyzją administracyjną).

Lokalny rynek pracy w gminie Olszanka charakteryzuje się *ograniczoną ofertą miejsc pracy*, co sprawia, że większość mieszkańców dojeżdża do pracy poza gminę – głównie do Brzegu, Opola oraz na teren Dolnego Śląska. W związku z tym *gmina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej liczby miejsc pracy na swoim obszarze*. Mieszkańcy nie wiążą dużych nadziei z dynamicznym rozwojem lokalnego rynku pracy, jednak dostrzegają potrzebę wspierania przedsiębiorczości, a także aktywnego pozyskiwania

inwestorów, którzy mogliby tworzyć nowe, lokalne miejsca zatrudnienia i przyczynić się do ożywienia gospodarczego.

Finanse samorządu

Analiza danych budżetowych potwierdza prowadzenie przez Gminę Olszankę *ostrożnej i jednocześnie świadomej polityki finansowej, ukierunkowanej na równoważenie potrzeb bieżących i rozwojowych*. Pomimo ograniczonego potencjału dochodowego, gmina utrzymuje płynność finansową i systematycznie realizuje priorytetowe inwestycje infrastrukturalne. Wydatki majątkowe w 2023 roku stanowiły aż 27% całego budżetu (9,7 mln zł), a w 2024 r. 6,9 mln zł, co świadczy o *wysokim zaangażowaniu gminy w rozwój infrastruktury* i podnoszenie jakości życia mieszkańców. Dochody własne w 2024 roku stanowiły 36,7% wszystkich dochodów, co świadczy o znacznej samodzielności finansowej i zdolności do niezależnego planowania zadań rozwojowych. *Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrosły* z 4 173 zł w 2018 roku do 8 148 zł w 2024 roku. Jest to dowód na skuteczne zwiększanie wpływów, w tym z PIT, CIT i funduszy zewnętrznych. Problemami w kwestii finansów gminnych jest *ograniczony potencjał dochodowy* (relatywnie niskie wpływy z lokalnych podatków), *wysoki udział wydatków bieżących* (zwłaszcza w oświacie) oraz znaczna *zależność od subwencji i dotacji*.

Finanse samorządu gminy Olszanka są obciążone wieloma wyzwaniami, które ograniczają możliwości inwestycyjne. Gmina zmagą się z *trudnościami w pozyskiwaniu dofinansowania zewnętrznego*, czego przykładem może być brak środków na uruchomienie klubu seniora. Dodatkowo, istnieje pilna *potrzeba modernizacji budynków publicznych* – w tym szkół, remiz strażackich i świetlic wiejskich – co wymaga znacznych nakładów finansowych. Brakuje także środków na remonty oraz rozwój infrastruktury społecznej, edukacyjnej i technicznej, co utrudnia poprawę jakości życia mieszkańców i ogranicza tempo rozwoju gminy.

2.3 Sfera przestrzenna i środowiskowa

Środowisko naturalne i infrastruktura techniczna

Gmina Olszanka, położona w południowo-zachodniej części powiatu brzeskiego, wyróżnia się rolniczym charakterem i niskim stopniem zurbanizowania. Mimo to, stopień rozwoju infrastruktury komunalnej oraz poziom obsługi mieszkańców podstawowymi usługami jest wysoki i systematycznie rośnie. Gminę charakteryzuje *wysoki poziom uzbrojenia technicznego i usług komunalnych*. Gmina Olszanka mimo

wiejskiego i rolniczego charakteru zapewnia mieszkańcom bardzo dobry dostęp do podstawowych

usług komunalnych. Na uwagę zasługuje *rozbudowana sieć wodociągowa i powszechny dostęp do wody*. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej wyniosła 67,6 km, a liczba przyłączy sięgnęła 1 181, co przy prawie pełnym pokryciu wodociągowym stanowi istotny atut infrastrukturalny. *Aż 92,5% mieszkańców korzysta z kanalizacji sanitarnej*. W zakresie gazyfikacji, mimo wciąż niskiego poziomu nasycenia (3,0% mieszkańców korzysta z sieci gazowej), od 2018 roku odnotowano *systematyczny wzrost długości sieci* z 1,1 km do 4,8 km. Pomimo pozytywnej tendencji, *dostęp do gazu nadal pozostaje marginalny*. Gmina stoi więc przed wyzwaniem zapewnienia mieszkańcom bardziej zróżnicowanych i bezpiecznych źródeł energii, szczególnie w kontekście transformacji energetycznej. W gminie nastąpiła *poprawa efektywności selektywnej zbiórki odpadów*. Udział odpadów zbieranych selektywnie wzrósł z 32,9% w 2018 roku do 36,8% w 2024 roku. Choć wciąż poniżej średniej wojewódzkiej (46,4%), trend wzrostowy świadczy o poprawiającej się świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rosnącej efektywności systemu gospodarki odpadami.

Gminę charakteryzuje *niski poziom lesistości*. Lesistość gminy wynosiła jedynie 5,9%, co jest wartością ponad czterokrotnie niższą niż średnia wojewódzka (26,7%) i znacznie poniżej średniej powiatowej (18,9%). Niska lesistość ogranicza retencję wody, różnorodność biologiczną i potencjał rekreacyjny gminy. Dodatkowo gminę cechuje znikomy *udział obszarów chronionych*. Powierzchnia objęta ochroną prawną wynosi jedynie 0,2%, co plasuje gminę na jednym z najniższych poziomów w regionie. Jedynym formalnie chronionym obszarem jest rezerwat „Przylesie” o powierzchni 22,5 ha.

Ważnych informacji w kwestii oceny dostępności infrastruktury społecznej w gminie Olszanka daje nam badanie sondażowe. *Mieszkańcy bardzo dobrze oceniają dostępność placów zabaw w gminie*, aż 6 na 10 respondentów odpowiedziało, że dostępność ta jest dobra lub bardzo dobra. Z gołą inaczej przedstawia się ocena *dostępności różnych form atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży*. *Jedynie 15,7% ocenia ją pozytywnie*. Przy tej okazji należy odnieść się również do oceny przystosowania budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ponad 40% respondentów oceniła ją jako niewystarczającą.

Gmina Olszanka wyróżnia się *dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną*, szczególnie w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na uwagę zasługuje też pozytywny trend w gospodarce odpadami oraz inwestycje w sieć gazową. Jednocześnie gmina boryka się z poważnymi ograniczeniami środowiskowymi – *bardzo niskim poziomem lesistości i znikomym udziałem terenów chronionych*. W przyszłości konieczne będzie zrównoważenie rozwoju infrastrukturalnego z potrzebami środowiskowymi, m.in. poprzez działania zwiększające retencję, zieloną przestrzeń oraz efektywność zarządzania odpadami.

Środowisko naturalne i infrastruktura techniczna w gminie Olszanka stają w obliczu wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, w tym *postępującą suszą i wzrostem zagrożeń środowiskowych*. Mieszkańcy podkreślają *potrzebę intensyfikacji działań w zakresie edukacji*

ekologicznej, rozwoju systemów retencji wody, wymiany przestarzałych źródeł ciepła oraz usuwania azbestu. Do głównych problemów zalicza się również *obecność nielegalnych składowisk odpadów* oraz *konieczność modernizacji i ewentualnej rozbudowy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).* Rzeka Nysa Kłodzka stanowi jednocześnie istotny walor krajobrazowy i ekologiczny oraz potencjalne zagrożenie powodziowe. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa obejmuje około 90% gminy, jednak wymaga modernizacji, a występujące niskie ciśnienie w wodociągach wskazuje na konieczność rozbudowy stacji uzdatniania wody. Mieszkańcy są otwarci na wprowadzanie nowoczesnych, proekologicznych rozwiązań, takich jak butelkomaty czy modernizacja systemu PSZOK, choć *wyrażają sprzeciw wobec budowy farm wiatrowych.* Większą akceptację zyskują natomiast instalacje fotowoltaiczne i pompy ciepła, które wpisują się w kierunki zrównoważonego rozwoju energetycznego gminy.

Transport i łączność

Gmina Olszanka dysponuje *wyjatkowo korzystnym układem komunikacyjnym* w skali regionalnej i krajowej, głównie dzięki przebiegowi autostrady A4 i obecności węzła autostradowego „Brzeg”, co zapewnia bezpośredni dostęp do paneuropejskiego korytarza transportowego oraz podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy. *Rozbudowana sieć dróg wojewódzkich i powiatowych* (łącznie ponad 50 km) stanowi solidny szkielet transportowy gminy, uzupełniany przez gęstą sieć dróg gminnych i wewnętrznych, jednak duży udział dróg gruntowych (ponad 85% sieci gminnej) może ograniczać komfort i bezpieczeństwo lokalnych połączeń. Bliskość Wrocławia (55 km do lotniska), Opola oraz granicy z Czechami i Niemcami wzmacnia strategiczne znaczenie gminy w kontekście rozwoju sektora logistycznego i przemysłowego, szczególnie w rejonie węzła autostrady A4. Poważnym problemem jest *zły stan części dróg lokalnych.*

Dostępność tras rowerowych w gminie Olszanka została oceniona przez mieszkańców bardzo krytycznie. Aż 78,5% ankietowanych oceniło ją negatywnie, z czego 46,5% wystawiło ocenę „bardzo źle”. Jedynie 9,9% respondentów uznało, że dostępność tras rowerowych jest dobra lub bardzo dobra. Transport publiczny w Gminie Olszanka, mimo formalnej obecności połączeń autobusowych (PKS Brzeg) i kolejowych, cechuje się bardzo ograniczoną liczbą kursów, co skutkuje *realnym ryzykiem wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców – szczególnie w mniejszych sołectwach.* *Niska częstotliwość połączeń* utrudnia codzienny dojazd do pracy, szkół i usług, co wymaga pilnych działań w zakresie poprawy dostępności transportu zbiorowego. W praktyce oznacza to, że mieszkańcy są zmuszeni do korzystania z transportu prywatnego, co prowadzi do *wykluczenia komunikacyjnego seniorów, dzieci, osób z niepełnosprawnościami* oraz tych, którzy nie mają własnych środków transportu. Utrudnia to codzienne funkcjonowanie, w tym dojazd do szkół średnich, urzędów czy punktów usługowych. Wyniki badania ankietowego wskazują na *bardzo niską ocenę dostępności transportu publicznego* – aż 80% mieszkańców ocenia ją jako „źle” lub „bardzo źle”.

Atutem gminy w sferze komunikacyjnej jest *czynna stacja kolejowa z połączeniami na trasie Opole – Wrocław* (linie prowadzące do Nysy, Katowic, Krakowa, Czech i Niemiec). *Infrastruktura cyfrowa w gminie prezentuje wysoki poziom* – ponad 80% punktów adresowych znajduje się w zasięgu internetu szerokopasmowego, przy dominacji nowoczesnej technologii światłowodowej, co stanowi istotny atut dla mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów. Trwające i planowane inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną, w tym eliminacja tzw. „białych plam”, umożliwią dalsze wyrównywanie szans cyfrowych, co wpisuje się w długoterminowy trend wzrostu znaczenia usług online w życiu mieszkańców i działalności gospodarczej.

Gmina Olszanka posiada silne przewagi konkurencyjne w zakresie dostępności komunikacyjnej (autostrada A4, kolej, drogi wojewódzkie) oraz nowoczesnej infrastruktury cyfrowej. Są to atuty zwiększające jej atrakcyjność inwestycyjną i logistyczną. Jednocześnie jednak problemy z jakością transportu publicznego oraz dominacją dróg gruntowych w sieci lokalnej stanowią kluczowe słabości, które należy adresować w polityce rozwoju transportu i mobilności mieszkańców.

Ład przestrzenny

Gmina Olszanka posiada *wyraźnie rolniczy charakter użytkowania przestrzeni* – aż 79,9% jej powierzchni zajmują grunty orne, co potwierdza dominację funkcji rolniczej oraz ograniczone możliwości intensywnej urbanizacji. *Niewielki udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych* (łącznie ok. 2,1%), w tym marginalna powierzchnia terenów przemysłowych i rekreacyjnych, wskazuje na wciąż niską intensywność procesów urbanizacyjnych i niski stopień zagospodarowania dla funkcji pozarolniczych.

Obowiązujące *miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują jedynie 6% powierzchni Gminy Olszanka*, co może stanowić barierę dla intensyfikacji inwestycji budowlanych oraz ograniczać elastyczność gminy w kształtowaniu polityki mieszkaniowej. W strukturze powierzchni *dominują tereny rolnicze (2,7%) oraz techniczno-produkcyjne i usługowe (łącznie 1,4%)*, natomiast udział terenów mieszkaniowych i komunikacyjnych pozostaje marginalny. Gmina Olszanka pełni funkcję *wiejskiego obszaru funkcjonalnego w bezpośrednim otoczeniu Brzegu*, jej przestrzeń podlega wpływom urbanizacyjnym, co może w przyszłości nasilać presję na zmiany przeznaczenia terenów, zwłaszcza w kontekście bliskości autostrady A4 i węzła „Brzeg”.

W świetle dokumentów strategicznych województwa opolskiego (m.in. „Opolskie 2030”), gmina powinna równoważyć tradycyjną funkcję rolniczą z rozwojem funkcji gospodarczych, usługowych i osadniczych, co wymaga ostrożnego podejścia do inwestycji i planowania przestrzennego, szczególnie w kontekście ochrony gleb rolnych i walorów krajobrazowych. Wskazywana jest również *potrzeba uporządkowania przestrzeni, zwłaszcza poprzez rewitalizację zdegradowanych zabudowań po dawnych gospodarstwach państwowych (PGR)*. Gmina posiada cenne lokalne zabytki, jednak nie są one odpowiednio wyeksponowane – pojawia się propozycja ich włączenia w spójny szlak turystyczny,

co mogłoby zwiększyć atrakcyjność regionu. Problem stanowią także *niszczące, niezagospodarowane obiekty*, wymagające objęcia nadzorem i wsparciem konserwatorskim. Mieszkańcy dostrzegają *potrzebę poprawy estetyki przestrzeni publicznej* – poprzez tworzenie terenów zielonych, nasadzenia drzew i kwiatów – co pozytywnie wpłynęłoby na wizerunek i jakość życia w gminie.

Podsumowanie

Gmina Olszanka posiada znaczące atuty rozwojowe, które stanowią solidną podstawę do budowania jej przyszłości. Kluczowym walorem jest atrakcyjne położenie komunikacyjne w bezpośrednim sąsiedztwie Brzegu, Opola i Wrocławia, z doskonałym dostępem do węzła autostrady A4. Ten czynnik, w połączeniu ze spokojnym, bezpiecznym charakterem obszaru, tworzy dogodne warunki dla rozwoju funkcji mieszkaniowej, szczególnie atrakcyjnej dla rodzin poszukujących alternatywy dla miejskiego stylu życia. Niekorzystna sytuacja demograficzna, jednakże bez masowego odpływu ludności oraz istniejąca infrastruktura edukacyjna stanowią dodatkowe argumenty przemawiające za rozwojem osadnictwa.

W sferze społecznej gmina może poszczycić się aktywnością lokalnych organizacji, jednostek OSP oraz zaangażowaniem mieszkańców w życie wspólnoty. Istniejący potencjał kulturowy, obejmujący zabytkowe obiekty sakralne oraz lokalnych producentów żywności, stwarza podstawy do rozwoju turystyki i promocji lokalnej marki. Obserwuje się także możliwości rozwoju infrastruktury rowerowej i rekreacyjnej, co może znacząco podnieść jakość życia mieszkańców.

Jednakże gmina mierzy się z szeregiem wyzwań wymagających pilnych rozwiązań. Najpoważniejszymi problemami są: brak efektywnej komunikacji publicznej prowadzący do wykluczenia transportowego szczególnie wrażliwych grup społecznych, niedostateczna oferta usług opiekuńczych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz rozproszona zabudowa przy braku spójnego systemu planowania przestrzennego. Zaniedbania w zakresie estetyki przestrzeni publicznej, niedostosowana infrastruktura techniczna oraz ograniczona oferta spędzania wolnego czasu wpływają negatywnie na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność gminy.

W odpowiedzi na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców, gmina skoncentruje swoje wysiłki organizacyjne i finansowe na kilku kluczowych obszarach interwencji. Priorytetem jest poprawa dostępności transportowej, zarówno wewnątrzgminnej, jak i połączeń z Brzegiem, co znacząco wpłynie na zmniejszenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego. Rozwój usług społecznych, w tym opieki dziennej dla seniorów, pomocy psychologicznej i wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem, stanowi istotny element budowania spójności społecznej. Modernizacja istniejącej infrastruktury społeczno-kulturalnej (świetlice, remizy, biblioteki) wraz z rozszerzeniem oferty dla dzieci i młodzieży przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego.

Szczególną szansę rozwojową stanowi potencjał mieszkaniowy gminy, który powinien być rozwijany w powiązaniu z kompleksową ofertą usługową i rekreacyjną. Rozwój strefy gospodarczej przy węźle autostradowym, promocja lokalnych produktów i rozwój turystyki opartej o dziedzictwo kulturowe to kolejne kierunki działań mogące przynieść wymierne korzyści gospodarcze.

Kluczowa zmiana strategiczna dla gminy Olszanka polega na zintegrowanym rozwoju społeczno-przestrzennym, łączącym funkcję mieszkaniową z usługową i rekreacyjną, z pełnym wykorzystaniem przewag komunikacyjnych. Realizacja tej wizji wymagać będzie skoordynowanych działań w zakresie: aktywnej polityki przestrzennej, rozwoju atrakcyjnej oferty społeczno-kulturalnej, poprawy dostępności usług publicznych, wzmacniania tożsamości lokalnej oraz budowania przyjaznej środowisku infrastruktury technicznej. Efektywne wsparcie aktywności mieszkańców i organizacji społecznych stanie się katalizatorem tych przemian, prowadzących do zrównoważonego rozwoju gminy.

Ryzyka rozwojowe i szanse na zmianę.

Jeżeli Gmina Olszanka nie podejmie zdecydowanych i skoordynowanych działań rozwojowych, istnieje realne ryzyko pogłębiania się negatywnych trendów.

- **Demografia** – wyludnianie się gminy, postępujące starzenie się społeczeństwa oraz stopniowy zanik usług publicznych i komercyjnych.
- **Gospodarka** – brak nowych inwestycji, dalszy odpływ młodych mieszkańców oraz utrwalanie się uzależnienia od zewnętrznych dotacji.
- **Infrastruktura** – degradacja sieci drogowej, pogłębianie wykluczenia komunikacyjnego oraz niewdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych.
- **Spółeczeństwo** – spadek jakości życia mieszkańców, nasilanie się zjawiska wykluczenia społecznego oraz ograniczenie perspektyw rozwoju młodzieży.

Mimo tych zagrożeń, istnieje realna szansa na odwrócenie niekorzystnych tendencji. Warunkiem jest podjęcie kompleksowych i długofalowych działań rozwojowych, obejmujących w szczególności:

- dalsze inwestycje w infrastrukturę, zwłaszcza drogową oraz ścieżki rowerowe, usprawnienie transportu publicznego,
- tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy oraz wdrożenie programów aktywizacji zawodowej (szkolenia, wsparcie i zachęty dla przedsiębiorców),
- inwestycje w edukację i opiekę nad dziećmi (rozwój żłobków, podnoszenie jakości nauczania),
- wspieranie samoorganizacji mieszkańców, animacja aktywności społecznej, oddolnych inicjatyw,
- promocję turystyki i kultury (wykorzystanie potencjału zabytków, organizacja wydarzeń integracyjnych i promocyjnych),
- rozwój współpracy międzygminnej (np. wspólne inwestycje w transport i usługi publiczne).

Zaniechanie takich działań skutkowałoby ryzykiem przekształcenia się Olszanki w gminę o malejącym potencjale demograficznym i gospodarczym, dotkniętą stagnacją i odpływem młodych mieszkańców. Jednak wdrożenie odpowiednich programów rozwojowych pozwoli nie tylko zatrzymać te niekorzystne procesy, ale także przywrócić gminie dynamikę, zwiększyć jej konkurencyjność w regionie i podnieść jakość życia mieszkańców.

4. Analiza strategiczna: mocne strony, wyzwania i potencjały

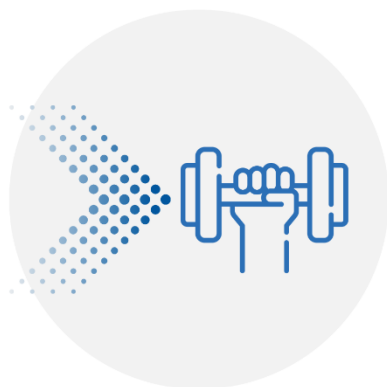
4.1 Analiza SWOT

Jedną z najbardziej skutecznych metod diagnostycznych w programowaniu rozwoju lokalnego jest analiza SWOT, która służy uporządkowaniu informacji zebranych w ramach prac nad diagnozą. Analiza ułatwia określenie wyzwań i priorytetów rozwojowych, stanowiąc bazę do określenia celów i kierunków działań strategii.

W ramach analizy zdefiniowano cztery grupy czynników takie jak:

- **Mocne strony (strengths)** - atuty samorządu, cechy wyróżniające, które stanowią przewagę konkurencyjną wobec innych jednostek,
- **Słabe strony (weaknesses)** - elementy stanowiące słabości samorządu, barierę rozwojową, będące deficytem wynikającym z ograniczeń wewnętrznych i zaniedbań rozwojowych,
- **Szanse (opportunities)** - pojawiają się w otoczeniu gminy, stwarzając możliwość korzystnej zmiany i impulsu rozwojowego,
- **Zagrożenia (threats)** - niekorzystne zjawiska pojawiające się w otoczeniu zewnętrznym gminy, które mogą stanowić poważną barierę rozwojową.

Mocne strony

- **Wysoki kapitał społeczny** – aktywność NGO, OSP, zaangażowanie mieszkańców.
- **Dobra infrastruktura społeczna** – sieć szkół, przedszkoli, świetlic, bibliotek.
- **Rozwinięta infrastruktura sportowa** – Orliki, siłownie, kluby sportowe.
- **Stabilna sytuacja finansowa gminy** – wzrost dochodów, skuteczność w pozyskiwaniu funduszy.
- **Dostępność przyrody w otoczeniu, cisza i spokój.**
- **Atrakcyjna lokalizacja, dobra dostępność transportowa** – bliskość autostrady A4, stacja kolejowa, drogi wojewódzkie.
- **Potencjał turystyczny i kulturowy** – zabytki (pałac, 528 obiektów), aktywność kulturalna.
- **Rozwój mikroprzedsiębiorczości** – wzrost liczby firm, specjalizacja rolnicza.
- **Dobra infrastruktura techniczna** – pełna sieć wodociągowa, rozbudowana kanalizacja.

Słabe strony

- **Demograficzne wyzwania** – spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, migracje młodych.
- **Ograniczona dostępność usług medycznych** – brak specjalistów, spadek liczby porad lekarskich.
- **Niski stopień pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.**
- **Niska dostępność transportu publicznego** – zwłaszcza dla uczniów oraz osób dojeżdżających do pracy i szkoły poza teren gminy.
- **Brak zdyspersyfikowanej gospodarki, niska liczba miejsc pracy** – dominacja mikroprzedsiębiorstw, brak większych inwestorów.
- **Ograniczona oferta kulturalna i sportowa** – brak zajęć dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
- **Niedobór mieszkań komunalnych** – ograniczone możliwości dla nowych mieszkańców.

Szanse

- **Rozwój strefy przy autostradzie A4** – możliwość przyciągnięcia inwestorów logistycznych i produkcyjnych.
- **Fundusze unijne i programy rozwojowe** – wsparcie dla przedsiębiorczości, infrastruktury, edukacji.
- **Rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki** – wykorzystanie zabytków i specjalizacji rolniczej.
- **Współpraca międzykulturowa i międzygminna** – np. w zakresie opieki zdrowotnej, transportu.
- **Rozwój OZE i modernizacja infrastruktury** – zwiększenie efektywności energetycznej.
- **Poprawa dostępności cyfrowej** – rozwój usług online, telepracy.
- **Programy aktywizacji zawodowej** – wsparcie dla bezrobotnych, osób 50+, niepełnosprawnych.
- **Rozwój budownictwa mieszkaniowego** – zwiększenie atrakcyjności dla nowych mieszkańców.

Zagrożenia

- **Niekontrolowany odpływ młodych ludzi** – kurczenie się bazy podatkowej, zanik usług.
 - **Kryzys w tradycyjnych sektorach gospodarki** – uzależnienie od rolnictwa i budownictwa.
 - **Presja urbanizacyjna** – konflikty między funkcjami rolniczymi a rozwojowymi.
 - **Niedostosowanie do zmian klimatycznych** – niska retencja wody, mała lesistość.
-
- **Rosnące koszty opieki społecznej i zdrowotnej** – obciążenie budżetu gminy.
 - **Ograniczona dostępność specjalistów medycznych** – pogorszenie jakości życia mieszkańców.
 - **Niekontrolowany odpływ młodych ludzi** – osłabienie potencjału rozwojowego.
 - **Zależność od dotacji zewnętrznych** – ryzyko ograniczenia inwestycji w przypadku spadku funduszy.

4.2. Kluczowe potencjały rozwojowe Gminy Olszanka

Gmina Olszanka z punktu widzenia projektowanego rozwoju w perspektywie 2035 roku dysponuje istotnymi potencjałami, z których te kluczowe warto odnotować. Wymienione aspekty są częściowo rozszerzeniem ustaleń przeprowadzonych w ramach analizy SWOT, tym niemniej ich ranga istotnie wpływa na treść wizji oraz pozostałych zapisów tworzących planistyczną część dokumentu.

Tabela 6. Potencjały rozwojowe Gminy Olszanka

Obszar	Potencjał	Możliwości wykorzystania
Społeczność	Aktywne NGO, OSP, zaangażowanie mieszkańców	Wspieranie projektów społecznych, współpraca z organizacjami
Infrastruktura społeczna	Sieć szkół, przedszkoli, świetlic, bibliotek	Rozwój edukacji, integracja społeczna, kultura
Sport i rekreacja	Orliki, siłownie, kluby sportowe, tereny zielone	Dywersyfikacja oferty, zajęcia dla seniorów i niepełnosprawnych
Transport	Bliskość A4, stacja kolejowa, drogi wojewódzkie	Rozwój logistyki, poprawa połączeń komunikacyjnych
Gospodarka i przedsiębiorczość	Wzrost liczby firm, specjalizacja rolnicza (drób, sady)	Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw, rozwój przetwórstwa

Obszar	Potencjał	Możliwości wykorzystania
Turystyka i kultura	Zabytki (pałac, 528 obiektów w ewidencji zabytków), aktywność kulturalna	Rozwój turystyki kulturowej, promocja wydarzeń
Środowisko i infrastruktura	Dobra sieć wod.-kan., możliwość rozwoju OZE	Modernizacja infrastruktury, zwiększenie lesistości
Rynek pracy	Niskie bezrobocie, dobra lokalizacja	Programy aktywizacji zawodowej, współpraca z pracodawcami
Planowanie przestrzenne	Duże zasoby terenów rolnych, bliskość A4	Rozwój terenów inwestycyjnych, zrównoważona urbanizacja

Źródło: opracowanie własne

Gmina Olszanka, pomimo wyzwań demograficznych i infrastrukturalnych, posiada liczne atuty, które mogą stać się fundamentem jej przyszłego zrównoważonego rozwoju. Wysoki kapitał społeczny, dobra infrastruktura, korzystne położenie komunikacyjne oraz rosnąca przedsiębiorczość tworzą sprzyjające warunki dla poprawy jakości życia mieszkańców i przyciągnięcia nowych inwestorów. Poniżej przedstawiono analizę sposobów, w jakie poszczególne potencjały gminy mogą zostać wykorzystane do realizacji strategicznych celów rozwojowych.

Wykorzystanie kapitału społecznego i współpracy ponadlokalnej

Jednym z największych atutów Olszanki jest silne zaangażowanie mieszkańców oraz aktywność organizacji pozarządowych i Ochotniczych Straży Pożarnych. Tworzy to doskonałą podstawę do:

- **wspierania lokalnych inicjatyw** poprzez granty i partnerstwa publiczno-społeczne, np. projekty rewitalizacyjne czy kulturalne;
- **rozwoju współpracy międzygminnej** w ramach Subregionu Brzeskiego i Lokalnej Grupy Działania (LGD), co pozwoli na pozyskiwanie funduszy unijnych i realizację wspólnych przedsięwzięć;
- **budowania lokalnej tożsamości** poprzez edukację obywatelską i promocję dziedzictwa kulturowego.

Działania te mogą zwiększyć spójność społeczną i wzmocnić więzi między mieszkańcami, co jest szczególnie ważne w kontekście starzejącego się społeczeństwa i migracji młodych ludzi.

Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotnej

Gmina posiada stabilną sieć placówek oświatowych, świetlic wiejskich i bibliotek, co stwarza możliwości do:

- **rozbudowy oferty przedszkolnej i opieki nad dziećmi**, np. przez tworzenie żłobków i klubów malucha, co ułatwi rodzicom (zwłaszcza kobietom) powrót na rynek pracy;
- **wykorzystania telemedycyny**, aby zwiększyć dostęp do specjalistów bez konieczności dojazdu do większych miast;
- **modernizacji świetlic** jako centrów kulturalno-edukacyjnych, oferujących warsztaty, kursy zawodowe i spotkania międzypokoleniowe.

Dzięki temu Olszanka może stać się bardziej przyjaznym miejscem do życia dla rodzin i seniorów.

Turystyka i kultura jako motor rozwoju

Zabytkowy pałac, liczne obiekty historyczne i aktywna społeczność lokalna to potencjał do:

- **rozwój turystyki kulturowej** – poprzez organizację festiwali, eventów historycznych i współpracę z regionalnymi szlakami turystycznymi;
- **Promocji dziedzictwa lokalnego** – np. poprzez wydarzenia kulinarne oparte na tradycyjnych produktach (drób, sady);
- **wykorzystania świetlic jako centrów kulturalnych**, gdzie odbywałyby się wystawy, koncerty i warsztaty rękodzieła.

Takie działania mogą przyciągnąć turystów, a także wzmocnić lokalną gospodarkę poprzez rozwój agroturystyki i małych firm usługowych.

Infrastruktura sportowa i rekreacja

Gmina posiada rozbudowane obiekty sportowe (Orliki, siłownie plenerowe), co pozwala na:

- **dywersyfikację oferty sportowej** – wprowadzenie zajęć dla seniorów, osób z niepełnosprawnością czy nowych dyscyplin (np. siatkówka, biegi na orientację);
- **budowę zadaszonych hal sportowych**, umożliwiających całoroczną aktywność;
- **współpracę szkół z klubami sportowymi**, aby wspierać młode talenty i promować zdrowy styl życia.

Sport może stać się ważnym elementem integracji społecznej i atrakcyjności gminy dla nowych mieszkańców.

Gospodarka i przedsiębiorczość – szansa na nowe inwestycje

Bliskość autostrady A4 i specjalizacja rolnicza (drób, sady) dają możliwości:

- **rozwój strefy logistycznej przy węźle autostradowym**, przyciągającej firmy transportowe i magazynowe;
- **wsparcia lokalnych producentów** poprzez programy dotacyjne, targi regionalne i sprzedaż bezpośrednią;
- **rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego**, np. małych przetwórni owocowych czy mięsnych.

Działania te mogą zwiększyć liczbę miejsc pracy i zmniejszyć migrację zarobkową młodych ludzi.

Zrównoważony rozwój przestrzenny i ekologia

Mimo niskiej lesistości, gmina może:

- **zwiększyć retencję wody** przez tworzenie parków, alei i małych zbiorników retencyjnych;
- **rozwijać OZE** (panele słoneczne, biogazownie), aby poprawić efektywność energetyczną;
- **wykorzystać tereny rolne w sposób zrównoważony**, chroniąc gleby wysokiej klasy i promując ekoturystykę.

Gmina Olszanka ma solidne podstawy do rozwoju – od aktywnej społeczności po doskonałą lokalizację komunikacyjną. Kluczem do sukcesu będzie wykorzystanie istniejących zasobów w sposób strategiczny:

- **Inwestycje w kapitał ludzki** (edukacja, zdrowie, sport).
- **Wspieranie przedsiębiorczości i przyciąganie inwestorów.**
- **Promocja turystyki i kultury.**

- **Rozwój infrastruktury przyjaznej mieszkańcom.**

Dzięki tym działaniom Olszanka może stać się przykładem gminy, która łączy tradycję z nowoczesnością, zapewniając swoim mieszkańcom wysoką jakość życia i perspektywę na przyszłość.

5. Wizja i misja rozwoju

Rozwój gminy Olszanka stanowi proces, który ma na celu stworzenie zrównoważonego, przyjaznego i nowoczesnego miejsca do życia dla jej mieszkańców. W kontekście zmieniających się uwarunkowań, pojawiających się i dynamicznie zmieniających wyzwań społecznych, gospodarczych i ekologicznych, kluczowe staje się wypracowanie jasnej oraz spójnej misji oraz wizji, które będą stanowić fundament dla przyszłych działań gminy. Misja gminy Olszanka określa jej nadrzędny cel oraz wartości, do których dąży, natomiast wizja nakierowuje na długofalowy obraz przyszłości, w której Olszanka stanie się miejscem wyjątkowym pod względem jakości życia, integracji społecznej, rozwoju gospodarczego i dbałości o środowisko naturalne.

Misją rozwoju Gminy Olszanka jest budowanie nowoczesnej, aktywnej i zintegrowanej wspólnoty samorządowej, która mądrze łączy dziedzictwo kulturowe, aktywność mieszkańców z nowoczesnością.

Nasze codzienne działania koncentrujemy na:

- Zapewnianiu wysokiej jakości życia poprzez dostarczanie kompleksowych i łatwo dostępnych usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych, które wzmacniają wspólnotowe więzi oraz integrację międzypokoleniową.
- Stwarzaniu warunków, w których pomysłowość i energia mieszkańców przekształcają nasze dziedzictwo – żyzne gleby, czyste środowisko i bogatą historię – w konkretne produkty, usługi i atrakcje turystyczne, budując w ten sposób lokalny dobrobyt.
- Dbałości o zrównoważony rozwój przestrzenny, inwestycje w nowoczesną infrastrukturę oraz ochronę środowiska naturalnego, by tworzyć bezpieczną i atrakcyjną przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku dla wszystkich mieszkańców.
- Jesteśmy gminą, dla której najwyższą wartością jest dobro i aktywny udział jej mieszkańców we wspólnym kształtowaniu przyszłości.

Wizja, podobnie jak misja stanowi nieobowiązkowy element strategii, jednakże zdecydowano się na jej umieszczenie w dokumencie, w postaci ogólnego hasła, które zostało uszczegółowione poniżej. Wizja, stanowi ogólne stwierdzenie, które jednocześnie skupia się na kilku elementach, które odnoszą się do trzech sfer planowania strategicznego.

W sferze społecznej – w 2035 roku Gmina Olszanka jest wspólnotą otwartą, solidarną i aktywną. Mieszkańcy, niezależnie od wieku, mają szeroki dostęp do usług społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Seniorzy korzystają z programów aktywizacyjnych, młodzież znajduje możliwości rozwoju i angażuje się w życie gminy, a rodziny otrzymują realne wsparcie w łączeniu obowiązków zawodowych i opiekuńczych. Oferta kulturalna i rekreacyjna odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych, a cyfryzacja i rozwiązania typu Smart Village sprzyjają lepszej komunikacji i integracji lokalnej społeczności.

W sferze gospodarczej – w 2035 roku Gmina Olszanka posiada dynamicznie rozwijającą się gospodarkę lokalną opartą na przedsiębiorczości mieszkańców, przetwórstwie rolnym oraz turystyce wiejskiej i kulturowej. Powstają nowe mikro- i małe przedsiębiorstwa, a lokalne produkty rolne i rzemieślnicze są rozpoznawalne w regionie. Inwestorzy znajdują w gminie przyjazne warunki do lokowania działalności, a mieszkańcy mają możliwość pracy zarówno na miejscu, poza gminą, jak i w modelu zdalnym dzięki dobrej infrastrukturze cyfrowej. Gmina skutecznie wykorzystuje swoje atuty – dziedzictwo kulturowe, zasoby przyrodnicze i położenie – jako podstawę dla budowania konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej.

W sferze przestrzennej – w 2035 roku Gmina Olszanka to obszar o uporządkowanej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni, która wspiera jakość życia mieszkańców. Drogi lokalne i transport publiczny są zmodernizowane, a dostęp do wody, kanalizacji, energii i szybkiego internetu jest powszechny. Inwestycje w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną ograniczają niską emisję, a tereny zielone i rekreacyjne sprzyjają zdrowiu i integracji mieszkańców. Zasoby przyrodnicze i kulturowe są chronione i aktywnie wykorzystywane w edukacji oraz turystyce. Gmina Olszanka realizuje ideę zrównoważonego rozwoju, dbając o równowagę między gospodarką, środowiskiem i potrzebami społecznymi.

6. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Planowany rozwój gminy Olszanka uwzględnia przede wszystkim jej wiejski charakter oraz różne potrzeby mieszkańców, których wspólnym mianownikiem jest wysoka jakość życia w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno – środowiskowej. Bardzo istotna w planowaniu rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku jest opinia mieszkańców, którzy w pierwszej kolejności stawiają na jakość infrastruktury drogowej, transport publiczny, silną gospodarkę lokalną (miejsca pracy, mikroprzedsiębiorstwa), atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu (kulturalna, rozrywkowa oraz sportowa dla osób w każdym wieku) oraz rozwinięte usługi społeczne (zwłaszcza dla osób starszych, rodzin i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Najpoważniejszym wyzwaniem samorządu gminy Olszanka są zjawiska demograficzne (związane głównie z migracją młodych mieszkańców do większych miast i rosnącą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym) oraz te wynikające z ograniczonego potencjału dochodowego oraz wysokich wydatków bieżących gminy. Planowanie inwestycji opiera się w głównej mierze na konieczności pozyskania zewnętrznych środków. Z drugiej strony gmina musi uporać się z wyzwaniami cywilizacyjnymi, do których należy energia odnawialna, cyfryzacja, zagospodarowanie przestrzenne oraz bezpieczeństwo publiczne (zjawiska klimatyczne, konflikt zbrojny).

Rozwój gminy w *sferze społecznej* realizowany będzie poprzez rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, wzmacnianie spójności i integracji lokalnej, poszerzanie oferty spędzania wolnego czasu, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych oraz wspieranie edukacji formalnej i nieformalnej. W *sferze gospodarczej* poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, rozwój mikro- i małych firm, promocję lokalnych produktów i usług, a także rozbudowę infrastruktury gospodarczej sprzyjającej inwestycjom i zatrudnieniu. Natomiast w *sferze przestrzenno – środowiskowej* poprzez prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej i działań rewitalizacyjnych, rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej (drogi, kanalizacja, internet, energetyka), ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Dzięki realizacji tych kierunków działań Olszanka ma szansę w perspektywie 2035 roku stać się gminą nowoczesną, aktywną społecznie i atrakcyjną gospodarczo, w której mieszkańcy korzystają z wysokiej jakości usług, a lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe stanowią podstawę zrównoważonego rozwoju.

W związku z tym i zgodnie z ustawą i wymogiem dotyczącym wskazania celów w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym sformułowano trzy cele strategiczne w odniesieniu do wskazanych wymiarów planowania strategicznego.

Sfera społeczna

Cel strategiczny 1.

Wzmacnianie kapitału społecznego i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Olszanka.

Sfera gospodarcza

Cel strategiczny 2.

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa

Cel strategiczny 3.

Zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy, wzmacniający odporność gminy na zmiany klimatu.

Poniżej przedstawiono kierunki działania, które realizowane będą w ramach poszczególnych celów.

Sfera społeczna

Biorąc pod uwagę negatywne trendy demograficzne (spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa), ograniczoną dostępność do niektórych usług społecznych, niewielką ofertę kulturalną i rekreacyjną, a także potrzebę budowania tożsamości lokalnej i zwiększania integracji społecznej - Gmina Olszanka powinna ukierunkować swoje działania na poprawę jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie marginalizacji grup wykluczonych oraz rozwój kapitału społecznego. W gminie niezbędne jest wspieranie rodzin, seniorów, dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę oferty społecznej, kulturalnej i edukacyjnej, a także wzmacnianie aktywności obywatelskiej i współpracy z organizacjami pozarządowymi. Istotnym elementem będzie także rozwijanie dostępności do usług zdrowotnych, promocja profilaktyki oraz zwiększanie bezpieczeństwa mieszkańców.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- **Kierunek działania 1.1.** Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.
- **Kierunek działania 1.2.** Wzmacnianie spójności społecznej.
- **Kierunek działania 1.3.** Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.
- **Kierunek działania 1.4.** Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
- **Kierunek działania 1.5.** Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Sfera gospodarcza

Z przeprowadzonych analiz wynika, że mieszkańcy w dużej mierze dojeżdżają do pracy do innych gmin. Niewielka liczba przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy, dominacja małych gospodarstw rolnych i ograniczona aktywność inwestycyjna przekładają się na niską dynamikę rozwoju lokalnej gospodarki. Istnieje jednak potencjał do rozwoju mikroprzedsiębiorczości, przetwórstwa rolnego oraz usług związanych z turystyką wiejską i agroturystyką. Kluczowym kierunkiem działań powinno być tworzenie korzystnych warunków dla inwestorów, rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość, tworzenie warunków do rozwoju transportu, poprawa kompetencji zawodowych mieszkańców, a także promocja lokalnych produktów i usług. Olszanka może zyskać na atrakcyjności dzięki działaniom związanym z gospodarką opartą na zasobach lokalnych, takich jak środowisko naturalne, dziedzictwo kulturowe i potencjał rolniczy.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- **Kierunek działania 2.1.** Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.
- **Kierunek działania 2.2.** Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.

Sfera przestrzenno – środowiskowa

Kluczowym wyzwaniem dla Gminy Olszanka jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju przestrzennego w warunkach rozproszonego osadnictwa i ograniczonej infrastruktury technicznej. Wymaga to prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, modernizacji dróg gminnych, rozwijania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, poprawy dostępności cyfrowej i energetycznej. Jednocześnie istotne jest wprowadzanie rozwiązań przyjaznych środowisku, ograniczanie niskiej emisji, rozwój zieleni i terenów rekreacyjnych oraz działania adaptacyjne do zmian klimatu. Ochrona przyrody, krajobrazu i zasobów wodnych powinna być zintegrowana z planowaniem przestrzennym i rozwojem lokalnym. Gmina powinna dążyć do tworzenia uporządkowanej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni życia mieszkańców – wspierającej zdrowie, aktywność i więzi społeczne.

Wobec tego proponuje się następujące kierunki działań:

- **Kierunek działania 3.1.** Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.
- **Kierunek działania 3.2.** Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.
- **Kierunek działania 3.3.** Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Poniżej przedstawiono kierunki działań oraz przykładowy katalog przedsięwzięć możliwych do realizacji w ramach każdego z nich. Należy mieć na uwadze, że w katalogu zadań znajdują się również te, które są spoza katalogu zakresu zadań gminy. Działania te są ważne i mimo, że nie do końca zależą od gminy to jednak są elementem jej strategii rozwoju. W tym kontekście ważne jest prowadzenie działań lobbingsowych i zabieganie o wskazane inwestycje u odpowiednich władz i podmiotów.

Kierunek działania 1.1

Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Dynamiczne procesy demograficzne zwiększają wymagania wobec samorządu Olszanki w zakresie dbałości zwłaszcza o osoby w wieku senioralnym oraz grupy mieszkańców, które są zagrożone wykluczeniem społecznym. Starzenie się społeczeństwa, obserwowany wzrost liczby osób samotnych i niesamodzielnych, a także ograniczony dostęp do niektórych usług publicznych na obszarach wiejskich powodują konieczność rozwijania (czy też wzmacniania) systemu wsparcia społecznego. Zwiększa się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne, terapeutyczne i profilaktyczne – zarówno w formie stacjonarnej, jak i środowiskowej.

Równolegle, zmieniające się modele rodziny i wzrost obciążeń związanych z opieką nad dziećmi i osobami starszymi wymagają wdrażania rozwiązań wspierających rodzinę w jej funkcjach opiekuńczych i wychowawczych. Rozwój łatwo dostępnych usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym przyczynia się do podniesienia jakości życia mieszkańców, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, aktywizuje seniorów oraz promuje prozdrowotne postawy. Inwestowanie w lokalne usługi społeczne nie tylko odpowiada na rosnące potrzeby mieszkańców, ale również wzmacnia spójność społeczną i podnosi atrakcyjność gminy jako miejsca do życia dla rodzin i osób starszych. Tym samym stanowi istotny element zrównoważonego rozwoju społecznego gminy Olszanka.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące obszary i inicjatywy:

1. Wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży:

- Organizacja lub wspieranie działań edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych, służących zdrowiu psychicznemu i fizycznemu dzieci i młodzieży (np. spektakle, wyjazdy).
- Dostosowanie świetlic wiejskich do pełnienia funkcji wielofunkcyjnych, tj. miejsc spotkań, małych warsztatów oraz punktów opieki popołudniowej.
- Stała oferta wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym przeciwdziałanie przemocy.
- Gminna wyprawka dla nowo narodzonych dzieci.
- Programy wspierające rozwój talentów, umiejętności dzieci, młodzieży i dorosłych.

2. Aktywna polityka senioralna i wsparcie osób starszych:

- Tworzenie oferty usług opiekuńczych, zdrowotnych i profilaktycznych.
- Wsparcie w zakresie utrzymania zdrowia, sprawności, bezpieczeństwa, aktywności społecznej, edukacji, samodzielności oraz integracji międzypokoleniowej.
- Animacja wolontariatu sąsiedzkiego oferującego pomoc w codziennych czynnościach (np. dowóz zakupów, proste prace domowe).

3. Integracja i wsparcie osób z niepełnosprawnościami:

- Działania animacyjno – integracyjne w sferze kulturalno-społecznej, zawodowej i edukacyjnej.
- Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności z niepełnosprawnością ruchową.

4. Kompleksowe poradnictwo i pomoc specjalistyczna:

- Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego dla wszystkich mieszkańców.
- Organizacja cyklicznych "dni porad społecznych" z wizytami specjalistów (prawnik, psycholog, doradca rodzinny) w sołectwach.

5. Wzmacnianie struktur pomocy i aktywizacja społeczna:

- Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.
- Działania aktywizacyjne i integracyjne dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci.
- Wzmacnianie infrastrukturalne jednostek gminnych (GOPS, GOKIS) odpowiedzialnych za politykę społeczną i kulturalną.
- Zachęcanie organizacji pozarządowych do pozyskiwania zewnętrznych środków na działania społeczne.

Kierunek działania 1.2

Wzmacnianie spójności społecznej.

Wzmacnianie spójności społecznej jest kluczowym wyzwaniem w kontekście rozproszonego osadnictwa, zróżnicowanego dostępu do usług oraz ograniczonych możliwości uczestnictwa w życiu społecznym części mieszkańców gminy. Nasilające się procesy depopulacyjne, migracja osób młodych oraz starzenie się społeczności lokalnych prowadzą do osłabienia więzi międzyludzkich, malejącego zaangażowania obywatelskiego i poczucia wspólnoty.

W tych warunkach niezbędne jest podejmowanie działań sprzyjających integracji mieszkańców, wzmacnianiu kapitału społecznego, rozwojowi inicjatyw oddolnych i aktywności lokalnej. Istotną rolę odgrywa tu wspieranie organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, grup nieformalnych, klubów seniora oraz budowanie przestrzeni do spotkań i współpracy międzypokoleniowej.

Wzmocnienie spójności społecznej przekłada się na większą odporność społeczności lokalnych na kryzysy, wzrost poziomu zaufania i współodpowiedzialności za wspólne dobro – a tym samym na trwałą i zrównoważoną rozwój gminy.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Współpraca zewnętrzna i partnerska.

- Aktywna kooperacja z samorządami Subregionu Brzeskiego w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć rozwojowych.
- Rozwój współpracy międzynarodowej poprzez partnerstwa z zagranicznymi gminami, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i organizacji pozarządowych.

2. Budowanie kapitału społecznego i integracja.

- Wspieranie aktywności i zaangażowania mieszkańców we współdecydowanie o polityce gminy.
- Działania wzmacniające więzi społeczne i budujące poczucie przynależności lokalnej (m.in. poprzez pikniki, festyny, letnie kino, festiwale potraw, akcje sąsiedzkie i konkursy).
- Programy integracji nowych mieszkańców, np. pakiet powitalny czy spotkania adaptacyjne.
- Podejmowanie inicjatyw budujących dialog społeczny pomiędzy sołectwami, skierowanych do mieszkańców i rad sołeckich.

3. Aktywizacja społeczności lokalnej.

- Animowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich.
- Organizacja i upowszechnianie aktywności wolontariackiej, w tym utworzenie Gminnego Wolontariatu realizującego działania społeczne, środowiskowe i wspierające bezpieczeństwo we współpracy z OSP, szkołami i organizacjami lokalnymi.
- Aktywizacja organizacji pozarządowych do działań prospołecznych.

4. Wsparcie infrastruktury społecznej i kultury.

- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności do placówek opieki nad dziećmi, zwłaszcza żłobkowej.
- Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości lokalnej.
- Wspieranie działań z zakresu rewitalizacji, z uwzględnieniem jej społecznego aspektu.

Kierunek działania 1.3

Rozwój oferty spędzania wolnego czasu

Dostęp do atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu ma istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców, integracji społecznej oraz budowania tożsamości lokalnej. W gminie Olszanka występują niedobory infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej, co w szczególności wpływa

na dzieci, młodzież i osoby starsze, które nie zawsze mają możliwość korzystania z form aktywności poza miejscem zamieszkania.

Brak lokalnych możliwości aktywnego i twórczego spędzania czasu sprzyja wykluczeniu, obniża poziom uczestnictwa w życiu wspólnoty oraz może prowadzić do negatywnych zjawisk społecznych, takich jak izolacja czy bierność. Rozwój oferty czasu wolnego – zarówno w formie infrastruktury (place zabaw, boiska, świetlice, kluby), jak i programów animacyjnych (zajęcia kulturalne, sportowe, warsztaty) – odpowiada na te potrzeby, wspiera zdrowy styl życia, aktywizuje mieszkańców i buduje więzi międzyludzkie. Inwestowanie w ten obszar sprzyja nie tylko poprawie jakości życia, ale także zwiększa atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania, zwłaszcza dla młodych rodzin.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej.

- Modernizacja, rozbudowa i budowa bezpiecznej infrastruktury, w tym placów zabaw, boisk, terenów rekreacyjnych oraz plenerowych siłowni w sołectwach.
- Tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych wzdłuż dróg i miedz, łączących sołectwa.

2. Organizacja życia sportowego i rekreacyjnego.

- Organizacja przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych (np. rajdy rowerowe, turnieje sportowe).
- Rozwój cyklicznej oferty zajęć sportowych dla różnych grup wiekowych (np. fitness, gimnastyka dla seniorów, szkółki piłkarskie dla dzieci).

3. Animacja kulturalna i integracja społeczności.

- Organizacja cyklicznych wydarzeń integracyjnych angażujących różne pokolenia, takich jak festyny, pikniki rodzinne czy wieczory filmowe.
- Prowadzenie warsztatów artystycznych i rękodzielniczych (plastycznych, kulinarnych, muzycznych) wzmacniających lokalne tradycje i rozwijających pasje.
- Wzmacnianie roli Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu oraz bibliotek jako centrów oferty czasu wolnego.

4. Wspieranie aktywności obywatelskiej i międzypokoleniowej.

- Adaptacja świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego (miejsce spotkań, warsztatów, zajęć).
- Kształtowanie oferty międzypokoleniowej, np. wspólne projekty seniorów i młodzieży (kroniki lokalne, warsztaty komputerowe).
- Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie sportu, rekreacji oraz kultury.

5. Strategiczne wykorzystanie dziedzictwa.

- Opracowanie strategii wykorzystania dziedzictwa kulturowego, w tym skatalogowanie zasobów i opracowanie oferty produktów oraz usług turystycznych.

Kierunek działania 1.4

Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cyfryzacja życia publicznego i rosnące znaczenie technologii informacyjnych stawiają przed samorządami nowe wyzwania w zakresie dostępności usług, komunikacji i partycypacji społecznej. W gminie Olszanka istnieje potrzeba szerszego wykorzystania nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w administracji, edukacji, kulturze i usługach publicznych, szczególnie z myślą o wyrównywaniu szans mieszkańców obszarów wiejskich.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego obejmuje zarówno inwestycje w infrastrukturę technologiczną (dostęp do internetu, systemy informatyczne), jak i działania na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców, w tym osób starszych. Zwiększenie dostępności do e-usług, rozwój komunikacji elektronicznej i otwartego dostępu do informacji publicznej wzmacniają efektywność zarządzania oraz budują nowoczesny i transparentny samorząd.

Smart Gmina Olszanka to koncepcja, która łączy technologie z realnymi potrzebami mieszkańców – sprzyjając inkluzji cyfrowej, lepszej jakości usług i aktywizacji lokalnej społeczności.

Wśród proponowanych działań wskazuje się następujące inicjatywy:

1. Rozwój cyfrowych usług publicznych i e-administracji.

- Utworzenie cyfrowej platformy gminnej do zgłaszania problemów, prowadzenia konsultacji społecznych i rezerwacji usług publicznych.
- Stałe rozszerzanie pakietu spraw, które można załatwić przez Internet.
- Poprawa przejrzystości i dopracowanie sprawnego systemu informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy i podległych mu placówek (oferta gminy, aktualne wydarzenia).

2. Edukacja cyfrowa i wsparcie mieszkańców.

- Prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z obsługi e-usług publicznych (np. ePUAP, e-recepta), e-administracji oraz bezpieczeństwa cyfrowego, organizowanych m.in. w świetlicach wiejskich.
- Wyposażenie świetlic wiejskich w sprzęt komputerowy i szybki internet (cyfrowe świetlice) do celów szkoleniowych, edukacji zdalnej i kursów dla seniorów.

3. Wzmacnianie kompetencji cyfrowych urzędu i nowe formy pracy.

- Szkolenia dla pracowników Urzędu Gminy z zakresu korzystania z nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz cyberbezpieczeństwa.
- Tworzenie w świetlicach wspólnych przestrzeni do pracy zdalnej (coworking), umożliwiających łączenie życia w gminie z pracą online.

4. Cyfryzacja dziedzictwa i promocja oferty.

- Utworzenie cyfrowego archiwum dziedzictwa gminy (zdjęcia, dokumenty, nagrania historii mówionej).
- Digitalizacja zasobów bibliotecznych i kulturalnych.
- Skuteczna promocja online oferty zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, skierowanej szczególnie do seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

Kierunek działania 1.5

Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.

Edukacja jest jednym z fundamentów rozwoju lokalnego, dlatego wspieranie zarówno edukacji formalnej, jak i nieformalnej stanowi istotny kierunek działań gminy Olszanka. Mimo stabilnej i dobrze rozwiniętej sieci placówek szkolno-przedszkolnych, gmina mierzy się z wyzwaniami demograficznymi, spadkiem współczynnika skolaryzacji oraz koniecznością racjonalizacji sieci oświatowej. Brak szkoły ponadpodstawowej i żłobka, trudności komunikacyjne w dostępie do szkół średnich oraz niedostateczne przygotowanie kadry do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych wpływają na ograniczenia w dostępie do pełnowartościowej edukacji.

Atutem Olszanki są dobre wyniki egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki oraz rosnące wskaźniki objęcia wychowaniem przedszkolnym, jednak potrzebne są dalsze działania ukierunkowane na rozwój kompetencji językowych, cyfrowych i społecznych dzieci i młodzieży. Istotne jest także wzmacnianie oferty zajęć dodatkowych, edukacji nieformalnej oraz współpracy szkół z instytucjami kultury i organizacjami społecznymi.

Inwestycje w edukację – zarówno na poziomie systemowym, jak i w formach uzupełniających – przyczyniają się do podnoszenia kapitału ludzkiego, wyrównywania szans oraz przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców.

W ramach działań dotyczących edukacji wskazywano na konieczność realizacji następujących inicjatyw:

1. Inwestycje i modernizacja infrastruktury oświatowej.

- Modernizacji i termomodernizacji wymagających tego placówek oświatowych.
- Doposażenia oraz modernizacji sal lekcyjnych, pracowni specjalistycznych i boisk przyszkolnych.
- Dostosowania obiektów edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

2. Wsparcie dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach.

- Wzmocnienia segmentu edukacji w zakresie pracy z dziećmi posiadającymi orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

- Zagwarantowania kompleksowego wsparcia dla dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych.
- Wspierania edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej, m.in. poprzez programy stypendialne i grantowe.

3. Rozwój oferty edukacyjnej i pozalekcyjnej.

- Wzmocnienia konkurencyjności i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej.
- Rozszerzenia pakietu zajęć uzupełniających i pozalekcyjnych.
- Organizacji wyjazdów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży (do muzeów, parków nauki).
- Prowadzenia działań z zakresu edukacji regionalnej (lekcje terenowe w pałacach, kościołach i przy zabytkach).
- Edukacja obywatelska młodzieży – lekcje samorządowe w szkołach oraz wizyty uczniów na sesjach Rady Gminy.

4. Kształcenie ustawiczne i edukacja dorosłych.

- Tworzenia przestrzeni i możliwości dla realizacji idei uczenia się przez całe życie (np. Uniwersytet Ludowy).
- Organizacji warsztatów, kursów i szkoleń dla dorosłych (kompetencje cyfrowe, językowe, przedsiębiorczość).
- Stałego rozszerzania możliwości świetlic wiejskich w zakresie aktywizacji mieszkańców poprzez edukację nieformalną.

5. Wsparcie systemowe i logistyczne.

- Poprawy dostępności komunikacji publicznej w zakresie dojazdu uczniów do placówek oświaty poza gminą.

Kierunek działania 2.1

Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

Gospodarka Gminy Olszanka opiera się głównie na mikroprzedsiębiorczości oraz samozatrudnieniu, a lokalna aktywność gospodarcza rozwija się w stabilnym tempie. Aż 97,4% firm stanowią mikroprzedsiębiorstwa, co wskazuje na dominację rodzinnych form prowadzenia działalności oraz potencjał do dalszego rozwoju. Mimo wzrostu liczby zarejestrowanych firm o 24% od 2018 r., wskaźnik przedsiębiorczości jest znacząco niższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej, a tylko 22,6% mieszkańców pozytywnie ocenia warunki dla rozwoju działalności gospodarczej.

Lokalni przedsiębiorcy działają głównie w sektorach budownictwa, handlu, przetwórstwa i usług profesjonalnych. Rozwój specjalistycznego rolnictwa (m.in. sadownictwa) i produktów wysokiej jakości (wina, oleje, soki) tworzy warunki do budowania lokalnej marki i promocji gospodarczej gminy.

Wspieranie przedsiębiorczości, w tym lokalnych producentów i usługodawców, tworzenie mechanizmów doradztwa i promocji działalności gospodarczej oraz rozwój oferty inkubacyjnej i szkoleniowej, są kluczowe dla zwiększenia liczby miejsc pracy, ograniczenia odpływu mieszkańców i wzmocnienia lokalnego rynku pracy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Wsparcie przedsiębiorczości i rozwoju biznesu.

- Realizacja warsztatów i doradztwa dla osób chcących otworzyć mały biznes (w tym gospodarstwa agroturystyczne i usługi mobilne).
- Tworzenie zachęt i sprzyjanie rozwojowi nowych, lokalnych przedsiębiorców.
- Utworzenie miejsc spotkań biznesowych oraz działania na rzecz sieciowania (networking) lokalnego biznesu.

2. Rozwój i promocja turystyki oraz lokalnych produktów.

- Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki (w formie doradztwa czy promocji).
- Certyfikacja i promocja lokalnych wyrobów kulinarnych, rzemiosła oraz usług turystycznych.
- Stworzenie i promocja wspólnej marki dla lokalnych produktów (np. „Smaki Olszanki”).
- Promocja lokalnych produktów i usług na targach oraz w Internecie.

3. Szkolenia i aktywizacja zawodowa.

- Realizacja szkoleń branżowych (np. dla rolników: ekologiczna uprawa, przetwórstwo; dla rzemieślników: sprzedaż online).
- Wdrożenie programu „Rękodzieło i tradycja” – warsztaty umożliwiające seniorom zarobkowanie na swoich umiejętnościach (haft, szydełkowanie, wikliniarstwo).
- Wspieranie i promocja pracy zdalnej jako atrakcyjnej alternatywy dla dojazdów do miast.

4. Promocja i komunikacja.

- Utworzenie dedykowanej strony internetowej lub grupy "Gospodarcza Olszanka" oferującej darmową promocję lokalnych usług i produktów.

Kierunek działania 2.2

Rozbudowa potencjału infrastruktury
rozwoju gospodarczego gminy
Olszanka

Dalszy rozwój gospodarczy Gminy Olszanka uzależniony jest od dostępności odpowiednio przygotowanych terenów inwestycyjnych oraz poprawy infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość i rynek pracy. Kluczowym krokiem było uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie węzła autostradowego „Brzeg”, co stwarza realne warunki do lokowania inwestycji produkcyjnych i logistycznych. Mimo to część gruntów pozostaje w rękach prywatnych, co utrudnia pełne wykorzystanie potencjału strefy.

Ograniczona liczba lokalnych miejsc pracy, konieczność codziennych dojazdów mieszkańców do większych ośrodków oraz niskie oceny dostępności zatrudnienia i poziomu wynagrodzeń wskazują na potrzebę rozwoju zaplecza infrastrukturalnego dla biznesu, rolnictwa i usług. Szczególnie istotne jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych, poprawa dostępności transportowej oraz promowanie działalności nieuciążliwej, zgodnej z charakterem gminy. Rozbudowa infrastruktury technicznej i gospodarczej stanowi fundament długofalowego rozwoju lokalnej gospodarki, pozwala przyciągać inwestorów, tworzyć miejsca pracy i zwiększać dochody budżetowe, a tym samym poprawiać jakość życia mieszkańców.

Wśród działań, które pozwolą na rozbudowę potencjału infrastrukturalnego i inwestycyjnego gminy Olszanka, a tym samym, które wpłyną na poprawę atrakcyjności gospodarczej gminy, wskazuje się:

1. Rozwój infrastruktury technicznej i inwestycyjnej.

- Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej wzdłuż drogi dojazdowej.
- Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i energetycznej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

2. Rozwój transportu i dostępności.

- Rozwój lokalnego transportu publicznego, dopasowanego do zbiorowych potrzeb mieszkańców.
- Współpraca z powiatem w celu poprawy połączeń komunikacyjnych do Oławy i Brzegu.
- Usprawnienie dojazdów do terenów produkcyjnych i rolniczych poprzez budowę lub przebudowę dróg.

3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i pracy.

- Prowadzenie aktywnej gminnej polityki proinwestycyjnej.
- Adaptacja nieużytkowanych budynków na warsztaty rzemieślnicze lub mini-pracownie dla lokalnych wytwórców (stolarzy, krawcowych, producentów żywności).
- Rozwój punktów coworkingowych w świetlicach wiejskich, przeznaczonych do pracy zdalnej.

Kierunek działania 3.1

Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.

Efektywne planowanie przestrzenne oraz działania rewitalizacyjne stanowią fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Olszanka. Przemyślane kształtowanie przestrzeni umożliwia nie tylko właściwe rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych, gospodarczych i usługowych, ale również sprzyja spójności społecznej i estetyce otoczenia. Szczególnego znaczenia nabiera konieczność przywracania

funkcji zdegradowanym obszarom – zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, jak i społecznym. Rozproszona struktura osadnicza gminy oraz występowanie obszarów o niskiej dostępności komunikacyjnej wymagają zastosowania nowoczesnych narzędzi planistycznych, partycypacji mieszkańców i elastycznego podejścia do planowania. Integracja działań w zakresie planowania przestrzennego, ochrony krajobrazu, adaptacji do zmian klimatycznych i dostępności usług publicznych tworzy podstawy dla rozwoju atrakcyjnych, funkcjonalnych i odpornych przestrzeni lokalnych.

Zrównoważony rozwój przestrzenny to także odpowiedź na wyzwania klimatyczne. Niska lesistość (5,9%) oraz znikomy udział obszarów chronionych (0,2%) ograniczają potencjał retencyjny i bioróżnorodność gminy. Wzmocnienie roli terenów zielonych, zwiększenie estetyki przestrzeni i lepsze zarządzanie funkcjami przestrzennymi to klucz do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania spójnej, atrakcyjnej i odpornej na kryzysy gminy.

W ramach działania przewiduje się następujące inicjatywy:

1. Planowanie i zarządzanie przestrzenne.

- Efektywne planowanie przestrzenne i zintegrowany rozwój funkcjonalno-przestrzenny.
- Kształtowanie harmonijnej struktury osadniczej i ładu przestrzennego.
- Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego gminy.
- Stała aktualizacja, opracowanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla kluczowych obszarów.

2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów wyznaczonych w Gminnym Programie Rewitalizacji.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów popegeerowskich (PGR).
- Modernizacja pozostałych obiektów gminnych z przeznaczeniem na cele społeczne i kulturalne.

3. Kształtowanie przestrzeni publicznych:

- Rewitalizacja centrów sołectw i przestrzeni publicznych (skwery, place, parki).
- Poprawa estetyki przestrzeni publicznych.
- Doposażenie przestrzeni w obiekty małej architektury.
- Realizacja zadań z zakresu małej retencji i zazieleniania.
- Estetyzacja przestrzeni publicznych.

Kierunek działania 3.2

Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.

Rozwój nowoczesnej i dostępnej infrastruktury technicznej, w tym drogowej, wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i komunalnej, ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz

rozwoju gospodarczego gminy. Niska gęstość zaludnienia, znaczne odległości między miejscowościami oraz funkcja dojazdowa w kierunku większych ośrodków powodują, że stan lokalnych dróg, chodników i oświetlenia wprost przekłada się na komfort i bezpieczeństwo życia. Jednocześnie nierównomierny dostęp do kanalizacji, wodociągów czy retencji wody wymaga inwestycji w infrastrukturę środowiskową. Konieczne jest również dostosowanie systemu gospodarowania odpadami do wyzwań klimatycznych oraz rosnących wymagań środowiskowych i ekonomicznych. Inwestycje w tym zakresie muszą łączyć nowoczesność, efektywność, dbałość o środowisko oraz dostępność dla wszystkich grup mieszkańców.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.

- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i energetycznej.
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej.
- Wdrożenie systemu monitoringu ciśnienia i jakości wody w sieci wodociągowej.
- Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.
- Dostosowanie infrastruktury technicznej (sieci wodno-kanalizacyjnej, oświetlenia) do potrzeb nowych osiedli i wzrastającej liczby mieszkańców.

2. Gospodarka odpadami i ekologia.

- Modernizacja i rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
- Podnoszenie odporności technicznej i funkcjonalnej infrastruktury na ekstremalne zjawiska pogodowe.

3. Infrastruktura drogowa i transport.

- Rozwój infrastruktury drogowej i około drogowej (chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych).
- Poprawa przejezdności dróg gruntowych.
- Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych w zakresie transportu.

4. Infrastruktura społeczna i rekreacyjna.

- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (w tym świetlic wiejskich) oraz budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy.
- Inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, np. miasteczka rowerowe, pumptracki, skateparki, nowe place zabaw.
- Budowa i modernizacja boisk sportowych.
- Budowa ścieżek rowerowych łączących poszczególne miejscowości gminy.
- Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych do aktualnych potrzeb społecznych.

- Dążenie do zwiększenia dostępności obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych.

5. Rozwój mieszkalnictwa.

- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego.

Kierunek działania 3.3

Wysokie standardy środowiskowe i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Odpowiedzialne zarządzanie środowiskiem naturalnym oraz zapewnienie bezpieczeństwa publicznego to jedno z najważniejszych wyzwań Gminy Olszanka w perspektywie nadchodzących lat. Niska lesistość, ograniczona retencja, przestarzałe źródła ciepła i lokalne zanieczyszczenia powietrza osłabiają odporność gminy na zmiany klimatyczne i wpływają na zdrowie mieszkańców. Działania powinny koncentrować się na rozwoju i utrzymaniu terenów zieleni, ochronie zasobów wodnych i glebowych, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz promocji odnawialnych źródeł energii. Równocześnie konieczne jest wzmacnianie odporności na zagrożenia środowiskowe i cywilizacyjne, w tym powódzie, susze, awarie infrastruktury czy sytuacje kryzysowe. Systemy wczesnego ostrzegania, ochrona ludności, lokalne źródła energii, aktywizacja OSP i edukacja ekologiczna to elementy niezbędne dla zapewnienia bezpiecznego i zdrowego środowiska życia.

Z tego względu w ramach działania przewiduje się:

1. Gospodarka wodna i ochrona przed zagrożeniami.

- Realizacja zadań przyczyniających się do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego oraz poprawy systemu zarządzania tym ryzykiem.
- Działania ochronne i renaturyzacyjne na rzecz cieków wodnych na terenie gminy.
- Realizacja zadań przeciwdziałających skutkom suszy (zarządzanie zasobami wodnymi, zwiększanie retencji, działania informacyjne i edukacyjne).
- Rozbudowa stacji uzdatniania wody poprzez zabudowę nowych studni głębinowych.
- Rozbudowa systemów ostrzegania i monitoringu (przeciwpowodziowego, pożarowego).
- Wsparcie OSP w zakresie doposażenia i modernizacji obiektów.

2. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona przyrody.

- Opracowanie i wdrożenie Gminnego Programu Adaptacji do Zmian Klimatu.
- Prowadzenie działań adaptacyjnych i prewencyjnych wobec zagrożeń klimatycznych.
- Ochrona zasobów przyrodniczych, bioróżnorodności oraz obszarów chronionych i cennych przyrodniczo.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (nasadzenia drzew, parki kieszonkowe, mała retencja).
- Rozwój terenów zielonych.

3. Energetyka i transformacja proklimatyczna.

- Zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.
- Zwiększenie udziału OZE w systemach ciepłowniczych i chłodniczych.
- Promocja OZE oraz informowanie mieszkańców o programach grantowych dotyczących zamiany źródeł energii.
- Podnoszenie efektywności energetycznej.
- Ograniczenie niskiej emisji i spalania niskiej jakości paliw.
- Wykorzystanie kogeneracji oraz wdrożenie założeń Gospodarki Obiegu Zamkniętego.
- Proekologiczna transformacja energetyki.

4. Gospodarka odpadami i rekultywacja.

- Poprawa efektywności systemu gospodarowania odpadami.
- Likwidacja wyrobów zawierających azbest i rekultywacja "dzikich wysypisk".

5. Zrównoważony rozwój przestrzenny i transport.

- Zapewnienie ładu przestrzennego i rozwoju sprzyjającego spokojnej strukturze osiedlania.
- Budowa sieci utwardzonych dróg rowerowych łączących sołectwa.
- Modernizacja najbardziej niebezpiecznych skrzyżowań i doświetlenie przejść dla pieszych.
- Wdrożenie systemu „zastępczego transportu gminnego” dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

6. Edukacja i bezpieczeństwo:

- Działania w zakresie wzmocnienia gotowości obronnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego gminy.
- Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej wśród mieszkańców.
- Zapewnienie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego.
- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Olszanka oraz prognozowanych zmian demograficznych, przestrzennych i środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in.: strukturę sieci osadniczej Gminy Olszanka, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

W rezultacie opracowano długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Olszanka. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju gminy określono działanie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, ukierunkowane na zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom. Aby osiągnąć cele wyznaczone w wizji rozwoju, konieczne jest zarówno odpowiednie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak i realizacja działań poprawiających warunki życia lokalnej społeczności. W związku z tym sformułowano wytyczne dotyczące zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, które zilustrowano za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Olszanka położona jest w zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie brzeskim, na obszarze historycznej Ziemi Brzeskiej. Zajmuje powierzchnię 92,37 km² (0,98% powierzchni województwa) i usytuowana jest w połowie drogi pomiędzy Opolem a Wrocławiem, co zapewnia jej dogodne powiązania komunikacyjne. Gmina Olszanka należy do Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Subregionalnego Brzeg, który obejmuje również Gminę Brzeg, Gminę Lubsza, Gminę Skarbimierz, Gminę Grodków oraz Powiat Brzeski.

Jednostka administracyjna obejmuje 10 sołectw: Czeska Wieś, Gierszowice, Jankowice Wielkie, Janów, Krzyżowice, Michałów, Obórki, Olszanka, Pogorzela oraz Przylesie. Strukturę osadniczą gminy cechuje rozproszony, wiejski charakter bez dominującego ośrodka miejskiego. Centrum administracyjne i usługowe gminy stanowi Olszanka. W większych wsiach, takich jak Jankowice Wielkie, Czeska Wieś czy Przylesie, koncentrują się podstawowe usługi publiczne, natomiast w Krzyżowicach zlokalizowana

jest siedziba jednostki organizacyjnej. Układ ten tworzy zurbanizowaną przestrzeń o charakterze wiejskim, wynikającą z sieci powiązań pomiędzy miejscowościami gminy. Pozostałe miejscowości pełnią głównie funkcje mieszkaniowo-rolnicze, wspierając rozwój lokalnej gospodarki.

Charakterystyczną cechą osadnictwa jest silne powiązanie funkcji mieszkaniowej z rolnictwem, wynikające z tradycji gospodarczych regionu. Istotne znaczenie mają również powiązania zewnętrzne – mieszkańcy korzystają z bogatszej oferty usługowej i kulturalnej Brzegu, a w dalszej perspektywie również Opola i Wrocławia. Dogodne połączenia drogowe i kolejowe sprzyjają zarówno mobilności mieszkańców, jak i rozwojowi lokalnych funkcji gospodarczych. W rezultacie struktura osadnicza gminy łączy funkcje mieszkaniowe, rolnicze i usługowe, tworząc harmonijny układ przestrzenny i społeczny o dużym potencjale rozwojowym.

Na szczególne podkreślenie zasługują także obszary gospodarcze zlokalizowane w sąsiedztwie głównych korytarzy transportowych – autostrady A4 w Przylesiu oraz przy drodze krajowej nr 94 w Gierszowicach. Ich położenie zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy i wzmacnia jej rolę w regionalnym układzie osadniczym.

Tabela 7. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Olszanka

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
Ośrodek główny	Olszanka	administracyjna, usługowa, mieszkaniowa
	Krzyżowice	administracyjna, mieszkaniowa, rolnicza
	Czeska Wieś	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa
Ośrodki podstawowe	Jankowice Wielkie	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa
	Przylesie	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa, gospodarcza
	Gierszowice	mieszkaniowa, rolnicza, gospodarcza
	Janów	mieszkaniowa, rolnicza
Ośrodki elementarne	Michałów	mieszkaniowa, rolnicza
	Obórki	mieszkaniowa, rolnicza

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
	Pogorzela	mieszkaniowa, rolnicza

Źródło: Opracowanie własne

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy i kolejowy

Przez teren Gminy Olszanka przebiega autostrada A4 na odcinku Zgorzelec–Medyka, której długość w granicach gminy wynosi 12,52 km, w granicach gminy znajdują się również miejsca obsługi podróżnych (MOP) w miejscowości Jankowice Wielkie (MOP Jankowice Wielkie oraz MOP Wierzbnik). W miejscu skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 401 zlokalizowany jest węzeł autostradowy „Brzeg”, jednak znajduje się on poza obszarem Gminy. Dodatkowo przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 94, której odcinek w granicach administracyjnych liczy 1,1 km.

Trzon układu komunikacyjnego stanowią trzy drogi wojewódzkie: nr 401, 458 oraz 462 o łącznej długości 31 km. Uzupełnia je sieć dróg powiatowych o długości 20,72 km oraz rozbudowany system dróg gminnych, drogi te zapewniają powiązania pomiędzy poszczególnymi sołectwami oraz umożliwiają dojazd do użytków rolnych, terenów zielonych i leśnych.

Na terenie każdej miejscowości występują także drogi wewnętrzne i osiedlowe, obsługujące istniejącą i nową zabudowę mieszkaniową, a także liczne drogi dojazdowe do gruntów rolnych, w tym drogi polne.

Gmina Olszanka dysponuje wyjątkowo korzystnym układem komunikacyjnym zarówno w skali regionalnej, jak i krajowej. Kluczowe znaczenie ma przebieg autostrady A4 przez teren gminy oraz obecność węzła autostradowego „Brzeg”, zapewniającego bezpośrednie powiązania z głównymi ośrodkami województwa opolskiego oraz aglomeracją wrocławską. Lokalizacja ta stanowi istotny atut rozwojowy, umożliwiający sprawne skomunikowanie gminy z siecią transportową o znaczeniu ponadregionalnym.

Planowana jest również obwodnica Brzegu w ciągu drogi krajowej nr 39. Inwestycja pozwoli na skomunikowanie północnej części województwa opolskiego z autostradą A4, a jej znaczenie widoczne będzie przede wszystkim w funkcji uzupełnienia istniejącej obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 94. Obecnie projekt znajduje się na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Planowana trasa obwodnicy przebiegać będzie poza granicami Gminy.

Zgodnie z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego*, w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej postulowane są inwestycje obejmujące budowę obwodnic miejscowości w ciągu dróg wojewódzkich, w szczególności:

- droga wojewódzka nr 401 – budowa obwodnic miejscowości: Krzyżowice, Obórki, Przylesie,
- droga wojewódzka nr 458 – budowa obwodnic miejscowości: Michałów, Jankowice Wielkie,
- droga wojewódzka nr 462 – budowa obwodnic miejscowości: Olszanka, Janów.

Przez teren Gminy przebiegają dwie linie kolejowe: nr 288 (Nysa–Brzeg) oraz nr 132 (Bytom–Wrocław Główny). Obsługę pasażerów na terenie Gminy zapewniają stacje kolejowe zlokalizowane w miejscowości Olszanka oraz Czeska Wieś.

Przebiegająca przez Gminę linia kolejowa nr 132 ma znaczenie międzynarodowe, pełni istotną rolę w przewozach towarów i osób na trasach transgranicznych. Z kolei linia kolejowa nr 288, zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, została oznaczona jako linia przeznaczona do modernizacji, co wskazuje na plany poprawy jej parametrów technicznych i zwiększenia funkcjonalności w sieci kolejowej regionu.

Transport zbiorowy

Gmina Olszanka posiada połączenia autobusowe (PKS Brzeg) i kolejowe, jednak ich ograniczona liczba sprawia, że mieszkańcy często mają utrudniony dostęp do transportu, co zwiększa ryzyko wykluczenia komunikacyjnego.

Ścieżki rowerowe

Obecnie na obszarze gminy nie funkcjonują wydzielone ścieżki rowerowe. Jednocześnie w planach gminy znajduje się budowa tras rowerowych łączących poszczególne miejscowości, co przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu, rozwoju turystyki oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Administracja publiczna

Siedziba władz samorządowych Gminy Olszanka mieści się w budynku Urzędu Gminy w Olszance. Tutaj zlokalizowane są główne jednostki organizacyjne obsługujące mieszkańców w zakresie administracji, planowania przestrzennego, finansów, podatków, gospodarki komunalnej oraz spraw obywatelskich. W strukturze organizacyjnej gminy funkcjonują również jednostki pomocnicze – 10 sołectw, w których działalność prowadzona jest przez sołtysów i rady sołeckie.

Edukacja i kultura

Na terenie Gminy Olszanka funkcjonuje dobrze rozwinięta i zróżnicowana sieć placówek oświatowych, obejmująca wszystkie sołectwa. Edukację na poziomie przedszkolnym i szkolnym zapewniają cztery zespoły szkolno-przedszkolne, z których jeden prowadzony jest przez organizację pozarządową – Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich.

Życie kulturalne gminy koncentruje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Olszance, którego siedziba mieści się w zabytkowym pałacu w Krzyżowicach. Ważnym elementem lokalnej infrastruktury są także świetlice wiejskie, działające we wszystkich dziesięciu miejscowościach gminy. Pełnią one rolę centrów aktywności społecznej i integracji mieszkańców, choć część z nich wymaga modernizacji i dostosowania do współczesnych potrzeb. Istotnym uzupełnieniem oferty kulturalnej jest dobrze rozwinięta sieć biblioteczna, obejmująca pięć placówek, które zapewniają mieszkańcom dostęp do książek, materiałów edukacyjnych i wydarzeń promujących czytelnictwo.

Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Gmina Olszanka wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym, czego potwierdzeniem jest 528 obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz 49 obiektów zabytkowych nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego. Do najcenniejszych należą obiekty architektury, takie jak pałace, kościoły oraz tradycyjna zabudowa wiejska. Stanowią one istotny potencjał dla rozwoju turystyki kulturowej oraz kształtowania tożsamości i edukacji regionalnej. Na terenie Gminy występują również stanowiska archeologiczne, stanowiące istotny element lokalnego dziedzictwa historycznego.

Rekreacja i sport

Zadania w zakresie kultury fizycznej oraz rozwoju turystyki realizowane są przede wszystkim przez Ludowe Zespoły Sportowe, działające w poszczególnych miejscowościach gminy. Gmina dysponuje dobrze rozwiniętą i powszechnie dostępną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Na jej terenie funkcjonuje m.in. kompleks boisk „Orlik” w Olszance, sala sportów siłowych w Pogorzeli, a także liczne boiska trawiaste i siłownie plenerowe, zlokalizowane we wszystkich miejscowościach. Tak zorganizowana baza sprzyja aktywności fizycznej mieszkańców i umożliwia rozwój inicjatyw sportowych na poziomie lokalnym.

Ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia funkcjonuje Ośrodek Zdrowia w Olszance, świadczący usługi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologii. Placówka ta pozostaje w zasobach majątkowych

gminy, co sprzyja utrzymaniu jej stabilnej działalności. Od 1 października działalność rozpocznie również Ośrodek Zdrowia w Przylesiu, który poszerzy dostęp mieszkańców do świadczeń medycznych. Ponadto w Jankowicach Wielkich funkcjonuje punkt lekarski, zapewniający podstawową pomoc w zakresie ochrony zdrowia na poziomie lokalnym.

Istotnym ograniczeniem jest natomiast brak żłobka lub innej formy instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3. Powoduje to trudności w zapewnieniu najmłodszym mieszkańcom odpowiedniej opieki rozwojowej i zdrowotnej, a jednocześnie ogranicza możliwości podejmowania aktywności zawodowej przez rodziców. W odpowiedzi na te potrzeby gmina planuje realizację projektu związanego z utworzeniem Klubu Malucha, który ma zapewnić wsparcie w opiece nad dziećmi i poprawić warunki dla aktywizacji zawodowej rodziców.

Na uwagę zasługuje także funkcjonowanie punktu aptecznego na terenie gminy, który zapewnia mieszkańcom łatwy dostęp do podstawowych leków i produktów farmaceutycznych, eliminując konieczność dojazdu do placówek w sąsiednich miejscowościach.

Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Olszanka zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który zapewnia mieszkańcom różnorodne formy wsparcia dostosowane do ich indywidualnych potrzeb.

Ochotnicze straże pożarne

Zadania Gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizowane są głównie przez Ochotnicze Straże Pożarne. Obecnie na terenie Gminy, działalność prowadzi 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Olszanka, OSP Przylesie, OSP Jankowice Wielkie, OSP Czeska Wieś oraz OSP Michałów. Dwie jednostki: OSP Olszanka oraz OSP Przylesie zostały włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę

Gmina jest zwodociągowana, jednak występują obszary nowej zabudowy związanej z mieszkalnictwem jednorodzinny, które wymagają przeprowadzenia dodatkowych inwestycji związanych z przyłączaniem do sieci wodociągowej. Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę realizuje Zakład Gospodarki Komunalnej w Olszance z siedzibą w Czeskiej Wsi, który zapewnia nieprzerwaną i bezawaryjną pracę urządzeń służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.

W ramach działalności Zakładu eksploatowane są dwie stacje uzdatniania wody – w Jankowicach Wielkich i Michałowie – wraz z czterema studniami głębinowymi, które stanowią podstawowe źródło wody pitnej dla gminy. W planach gminy znajduje się kontynuacja rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, ukierunkowana na objęcie zasięgiem nowych terenów zabudowy mieszkaniowej oraz poprawę jakości i standardu infrastruktury technicznej.

Sieć kanalizacyjna

Gmina jest w znacznym stopniu skanalizowana, jednak na obszarach nowo powstającej zabudowy jednorodzinnej konieczne są dodatkowe inwestycje związane z przyłączaniem do sieci kanalizacyjnej. Gospodarka ściekowa realizowana jest w oparciu o dwa główne systemy oczyszczania. Ścieki z miejscowości Olszanka, Pogorzela, Janów, Krzyżowice, a także z Przylesia, Obórek i Gierszowice odprowadzane są do miejskiej oczyszczalni ścieków w Brzegu, zarządzanej przez PWiK Brzeg (oczyszczalnia ta znajduje się poza granicami gminy, w Brzegu). Natomiast ścieki z Czeskiej Wsi, Jankowic Wielkich i Michałowa kierowane są do gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Ptakowicach.

Na terenie gminy funkcjonuje łącznie 18 przepompowni ścieków, rozmieszczonych w następujący sposób: Przylesie – 4, Gierszowice – 4, Jankowice Wielkie – 3, Czeska Wieś – 3, Michałów – 2, Ptakowice – 1 oraz Stacja Kolejowa Czeska Wieś – 1. Infrastruktura ta zapewnia sprawne odprowadzanie ścieków oraz prawidłowe funkcjonowanie całej sieci kanalizacyjnej. Jednocześnie planowany jest dalszy rozwój i rozbudowa sieci kanalizacyjnej, tak aby objąć zasięgiem kolejne obszary zabudowy mieszkaniowej i podnieść standard infrastruktury technicznej gminy.

Zaopatrzenie w gaz

Przez teren Gminy Olszanka przebiega gazociąg Zdieszowice–Wrocław, którego trasa obejmuje miejscowości Gierszowice, Janów oraz Krzyżowice. Od 2020 roku Krzyżowice posiadają dostęp do sieci gazowej, co umożliwia mieszkańcom podłączanie budynków do infrastruktury gazowej. Na dzień 31 grudnia 2024 r. do sieci gazowej podłączonych jest 26 podmiotów². Planowany jest dalszy rozwój w zakresie sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami jest zorganizowany w sposób zapewniający zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz wymogami ochrony środowiska. Obejmuje on regularny odbiór

² Raport o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok

odpadów komunalnych, selektywną zbiórkę odpadów u źródła oraz funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Gierszowice.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Gmina Olszanka jest obsługiwana przez napowietrzną linię wysokiego napięcia 110 kV (relacji Groszowice – Hermanowice) oraz linia 400 kV (relacji Dobrzeń – Pasikowice/Wrocław) na odcinku około 8 km.

Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Olszanka znajdują się 3 elektrownie fotowoltaiczne, wykorzystujące energię słońca.³ Uwzględnia się także lokalizowanie tego typu instalacji na obszarach rolnych. Planowane jest również zwiększenie wykorzystania OZE (w szczególności fotowoltaiki) w budynkach użyteczności publicznej.

System powiązań przyrodniczych

Pod względem fizycznogeograficznym gmina położona jest w makroregionie Niziny Śląskiej, na styku Równiny Wrocławskiej (mikroregion Równiny Grodkowskiej) oraz Doliny Nysy Kłodzkiej. Zdecydowaną większość powierzchni zajmuje równina polodowcowa i obszar moreny dennej, przykryty warstwą utworów lessowych i lessopodobnych. Południowy fragment gminy wchodzi w skład Doliny Nysy Kłodzkiej, charakteryzującej się płaskim dnem dolinnym, rozległym układem tarasów zalewowych oraz glebami madami.

Rolnictwo

Położenie gminy Olszanka w zachodniej części województwa opolskiego, w połączeniu z warunkami przyrodniczymi, zasobami środowiska oraz dotychczasowymi sposobami ich wykorzystania i tradycjami gospodarczymi regionu, sprawia, że dominującą funkcją gospodarki lokalnej jest rolnictwo. Planowany rozwój specjalistycznego rolnictwa, w tym sadownictwa oraz produkcji wysokiej jakości produktów, takich jak wina, oleje czy soki, stwarza warunki do budowania lokalnej marki i efektywnej promocji gospodarczej gminy.

Lesistość

Gmina cechuje się niskim udziałem lasów w strukturze swojej powierzchni. Lesistość wynosiła zaledwie 5,9%, co jest wartością ponad czterokrotnie niższą od średniej wojewódzkiej (26,7%) i znacząco niższą od średniej w powiecie (18,9%).

³ Raport o stanie Gminy Olszanka za 2024 rok

W gminie Olszanka wyróżniają się dwa większe kompleksy leśne:

- Przylesie – w tym obszarze znajduje się rezerwat przyrody. Dominującym typem siedliska jest las wilgotny, który zajmuje około 80% powierzchni. Pozostałą część stanowią las świeży oraz w mniejszym stopniu las mieszany świeży.
- Michałów – duży kompleks leśny położony wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, z którego jedynie niewielka część leży na terenie gminy Olszanka. W obrębie gminy występują tu przede wszystkim lasy łęgowe, a znaczną część drzewostanu stanowią dęby osiągające wiek około 200 lat.

Obszary chronione

Udział powierzchni objętej ochroną prawną w gminie jest bardzo niski i wynosi jedynie 0,2%, co stawia Gminę Olszanka wśród jednostek o najniższym stopniu ochrony przyrodniczej w regionie.

W gminie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat „Przylesie”, zajmujący 22,5 ha.
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014
- Użytek ekologiczny „Kanał Młyński”

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Opolskiego, w gminie Olszanka zostały wskazane trzy krajobrazy priorytetowe – wybrane pod względem kryterium ważności krajobrazu, znajdujące się w miejscowościach Obórki (krajobraz priorytetowy Obórki, kod: 16-318.53-27), Czeska Wieś (krajobraz priorytetowy Czeska Wieś, kod: 16-318.53-29) oraz Michałów (krajobraz priorytetowy Nysa Kłodzka, kod: 16-318.54-20).

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Olszanka nie zarejestrowano udokumentowanych pomników przyrody

Korytarze ekologiczne

Przez teren Gminy przebiega korytarz ekologiczny Doliny Nysy Kłodzkiej o znaczeniu krajowym.

Stawy, zbiorniki wodne oraz potoki

W wielu miejscowościach Gminy znajdują się zbiorniki i stawy wodne, które pełnią nie tylko rolę retencyjną, ale także służą jako źródło wody do celów przeciwpożarowych, a w niektórych przypadkach pełnią funkcje rekreacyjne. Gmina położona jest w całości w zlewni rzeki Odry. Do głównych cieków wodnych na jej obszarze należą Nysa Kłodzka oraz potoki: Pępicki i Przyleski, stanowiące dopływy Odry. W rejonie wsi Pogorzela i Czeska Wieś występują niewielkie zbiorniki wodne typu „oczka”. Zasoby wód podziemnych reprezentowane są przez wody przypowierzchniowe, gruntowe oraz wgłębne. Urządzenia melioracyjne są poddawane stałemu monitoringowi pod kątem pełnienia swojej funkcji.

Ponadto stosownie do art. 205 ustawy Prawo wodne, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów.

Zagrożenie powodzią

Tereny zagrożone powodzią w gminie Olszanka obejmują rejon miejscowości Michałów, położonej w dolinie rzeki Nysa Kłodzka. Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, obszar ten klasyfikowany jest jako zagrożony powodzią z prawdopodobieństwem $p = 1\%$.

Wody podziemne

Gmina Olszanka zlokalizowana jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Podstawowy poziom wodonośny na jej obszarze związany jest z utworami trzeciorzędowymi.

Rysunek 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olszanka

LEGENDA

Struktura sieci osadniczej

- Granica Gminy Olszanka
- Granice sołectw
- Miejscowości
- Główny ośrodek administracyjny - 443 mieszkańców
- 712 - 538 mieszkańców
- 537 - 260 mieszkańców
- poniżej 259 mieszkańców

Obszary funkcjonalno-przestrzenne

- Obszary zurbanizowane
- Obszary upraw rolnych, terenów otwartych i zadrzewień śródpolnych
- Obszary gospodarcze
- Obszary infrastrukturalne

Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

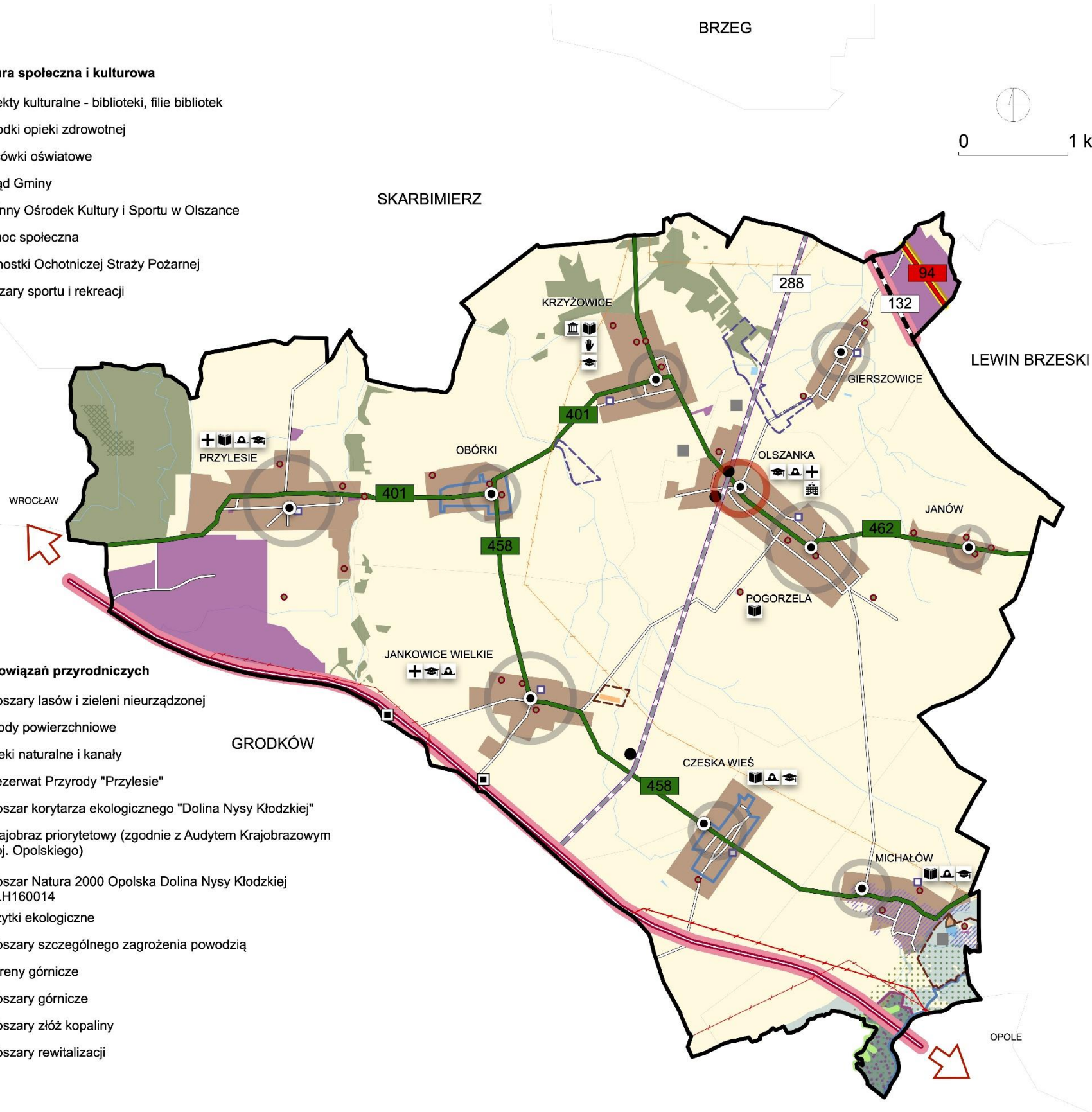
- Autostrada A4 - ciąg komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym
- Droga krajowa - ciąg komunikacyjny o znaczeniu regionalnym
- Droga wojewódzka
- Droga powiatowa
- Droga gminna
- Linia kolejowa o znaczeniu międzynarodowym
- Linia kolejowa - czynna przeznaczona do modernizacji
- Stacja kolejowa
- Miejsce obsługi podróżnych (MOP)
- Napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kw
- Napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kW
- Farmy fotowoltaiczne
- Gazociąg wysokoprężny
- Cmentarz

Infrastruktura społeczna i kulturowa

- Obiekty kulturalne - biblioteki, filie bibliotek
- Ośrodki opieki zdrowotnej
- Placówki oświatowe
- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Olszance
- Pomoc społeczna
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej
- Obszary sportu i rekreacji

System powiązań przyrodniczych

- Obszary lasów i zieleni nieurządzonej
- Wody powierzchniowe
- Cieki naturalne i kanały
- Rezerwat Przyrody "Przylesie"
- Obszar korytarza ekologicznego "Dolina Nysy Kłodzkiej"
- Krajobraz priorytetowy (zgodnie z Audytem Krajobrazowym woj. Opolskiego)
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej PLH160014
- Użytki ekologiczne
- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- Tereny górnicze
- Obszary górnicze
- Obszary złóż kopaliny
- Obszary rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej przedstawiono ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka.

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

- Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy z uwzględnieniem wiodących funkcji, tj.:
 - Mieszkaniowej – rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej, z preferencją dla zabudowy jednorodzinnej;
 - Rolniczej – w szczególności przetwórstwa rolno-spożywczego;
 - Usługowej i produkcyjnej – stosowanie preferencji dla wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego terenów wiejskich, w szczególności przetwórstwa rolno-spożywczego, agroturystyki i usług rzemieślniczych oraz funkcji produkcyjno-usługowych i magazynowo-składowych w sąsiedztwie węzła autostradowego;
 - Rekreacyjnej i turystycznej – rozwój przestrzeni i obiektów rekreacyjno-sportowych oraz spójnej sieci tras i szlaków pieszo-rowerowych w skali lokalnej i ponadlokalnej.
- Dążenie do równoważenia funkcji rolniczej z rozwojem funkcji gospodarczych, usługowych i osadniczych gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, demograficznych społeczno-gospodarczych.
- Racjonalne wykorzystanie dostępnej przestrzeni poprzez kształtowanie struktury osadniczej adekwatnej do lokalnych warunków środowiska przyrodniczego.
- Utrzymanie ładu przestrzennego poprzez ograniczanie konfliktów przestrzennych i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy.
- Dążenie do rozwoju zabudowy mieszkaniowej przede wszystkim w obszarach już zainwestowanych, na terenach z dostępem do transportu publicznego oraz infrastruktury technicznej, bądź na terenach objętych planami rozwoju tej infrastruktury.
- Rozwój głównej struktury osadniczej gminy w nawiązaniu do istniejących układów przestrzennych, poprzez koncentrację zabudowy oraz uzupełnianie jej ciągów (m.in. poprzez modernizację, przebudowę i nadawanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom oraz przestrzeniom). Należy przy tym dążyć do dostosowania intensywności zabudowy do miejscowych uwarunkowań krajobrazowych i historyczno-kulturowych.

- Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.
- Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy.
- Dążenie do uporządkowania przestrzeni, w tym poprzez rewitalizację zdegradowanych zabudowań po dawnych gospodarstwach państwowych (PGR).
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych, pielęgnowanie zieleni, odtwarzanie i uzupełnianie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej oraz tworzenie enklaw zieleni sprzyjających rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców.
- Dążenie do rozwoju gospodarczego gminy, w tym poprzez wykorzystanie potencjału lokalizacji i sieci transportowej gminy – rozwój strefy inwestycyjnej przy węźle autostradowym w miejscowości Przylesie.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.

Systemy komunikacji.

- Kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o ciągi dróg krajowych i wojewódzkich: autostradę A4 oraz drogi wojewódzkie nr 401, 458 i 462.
- Poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym poprzez remonty i modernizację dróg gminnych.
- Rozwój infrastruktury około drogowej, w tym chodników, oświetlenia, przejść dla pieszych, infrastruktury transportu publicznego.
- Budowa ścieżek i dróg dla rowerów w gminie jako uzupełnienie istniejącej gminnej infrastruktury transportowej.
- Wdrażanie rozwiązań poprawiających komfort i bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.

Infrastruktura techniczna.

- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych. Zapewnianie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej na nowopowstających terenach inwestycyjnych, w tym terenach zabudowy mieszkaniowej oraz strefach inwestycyjnych.
- Zrównoważony rozwój infrastruktury, uwzględniający potrzeby i uwarunkowania środowiskowe, m.in. poprzez działania sprzyjające retencji, bioróżnorodności, efektywności zarządzania odpadami.
- Dostosowywanie infrastruktury technicznej do uwarunkowań demograficznych i zmian popytu – potrzeb nowych osiedli i zmieniającej się liczby mieszkańców.

- Przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych, w szczególności przy węźle autostradowym Brzeg w miejscowości Przylesie, poprzez doprowadzenie niezbędnej infrastruktury: wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oświetleniowej.
- Rozwój sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia.
- Rozwój sieci telekomunikacyjnej i światłowodowej.
- Rozwój infrastruktury gospodarki odpadami, w tym modernizacja, rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).
- Dążenie do poprawy efektywności energetycznej w gminie, w tym poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych będących w zasobie gminy, zwiększenie wykorzystania OZE oraz dążenie do wymiany nieefektywnych źródeł ciepła wykorzystywanych w gminie.
- Wdrażanie rozwiązań infrastrukturalnych opartych na przyrodzie (tzw. zielono-niebieskiej infrastruktury).

Infrastruktura społeczna.

- Dalszy rozwój podstawowych usług publicznych oraz dążenie do zapewnienia ich dobrej dostępności czasowej i przestrzennej.
- Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych gminy poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury tworzącej warunki do spędzania czasu wolnego i aktywnego wypoczynku, w tym tworzenie ścieżek spacerowych i rowerowych, modernizacja, rozbudowa i budowa placów zabaw, boisk, siłowni plenerowych itp.
- Tworzenie nowych miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, w tym poprzez rewitalizację centrów sołectw i przestrzeni publicznych oraz adaptację świetlic wiejskich na wielofunkcyjne centra życia lokalnego.
- Poprawa standardu i dostępności obiektów i przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób ze szczególnymi potrzebami.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.

- Należy dążyć do rewaloryzacji, ochrony i rozwoju istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz zmniejszania negatywnego wpływu działalności człowieka na to środowisko. Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy powinna uwzględniać dążenie do obejmowania ochroną prawną (lub poszerzania) najcenniejszych fragmentów przyrody z wykształconymi ekosystemami przywodnymi, bagiennymi i leśnymi, w tym zachowania siedlisk występowania roślin rzadkich i zagrożonych (głównie terenów podmokłych i bagiennych).

- Należy dążyć do ochrony terenów podmokłych i bagiennych oraz zbiorników wodnych pełniących funkcje retencyjne przed zmianą stosunków wodnych.
- Należy dążyć do przywracania funkcjonalności przyrodniczej zdegradowanym ekosystemom oraz zapobieganie i odtwarzanie przerwanej ciągłości funkcjonalno-przestrzennej terenów zieleni.
- Należy dążyć do zachowania i przywracania ciągłości funkcjonalnej korytarza ekologicznego rzeki Nysy Kłodzkiej oraz zachowania mozaiki ekosystemów wodnych, wodno-błotnych i łąkowych w strefie korytovej i przykorytovej rzeki.
- Należy prowadzić działania ukierunkowane na unieszkodliwianie i likwidację wyrobów azbestowych z terenu gminy.
- Należy prowadzić działania ukierunkowane na likwidację i zapobieganie powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci.
- Należy dążyć do ochrony cieków wodnych i renaturalizowania ich wybranych fragmentów oraz zachowania i właściwego wyeksponowania naturalnych odcinków.
- Należy dążyć do ograniczania dalszego pogarszania stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy ich stanu ekologicznego, chemicznego i ilościowego.
- Należy dążyć do zwiększania powierzchni terenów zieleni i powierzchni biologicznie czynnej. Uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych form zieleni musi odbywać się z wykorzystaniem gatunków rodzimych, bez wprowadzania gatunków inwazyjnych.
- Prace termomodernizacyjne budynków lub prace remontowe dachu i/lub elewacji należy prowadzić z uwzględnieniem zasad ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk⁴, w tym z uwzględnieniem rekomendowanego terminu ich prowadzenia, tj. w okresie od 16 października do 28 lutego. Przystępując do prac termomodernizacyjnych i/lub remontowych istniejących obiektów rekomenduje się uprzednią inwentaryzację gatunków występujących w danym budynku.
- Należy dążyć do niwelowania skutków suszy oraz ograniczania jej natężenia, w tym m.in. poprzez zwiększanie obszarów retencji naturalnej i sztucznej, z preferencją dla wykorzystywania naturalnych rozwiązań.
- Należy dążyć do ograniczania emisji hałasu i poprawy klimatu akustycznego na terenach mieszkaniowych położonych w ciągu linii kolejowych i dróg krajowych i wojewódzkich.

⁴ Zgodnie ze Stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy na obiektach budowlanych dostępnym na stronie: <https://www.gov.pl/web/rdos-opole/regionalna-rada-ochrony-przyrody>

- Należy dążyć do ochrony walorów krajobrazowych gminy, w tym specyfiki krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w Audycie Krajobrazowym Województwa Opolskiego – zachowania wiodącej funkcji kulturowego krajobrazu rolniczego.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do ochrony i odpowiedniego eksponowania walorów kulturowych gminy, w tym poprzez włączanie ich w ofertę kulturalną i turystyczną gminy.
- Należy dążyć do zachowania historycznych układów ruralistycznych gminy.
- W odniesieniu do obiektów zabytkowych należy dążyć do ochrony ich historycznej formy i substancji oraz ograniczać działania mające wpływ na ich wartości historyczne.
- Sposób zagospodarowania terenu powinien uwzględniać zachowanie jednolitej stylistyki budynków. Należy dążyć do harmonizacji formy, materiału, koloru i stylistyki zabudowy w obrębie poszczególnych wsi.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Na terenie gminy nie identyfikuje się potrzeb w zakresie wyznaczania terenów pod budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m². Ewentualna lokalizacja ww. obiektów możliwa jest na terenach z dogodnym dostępem do transportu publicznego (np. w rejonie węzła autostradowego). Lokalizacja ww. obiektów powinna następować zgodnie z zasadami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz z uwzględnieniem wymogów przepisów szczególnych dla tego rodzaju inwestycji. Zakazuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w obrębie terenów cennych przyrodniczo oraz w obszarach, gdzie nie jest możliwe zapewnienie odpowiedniej infrastruktury drogowej i dostępu do transportu zbiorowego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Planowanie i realizacja inwestycji celu publicznego powinna się odbywać w sposób, który łączy różne elementy i obszary działania, tj. aspekty ekologiczne, społeczne, technologiczne, przestrzenne i ekonomiczne, w tym przez odpowiednie planowanie zamówień publicznych.
- Należy dążyć do zachowania zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.

- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy realizować zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Decyzje inwestycyjne powinny opierać się o ustalenia wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Lokalizacja urządzeń OZE musi uwzględniać lokalne uwarunkowania przestrzenne i działania minimalizujące wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców i stan środowiska naturalnego.
- Należy ograniczać lokalizowanie wielkopowierzchniowych inwestycji w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjno-turystycznych.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ewentualna lokalizacja inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko winna uwzględniać potencjalnie szkodliwy wpływ na otoczenie.
- Zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjno-turystycznych.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy ograniczać przeznaczanie gruntów klas bonitacyjnych I-III i dążyć do ochrony najwyższych kompleksów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed przeznaczeniem na cele inwestycyjne.
- Należy zapewniać zgodność docelowego sposobu użytkowania gleb i kierunków produkcji do istniejącej struktury i potencjału gleb.
- Należy dążyć do ograniczania erozji gleb.
- Należy dążyć do ochrony gruntów leśnych poprzez ograniczanie przeznaczania ich na cele nieleśne.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji należy dostosowywać do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych oraz wzmacniać efektywność eksploatacyjną infrastruktury technicznej w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko.

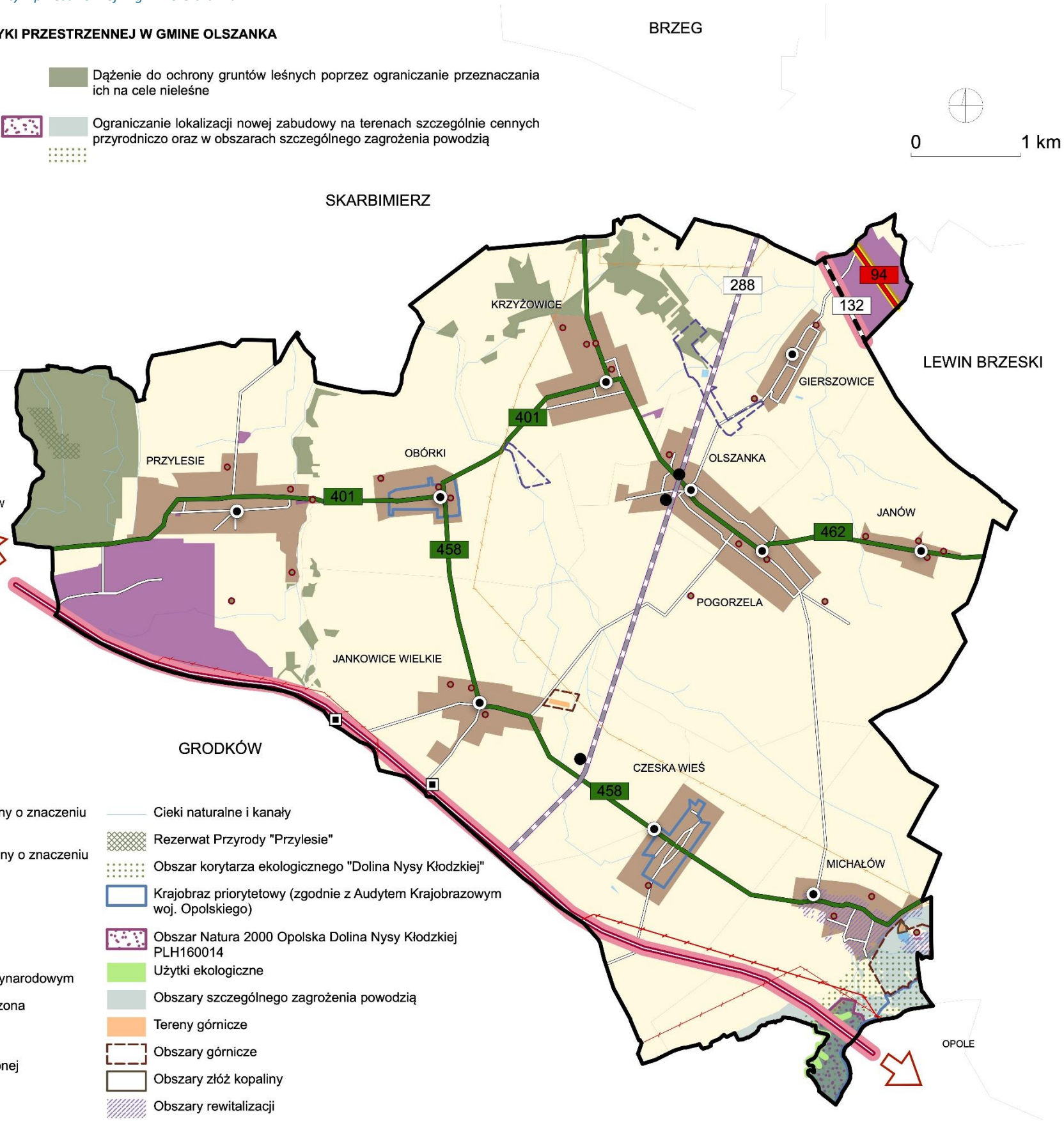
Rysunek 4 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka

WYBRANE USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE OLSZANKA

- Rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej, z preferencją dla zabudowy jednorodzinnej
- Rozwój głównej struktury osadniczej gminy w nawiązaniu do istniejących układów przestrzennych, poprzez koncentrację zabudowy oraz uzupełnianie jej ciągów
- Kształtowanie systemu powiązań wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o ciągi dróg krajowych i wojewódzkich: autostradę A4 oraz drogi wojewódzkie nr 401, 458 i 462
- Poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym poprzez remonty i modernizację dróg gminnych
- Dążenie do rewaloryzacji, ochrony i rozwoju istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz zmniejszania negatywnego wpływu działalności człowieka na to środowisko.
- Dążenie do obejmowania ochroną prawną najcenniejszych fragmentów przyrody z wykształconymi ekosystemami przywodnymi, bagiennymi i leśnymi, w tym zachowania siedlisk występowania roślin rzadkich i zagrożonych.
- Dążenie do zachowania i przywracania ciągłości funkcjonalnej korytarza ekologicznego rzeki Nisy Kłodzkiej oraz zachowania mozaiki ekosystemów wodnych, wodno-błotnych i łąkowych w strefie korytowej i przykorytowej rzeki.
- Równoważenie funkcji rolniczej z rozwojem funkcji gospodarczych, usługowych i osadniczych gminy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, demograficznych społeczno-gospodarczych
- Należy dążyć do ochrony cieków wodnych i renaturalizowania ich wybranych fragmentów oraz zachowania i właściwego wyeksponowania naturalnych odcinków
- Należy dążyć do ograniczania dalszego pogarszania stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy ich stanu ekologicznego, chemicznego i ilościowego
- Rozwijanie funkcji turystycznych i rekreacyjnych gminy poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury tworzącej warunki do spędzania czasu wolnego i aktywnego wypoczynku

LEGENDA

- Granica Gminy Olszanka
- Granice sołectw
- Miejscowości
- Obszary zurbanizowane
- Obszary upraw rolnych, terenów otwartych i zadrzewień śródpolnych
- Obszary gospodarcze
- Obszary infrastrukturalne
- Autostrada A4 - ciąg komunikacyjny o znaczeniu międzynarodowym
- Droga krajowa - ciąg komunikacyjny o znaczeniu regionalnym
- Droga wojewódzka
- Droga powiatowa
- Droga gminna
- Linia kolejowa o znaczeniu międzynarodowym
- Linia kolejowa - czynna przeznaczona do modernizacji
- Stacja kolejowa
- Obszary lasów i zieleni nieurządzonej
- Wody powierzchniowe
- Cieki naturalne i kanały
- Rezerwat Przyrody "Przylesie"
- Obszar korytarza ekologicznego "Dolina Nisy Kłodzkiej"
- Krajobraz priorytetowy (zgodnie z Audytem Krajobrazowym woj. Opolskiego)
- Obszar Natura 2000 Opolska Dolina Nisy Kłodzkiej PLH160014
- Użytki ekologiczne
- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- Tereny górnicze
- Obszary górnicze
- Obszary złóż kopaliny
- Obszary rewitalizacji
- Obszary sportu i rekreacji

Źródło: opracowanie własne.

10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 1.1. Rozwój usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	332	spadek	GOPS w Olszance
	Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. ludności	214	spadek	BDL GUS
	Liczba nowych wydarzeń edukacyjnych, profilaktycznych i sportowych zorganizowanych w ciągu roku	-	3	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców korzystających z usług społecznych w zakresie aktywizacji	-	300	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba projektów zewnętrznych pozyskanych przez organizacje pozarządowe na działania społeczne	-	8	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie spójności społecznej.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 ludności	6,4	wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych projektów w ramach Funduszu Sołeckiego Gminy Olszanka	26	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba nowych wspólnych projektów zrealizowanych z samorządami Subregionu Brzeskiego i gminami partnerskimi zagranicznymi	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	-3,4	2,5	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych inicjatyw obywatelskich, integracyjnych i projektów wolontariackich	-	10	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.3. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska, siłownie plenerowe, ścieżki rowerowe/spacerowe)	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba uczestników cyklicznych wydarzeń i zajęć sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych angażujących różne grupy wiekowe	-	1 000	Urząd Gminy w Olszance

Kierunek działania	Wskaźnik		Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
	Liczba opracowanych i wdrożonych produktów/usług turystycznych opartych na lokalnym dziedzictwie kulturowym		0	3	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego (Smart Gmina Olszanka).	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla pracowników Urzędu Gminy Olszanka		-	10 ⁵	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba zasobów (zdjęć, dokumentów, nagrań) udostępnionych w cyfrowym archiwum gminy		-	1 000	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba mieszkańców uczestniczących w szkoleniach z obsługi e-usług i bezpieczeństwa cyfrowego.		-	100	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 1.5. Wspieranie rozwoju edukacji formalnej i nieformalnej.	Wyniki egzaminu ósmoklasisty	język polski	42,8%	wzrost	https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/
		matematyka	34,0%	wzrost	
		język angielski	44,4%	wzrost	
	Liczba zmodernizowanych i/lub wyposażonych placówek oświatowych		-	wzrost	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba dorosłych uczestniczących w kursach, warsztatach i szkoleniach organizowanych na terenie gminy		-	200	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 2.1. Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.	Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys.		1 067	wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2.2. Rozbudowa potencjału infrastruktury rozwoju gospodarczego gminy Olszanka.	Liczba lokalnych przedsiębiorców i wytwórców korzystających z adaptowanych przestrzeni warsztatowych i punktów coworkingowych		-	20	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę inwestycyjną		-	10 ⁶	Urząd Gminy w Olszance

⁵ Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

⁶ Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa	Oczekiwana tendencja (lub wartość docelowa) w 2035 r.	Źródło danych
Kierunek działania 3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny i rewitalizacja.	Opracowanie i uchwalenie planu ogólnego	-	1	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych i doposażonych przestrzeni publicznych w sołectwach (skwery, place, parki)	-	5	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba terenów zielonych, przestrzeni gminnych poddanych rewitalizacji	-	4	Urząd Gminy Olszanka
Kierunek działania 3.2. Nowoczesna i dostępna infrastruktura techniczna.	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	-	wzrost	BDL GUS
	Liczba rozbudowanych, zmodernizowanych punktów selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK)	0	1	Urząd Gminy Olszanka
	Liczba zmodernizowanych lub nowych obiektów rekreacyjnych i użyteczności publicznej	-	5	Urząd Gminy w Olszance
Kierunek działania 3.3. Ochrona środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.	Liczba zrealizowanych inwestycji poprawiających retencję wodną, systemy monitoringu i ochronę przeciwpowodziową	-	5	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba jednostek OSP objętych wsparciem sprzętowym.	5	5	Urząd Gminy w Olszance
	Powierzchnia terenów zielonych i błękitno-zielonej infrastruktury stworzonych lub zrewitalizowanych (ha)	-	2	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba działań edukacyjnych i szkoleń w zakresie ekologii, bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego	-	10	Urząd Gminy w Olszance
	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	-	10 ⁷	Urząd Gminy w Olszance

⁷ Założono średnio minimum przeprowadzenie 1 działania na rok, w okresie obowiązywania strategii od 2025 do 2035 r.

11. Część wdrożeniowa

System zarządzania strategią stanowi szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. W celu zapewnienia ciągłości prowadzonych prac oraz maksymalizacji ich efektywności, potrzebny jest podział realizacji działań zaplanowanych w strategii. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności podmiotów. Oprócz określenia systemu wdrażania strategii, ważne jest także przedstawienie poniższych elementów, które są ze sobą ściśle powiązane i oddziałują na siebie:

- Formułowanie i aktualizowanie strategii;
- Wdrażanie strategii;
- Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii.

11.1. Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

- Przygotowanie projektu – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych oraz przedsiębiorców).
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Wójt Gminy przy współpracy struktur Urzędu Gminy w Olszance i jednostek gminnych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania na rzecz wdrażania strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Wójt Gminy Olszanka.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne – Urząd Gminy Olszanka oraz inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Gminy Olszanka, Wójt Gminy Olszanka, Rada Gminy.
- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Wójt Gminy Olszanka przy współpracy struktur Urzędu Gminy Olszanka wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Gminy Olszanka.

- Monitoring bieżący będzie realizowany w cyklach dwuletnich przez komórkę odpowiedzialną za planowanie (koordynacja) we współpracy z wybranymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi gminy (generowanie danych)
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 10 pt. *Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia*.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii plus ewentualny opis zrealizowanych działań.

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2030 r. (ewaluacja on-going) i 2035 r. (ewaluacja ex-post). Prezentacja wyników przeglądów strategicznych będzie miała miejsce przy okazji prezentacji raportu o stanie gminy za lata wskazane powyżej (odpowiednio w: 2031 oraz 2036)
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).
- Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji / modyfikacji dokumentu.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy Olszanka przez Wójta Gminy Olszanka wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu w ramach raportu o stanie gminy.

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy Olszanka.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2030 i 2035. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania tej Strategii.

11.2. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Na dokumenty wykonawcze składają się różne plany i programy, zarówno te obowiązkowe jak i fakultatywne. Wśród dokumentów wykonawczych funkcjonujących w gminie (lub będących w trakcie opracowywania) można wymienić m.in.:

- dokumenty z zakresu planowania przestrzennego – studium (plan ogólny), miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- gminne programy wspierania polityki społecznej,
- programy ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 - 2035 będzie stanowić jeden z najważniejszych i głównych dokumentów obowiązujących w gminie ze względu na swój interdyscyplinarny charakter. W związku z tym po jego przyjęciu zajdzie potrzeba uszczegółowienia poszczególnych zapisów w konkretnych planach i strategiach tematycznych (np. z dziedziny edukacji, polityki społecznej, gospodarki).

Nazwa dokumentu	Ostatnia uchwała/zarządzenie	Uwagi
Sfera społeczna		
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2029	Uchwała Nr XXIV/167/2020 Rady Gminy Olszanka z dnia 17 grudnia 2020 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią. Opracowanie Strategii po roku 2029 powinno uwzględniać ustalenia Strategii Rozwoju
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028	Uchwała Nr VIII/64/2024 Rady Gminy Olszanka z dnia 18 grudnia 2024 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028;	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Program współpracy Gminy Olszanka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok	Program jednoroczny, uchwalany co roku, rekomenduje się kontynuowanie i uchwalanie, co rok nowego dokumentu.	
Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028	1. Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i domu” na lata 2024 – 2028 (Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 2023 r. poz. 881) 2. Uchwała Nr LXII/379/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 15.12.2023r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią

Nazwa dokumentu	Ostatnia uchwała/zarządzenie	Uwagi
	posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub 73 żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Pośłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego poz. 3798 z dnia 19 grudnia 2023 r.)	
Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiary przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2025	Uchwała nr XXXV/220/2021 Rady Gminy Olszanka z dnia 25 października 2021r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Sfera przestrzenna		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olszanka		Obowiązuje do 30.06.2026 Rada Gminy Olszanka Uchwałą Nr II-15-2024 z dnia 22.05.2024 r. przystąpiła do sporządzenia planu ogólnego.
Gminny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029	UCHWAŁA NR LXII/382/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 15.12.2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olszanka na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią
Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Olszanka na lata 2022-2032	UCHWAŁA Nr XLVII/295/2022 Rady Gminy Olszanka z dnia 27 października 2022 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Olszanka na lata 2022 – 2027	UCHWAŁA Nr XLII/264/2022 Rady Gminy Olszanka z dnia 29 kwietnia 2022r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Olszanka na lata 2015- 2020 (z perspektywą do 2025r.)	UCHWAŁA Nr XXXV/219/2021 Rady Gminy Olszanka z dnia 25 października 2021 r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Program opieki nad zabytkami Gminy Olszanka na lata 2022-2025	UCHWAŁA NR LII/322/2023 Rady Gminy Olszanka z dnia 22 lutego 2023r.	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią.
Gminny Program Rewitalizacji 2024-2030	Uchwała nr XVII/117/2025 Rady Gminy Olszanka z dnia 17 czerwca 2025 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszanka na lata 2024-2030	Aktualny, zgodny z niniejszą strategią

11.3. Finansowanie strategii

W ramach Strategii konieczne jest wykorzystanie wszelkich dostępnych środków finansowania w celu skutecznego realizacji założeń rozwojowych. Poszukiwanie źródeł, narzędzi, metod oraz możliwości realizacji określonych celów strategicznych, w tym pozyskiwanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych należy do obowiązków samorządu gminy Olszanka. W kwestii finansowania strategii najistotniejsza pozostaje dywersyfikacja źródeł finansowania, gdyż nie wszystkie działania można sfinansować z jednego źródła. Do potencjalnych źródeł finansowania zadań wskazanych w strategii należą:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa opolskiego;
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
 - *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)* – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)* – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
 - *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)* – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - *Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)* – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
 - *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE)* – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne. Biorąc pod uwagę wydatki inwestycyjne Gminy Olszanka w ciągu ostatnich pięciu lat, czyli w okresie od 2019 r. do 2023 r., szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w okresie jej obowiązywania (w latach 2025-2035) wyniesie około 40 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Olszanka.

11.4. Opiniowanie i proces konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025 – 2035 została poddana konsultacjom społecznym. Projekt dokumentu strategii został skonsultowany z mieszkańcami gminy, sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Opolu. Zgodnie z zapisami wyżej wymienionej ustawy, Strategię skonsultowano także z Zarządem Województwa Opolskiego.

Zgodnie z przywołanym art. 6. ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198) i art. 10.f ust.2 ustawy o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), projekt Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035 przekazano do zaopiniowania 30 podmiotom.

Poniżej przedstawiona została lista podmiotów, które uprawnione są do zaopiniowania dokumentu:

- Zarząd Województwa Opolskiego,
- gminy sąsiadujące z gminą Olszanka: Gmina Grodków, Gmina Lewin Brzeski, Gmina Niemodlin, Gmina Skarbimierz i Gmina Wiązów,
- związki, w skład których wchodzi wyżej wymienione gminy,
- dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie we Wrocławiu,
- partnerzy społeczni i gospodarczy, których jako kluczowych wskazał samorząd gminy.

W kontekście art. 6. ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 198), w dniu 26 września 2025 r. wydano Zarządzenie WG-IX-101/2025 Wójta Gminy Olszanka w sprawie przeprowadzenia konsultacji projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych pojawiło się w BIP:

- <https://samorząd.gov.pl/web/gmina-olszanka/ogloszenie-o-konsultacjach-projektu-strategii-rozwoju-gminy-olszanka-na-lata-2025-2035>

Do treści ogłoszenia o rozpoczęciu konsultacji dołączono projekt Strategii wraz z formularzem konsultacyjnym. Konsultacje prowadzone były bowiem w formie składania opinii i uwag za pomocą środków komunikacji elektronicznej i w formie papierowej.

Jako termin prowadzenia konsultacji wskazano: 23 września 2025 r. – 29 października 2025 r. Konsultacje przeprowadzone były w formie składania opinii i uwag pisemnie oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej. W trakcie konsultacji we wskazanych formach do Urzędu Miejskiego wpłynęła pozytywna opinia z Urzędu Gminy Płoniawy-Bramura i wpłynęła jedna uwaga za pośrednictwem formularza elektronicznego.

Zarząd Województwa Mazowieckiego pismem o sygnaturze OTO-UO-401.9.2025.NG z dnia 28 października 2025 r. zaopiniował pozytywnie projekt Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

11.5. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zasady przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określa ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1112) Projekt strategii rozwoju gminy obowiązkowo podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (sooś), o ile wyznacza ramy dla późniejszej realizacji projektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W dniu 9 października 2025 r. złożono wnioski do dwóch podmiotów: Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dotyczące odstąpienia od konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem o sygnaturze NZ.9022.1.179.2025.JG z dnia 27 października 2025 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego projektu dokumentu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem o sygnaturze WOOŚ.411.3.31.2025.PM z dnia 3 listopada r. odmówił uzgodnienia odstąpienia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Olszanka na lata 2025-2035”.....

DO UZUPŁNIENIA PO ZAMKNIĘCIU PROCEDURY ŚRODOWISKOWEJ.

11.6 Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198), podmiot opracowujący strategię rozwoju zobligowany jest do przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji. Ewaluacja ex-ante przeprowadzana jest przed wdrażaniem strategii. Pozwala ona

na ocenę na ile zaplanowana interwencja jest trafna z punktu widzenia potrzeb oraz spójna w zakresie planowanych celów i sposobu ich realizacji. Ten typ ewaluacji pełni istotną rolę i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści strategii.

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant jakim jest ewaluacja partycypacyjna, która prowadzona była równolegle z procesem tworzenia dokumentu, a ewaluator uczestniczył w tym procesie od najwcześniejszego etapu. Dzięki uczestnictwu w procesie powstawania strategii, ewaluator jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem.

W przypadku ewaluacji ex-ante wyróżnia się cztery podstawowe kryteria:

- trafności celów strategicznych i planowanych działań w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów lub wyzwań,
- przewidywanej skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów,
- przewidywanej efektywności sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań,
- spójności wewnętrznej między jej celami a priorytetami i działaniami oraz zewnętrznej między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub równorzędnymi.

Poniżej przedstawiono wnioski z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante.

1. Dzięki przeprowadzonemu badaniu ankietowemu oraz stworzonej diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, możliwe było poznanie potrzeb mieszkańców gminy Olszanka oraz problemów i wyzwań, z którymi musi zmierzyć się gmina w najbliższych latach. Ponadto wnioski z analizy pozwoliły na poznanie wewnętrznych potencjałów i szans, dzięki którym gmina może dalej się rozwijać.
2. Cele strategiczne i kierunki działań odpowiadają na najważniejsze wyzwania:
 - w sferze społecznej koncentrują się na poprawie jakości życia, rozwijaniu usług społecznych i integracji mieszkańców,
 - w sferze gospodarczej ukierunkowane są na wspieranie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego rynku pracy i promocję produktów lokalnych,
 - w sferze przestrzenno-środowiskowej skupiają się na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, zrównoważonym zagospodarowaniu przestrzeni oraz ochronie środowiska.
3. W Gminie Olszanka kluczowym wyzwaniem jest **ograniczona atrakcyjność lokalnego rynku pracy**, co prowadzi do wyjazdów zarobkowych młodych mieszkańców oraz postępującego starzenia się społeczeństwa. Badania wskazują, że znaczna część mieszkańców negatywnie ocenia dostępność zatrudnienia i poziom wynagrodzeń. Jednocześnie rośnie potrzeba poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu oraz lepszego dostępu do usług publicznych.

W odpowiedzi na te wyzwania **cel strategiczny 1: Podnoszenie jakości życia, integracja społeczna i rozwój kapitału ludzkiego** koncentruje się na:

- rozwijaniu oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla różnych grup wiekowych,
 - poszerzeniu dostępu do opieki nad seniorami i osobami zależnymi oraz do nowoczesnych usług cyfrowych,
 - budowaniu więzi społecznych, tożsamości lokalnej i poczucia bezpieczeństwa.
4. Realizacja tych działań ma zatrzymać młode pokolenie w gminie, poprawić warunki życia osób starszych oraz podnieść ogólną atrakcyjność Olszanki jako miejsca do życia.
5. W ramach **celu strategicznego 2: Kształtowanie zrównoważonej przestrzeni, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu** priorytetem jest modernizacja infrastruktury i odpowiedź na wyzwania środowiskowe. Do głównych problemów mieszkańcy zaliczają m.in. zły stan techniczny części dróg, ograniczoną retencję wód oraz pogarszającą się jakość powietrza. Jednocześnie Olszanka posiada bogate zasoby przyrodnicze, które stanowią potencjał rozwojowy, ale wymagają właściwej ochrony. Dlatego działania – od poprawy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, przez inwestycje w odnawialne źródła energii, aż po rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury – będą:
- zwiększać odporność gminy na zmiany klimatyczne,
 - wspierać ochronę bioróżnorodności,
- poprawiać jakość przestrzeni publicznych i ich funkcjonalność.
6. Dla skutecznej realizacji konieczna będzie współpraca z partnerami zewnętrznymi (np. administracją wodną, LGD, instytucjami ochrony środowiska) oraz aktywne pozyskiwanie środków na inwestycje przekraczające możliwości budżetowe gminy.
7. **Cel strategiczny 3: Wzmacnianie przedsiębiorczości, innowacyjności i atrakcyjności inwestycyjnej** odpowiada na problem ograniczonego rynku pracy i niskich wynagrodzeń. Choć w gminie przybywa mikroprzedsiębiorstw, nadal niewystarczająco rozwinięte są kierunki takie jak agroturystyka, lokalne przetwórstwo czy praca zdalna. Planowane działania – od wsparcia startupów i lokalnych inicjatyw gospodarczych po przygotowanie terenów pod inwestycje – będą koncentrować się na:
- wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych jako impulsu rozwoju,
 - współpracy z sektorem prywatnym oraz instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość i edukację,
 - promocji Olszanki jako nowoczesnej, przyjaznej i zielonej gminy, atrakcyjnej dla inwestorów i mieszkańców.

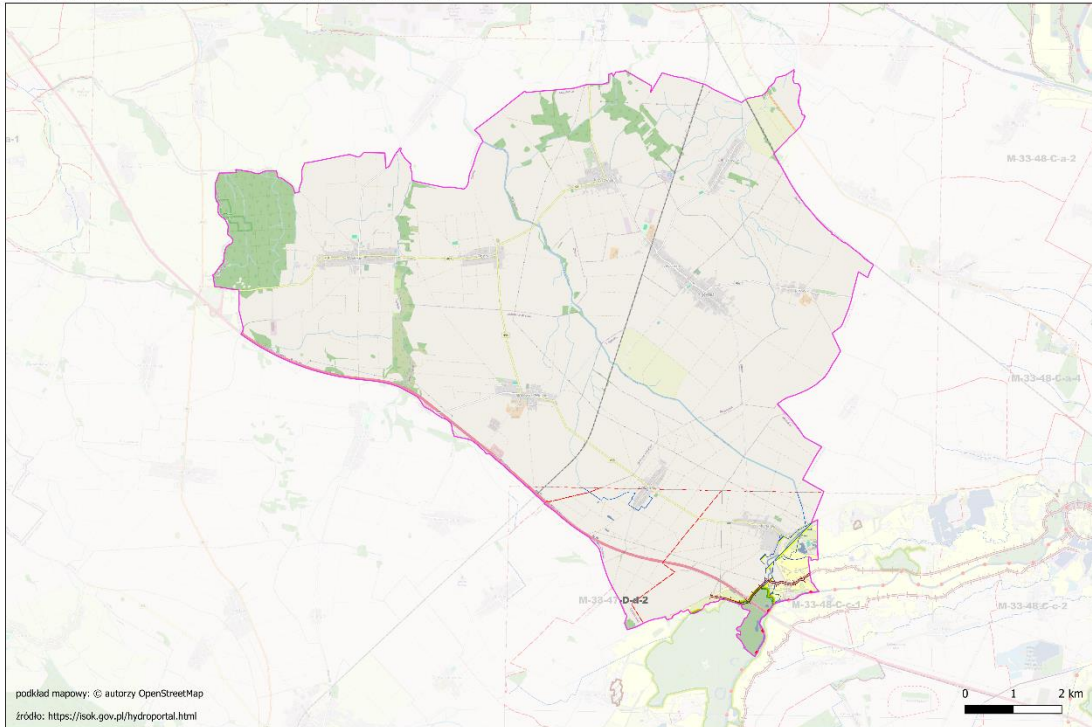
8. Wskazana logika interwencji, zdefiniowanie i przepisanie odpowiednich kierunków działań do celów umożliwia ich skuteczne osiągnięcie. System realizacji strategii przedstawia oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań, a katalog zaproponowanych wskaźników skupiony jest na ocenie osiągania celów stawianych przed strategią.
9. W celu zapewnienia efektywności strategii, do realizacji zaplanowano przede wszystkim takie zadania, które są najbardziej potrzebne z perspektywy zidentyfikowanych wyzwań i problemów oraz potrzeb mieszkańców, ale także wykorzystujące posiadane atuty i szanse w otoczeniu. Wskazanie możliwych źródeł finansowania i oczekiwanych rezultatów poszczególnych kierunków, stanowi potwierdzenie, że przyjęte założenia są możliwe do osiągnięcia w trakcie obowiązywania strategii.
10. Strategię cechuje wysoka spójność wewnętrzna. Kierunki działań zawierają się w trzech głównych celach strategicznych, uwzględniając najważniejsze zagadnienia, problemy i potrzeby, dla których bazę stanowi część diagnostyczna. Uszczegółowienie każdego z kierunków działania poprzez wskazanie zakresu interwencji i rekomendacji wskazuje, że zaplanowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, ani nie nakładają się na siebie, tylko są spójne wewnętrznie i wzajemnie się uzupełniają. Opracowany dokument jest komplementarny i spójny z zapisami dokumentów wyższego rzędu (co wykazano w rozdziale komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi), w szczególności Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, do której zapisów się odwołuje m.in. przy wskazywaniu obszarów strategicznej interwencji.

Podsumowując można stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Olszanka została przygotowana poprawnie oraz właściwie definiuje politykę rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku. Zaproponowana logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy i znajduje odzwierciedlenie w zdefiniowanych na etapie diagnostycznym problemach, wyzwaniach, potrzebach mieszkańców jak również potencjałach gminy.

Załącznik 1 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

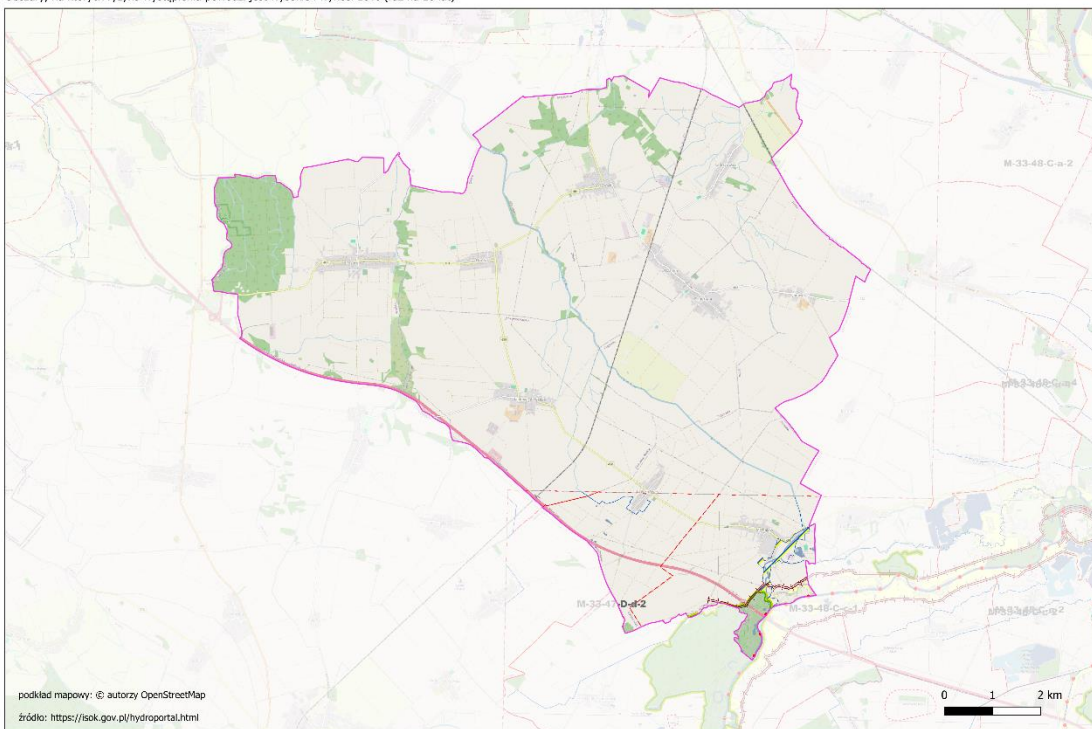
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

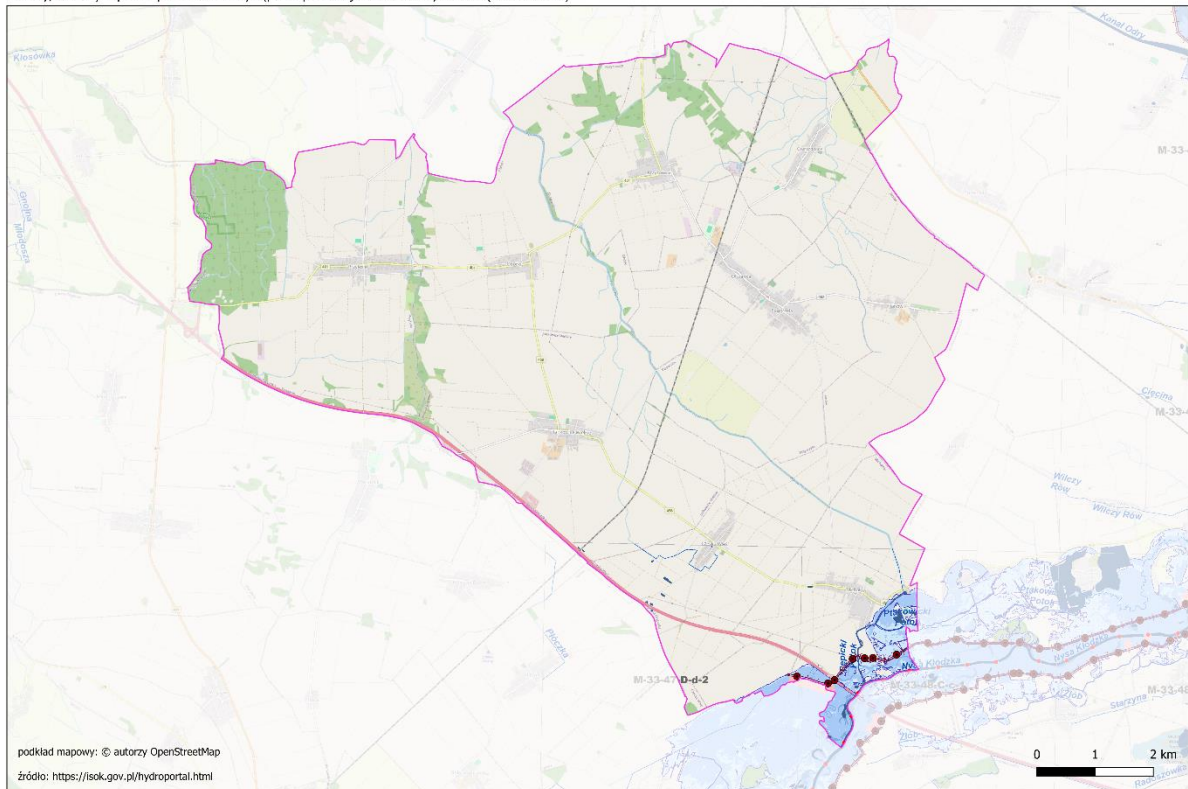
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

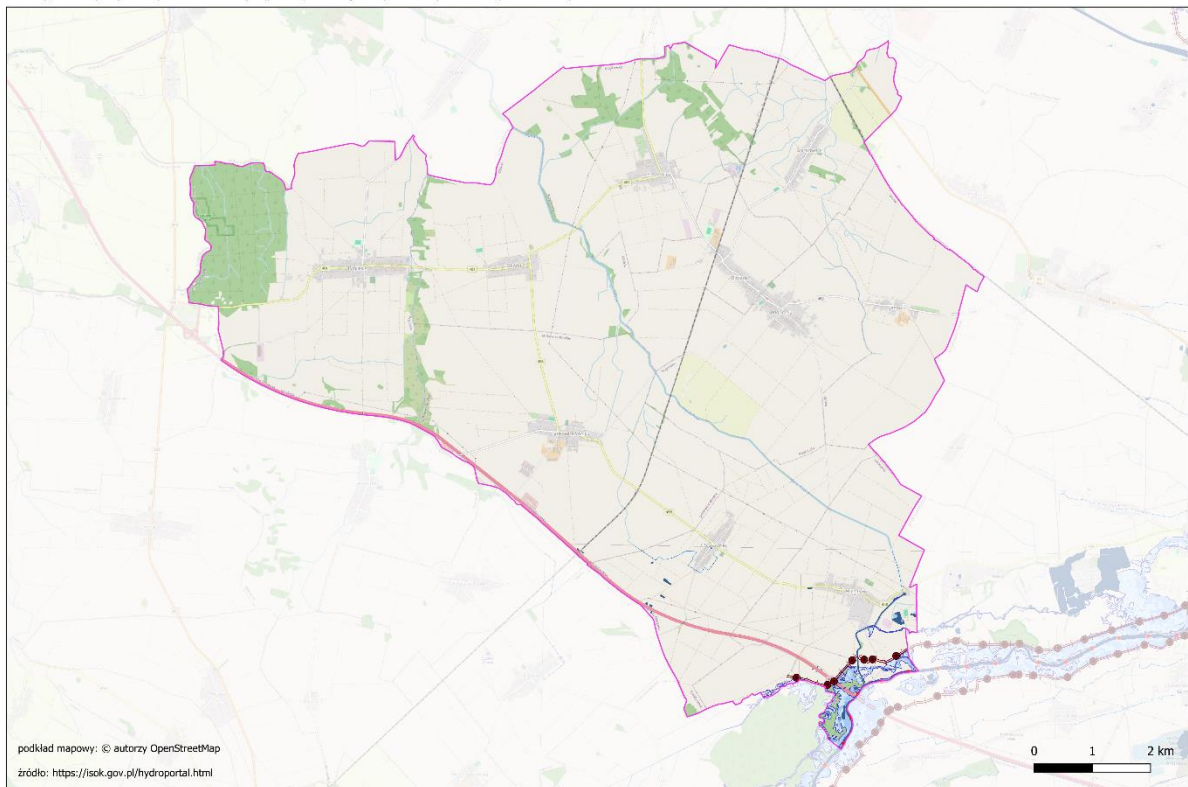
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

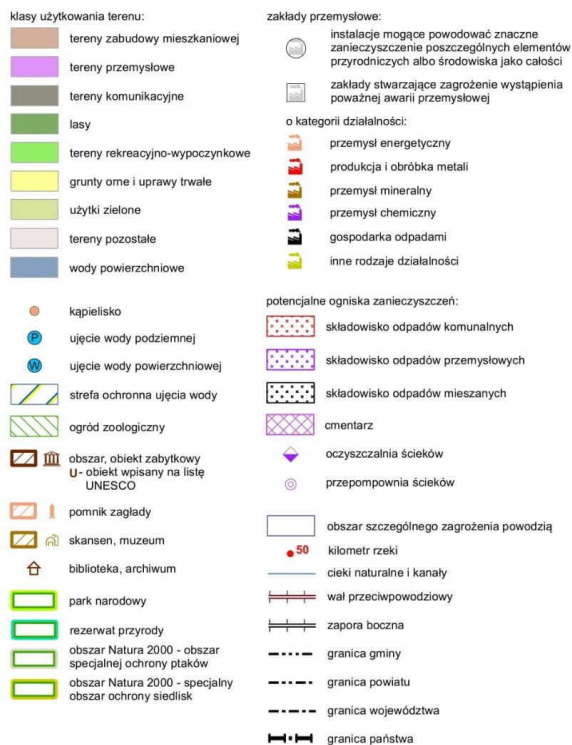
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

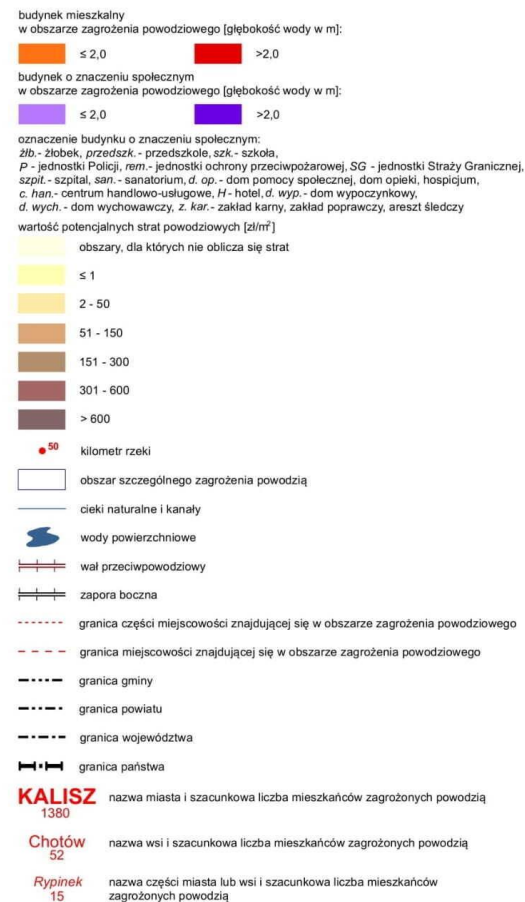

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

Spis tabel

Tabela 1 Spójność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 ..	10
Tabela 2. Komplementarność dokumentu wobec Strategii Rozwoju Subregionu Brzeskiego na lata 2023-2033	10
Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka.....	13
Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Olszanka.....	15
Tabela 5 Działania podstawowe przewidziane do realizacji w ramach jednolitych części wód powierzchniowych w gminie Olszanka.....	15
Tabela 6. Potencjały rozwojowe Gminy Olszanka	42
Tabela 7. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Olszanka.....	67

Spis rysunków

Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych	9
Rysunek 2. Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Olszanka	19
Rysunek 3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Olszanka	76
Rysunek 4 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olszanka.....	83